

Uvodnik

Igor Gregori

Katastrofa je za vogalom

Zakaj je italijansko ministrstvo za okolje v študiji o učinkih na okolje v zvezi s kopenskimi uplinjevalnikom, ki ga družba Gas Natural načrtuje v bližini Žavelj, prezrla oz. podcenila posledične možnosti uhajanja plina iz enega ali več rezervoarjev v primeru incidenta ali atentata; zakaj se v tem primeru niso posluževali kriterijev, s katerimi se v ZDA običajno določajo štartni postopki tovrstnih načrtov, ki temeljito presojajo možne učinke za prebivalce v primeru, da so v neposredni bližini takega industrijskega objekta; zakaj je v dokumentih federalnih ali upravnih agencij ZDA prisotno prepričanje, da so veliko bolj varni taki uplinjevalniki, ki so nameščeni najmanj 20 kilometrov stran od obale?

To so bile v glavnem iztočnice, na podlagi katerih so predstavniki naravovarstvenih združenj razvili tiskovno in krajšo debatno srečanje, ki je bilo pred nedavnim v prostorih Etične banke v Trstu. Podobna vprašanja in pomisleki na gradnjo terminala so bili izrečeni na skupščini, ki so jo prejšnji teden v Miljah sklicali dolinska županja Fulvia Premolin, miljski župan Nerio Nesladek in koprski župan Boris Popovič. Obe srečanji sta potrdili prepričanje, da sta načrta, po katerih naj bi na Tržaškem namestili dva uplinjevalnika, enega na kopnem, drugega sredi zaliva, dokaj tvegani potezi tako z naravovarstvenega kot tudi z gospodarskega vidika.

Prve nepravilnosti v zvezi s projektom v Žavljah so se izkazale že na ministrski ravni italijanske vlade, saj je komisija ministrstva za okolje odobrila t. i. štartni postopek v dokaj spornih okoliščinah. "Gotovo se za to potezo skrivajo politične računice in pritiski", je dejal predsednik Greenaction Transnational Roberto Giurastante in dodal, da so združenja razčlenila pomisleke v dokumentu, ki so ga že posredovala pristojnim organom v Italijo in Slovenijo, "državo, ki tako utemeljenemu načrtu nasprotuje na ravni EU".

Predstavniki okoljevarstvenih združenj očitajo italijanskemu ministrstvu predvsem zamolčevanje nekaterih poglobitnih podatkov v zvezi z varnostjo prebivalcev. Zgovorna je zatorec razsodba deželnega sodišča v Toscani, ki je zavrnila ministrsko avtorizacijo za izgradnjo uplinjevalnika blizu Livorna, ker se pristojni javni organi niso pri tem predhodno posvetovali s prebivalci zainteresiranega področja; gradnjo podobnega uplinjevalnika v Brindisiu je zaradi kršenja istega pravila zaustavila celo EU.

Kopica utemeljitev, na podlagi katerih so naravovarstveniki razvrstili svoja negativna stališča, zadeva bodisi zaščito delikatnega sistema tržaškega morskega in kopnega okolja bodisi trdno prepričanje o zgrešeni tovrstni energetski politiki.

Tržaški zaliv ni v fiziološkem stanju, da bi prenesel take silne spremembe: morfologija morskega dna, ki je itak premalo globoko, bi bila načrtu neprimerna, obenem je Severni Jadransko morje, v katerem je zamenjava vode izredno počasna. Obenem bi se hipotetična nevarnost uplinjevalnikov sredi zaliva in na kopnem prelevila v pravo katastrofo v primeru okvare tako terminalov kot tudi ladij, ki bi do njiju prevažale plin v tekočem stanju: ko bi nastala nesreča pri postopku uplinjevanja, bi se oblak plina s temperaturo -162 stopinj celzija raznesel po vsej okolici. Starejši občani se še spominjajo palestinskega terorističnega napada na rezervoarje Siota v Dolini sredi 70. let: v primeru podobnega atentata bi bile v tem primeru posledice še veliko hujše. Če k temu prištejemo krhke geopolitične dinamike, ki vodijo svetovno energetsko politiko, lahko trdimo, da sta načrta tržaških uplinjevalnikov nerentabilna: uplinjevalnikov je namreč po svetu veliko več od struktur, ki plin spreminjajo v tekoče stanje. V primeru, da bi se mednarodna negativna energetska konjunktura res pojavila, bi stroški za vzdrževanje začasno neuporabljanih uplinjevalnih terminalov v Trstu bremenili italijanske davkoplačevalce.

Dan zahvale in spomina v Milanu

Praznovanje 40. obletnice maše v slovenskem jeziku

Utrip žive slovenske skupnosti v lombardski prestolnici

V osrčju Milana, mesta z izjemno bogato zgodovino in kulturo, ki velja za gospodarsko, tehnološko in finančno metropolo Italije, je bil v nedeljo, 19. oktobra, pristen slovenski praznik. V starokrščanski baziliki sv. Ambroža, posvečeni z relikvijami mučencev sv. Gervazija in Protazija, katerih posmrtni ostanki ležijo ob velikem cerkvenem očetu in milanskem zavetniku sv. Ambrožu v čudoviti kripti pod oltarjem, je živahna skupina slovenskih rojakov iz lombardske prestolnice, bližnjih krajev in Švice ponosno postavila še en mejnik v zgodovini tamkajšnjega slovenskega društva.

Prvi "zametki" te slovenske organizirane skupnosti segajo v jesen 1968, ko je znani izseljeniški duhovnik msgr. Ignacij Kunstelj nepričakovano obiskal Tatjano in Oskarja Blažiča, ki sta se iz rodne Goriške izselila v Milan. Še isti dan sta zakonca zbrala skupino Slovencev, ki se je nato udeležila prve maše v slovenskem jeziku v omenjeni baziliki. Navdušenje za bogoslužje v materinem jeziku je s časom naraščalo, skupaj z njim pa tudi vse večja želja po srečevanju in ohranjanju stikov s slovenskim svetom. Od tedaj odhajajo slovenski duhovniki v Milan enkrat ali dvakrat mesečno; tam obhajajo evharistijo, obiskujejo družine, prinašajo jim novice iz domovine, skratka: skrbijo za narodno in versko istovetnost Slovencev v Lombardiji.

V vseh teh letih so za msgr. Kunstljem zahajali v Milan še Rode, Škrli, Jezernik, Simčič, Taljat in, nazadnje, Karel Bolčina, župnik v Štandrežu pri Gorici. Največ časa, skoraj 20 let, je bil med njimi msgr. Simčič, ki je tudi vzpostavil trdno skupnost vernikov in narodnjakov.

"To je dan zahvale, da v lombardski prestolnici smemo moliti in peti v materinem jeziku, pa tudi dan spomina na vse rojake, ki so postavili to skupnost na noge in bili njeni stebri", je v uvodu k maši povedal g. Bolčina. Pozdrav Cerkve v Sloveniji, ljubljanskega nadškofa in metropolita msgr. Alojzija Urana je prinesel ljubljanski generalni vikar msgr. Janez Oberstar; v homiliji se je - na misijonsko nedeljo - zahvalil Bogu tudi za milost misijonskih duhovnikov, ki so ves ta čas prihajali in še prihajajo obujati vero med rojake. "Pomembno je ne imeti duha, ki so ga imeli farizeji", se je navezal na nedeljski evangelijski odlomek ("Dajte cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je Božjega"). Današnji človek je v tem ne-dajanju iznajdljiv, saj išče, kako bi pobegnil od tega, da bi izpolnil Božjo voljo. Na novcu je sicer bila cesarjeva podoba, mi pa smo Božja podoba, katere veličino vedno znova odkriva Božja beseda. Zato "gorje človeku, ki izgublja milost vere". Sam sveti oče se je prav te dni spraševal, kakšna je naša prihodnost, in odgovoril, da je naša edina prihodnost in tem, da spet odkrije-

mo lepoto in veličino te podobe, ki jo nosimo v srcu. To milost pa nam lahko daje samo Jezus Kristus, ki nam ga posredujejo duhovniki, ko oznanjajo veselo novico. "Zakonci danes nimajo moči dati Bogu, kar je Božjega, zato v Evropi ni otrok", je poudaril msgr. Oberstar; podobno se dogaja z mladimi, ki se ne odzivajo na Božji klic, zaradi česar ni duhovnih in redovniških poklicev. Zato je vsaka maša krik ljubezni za vse ljudi, tudi za tiste, ki Boga ne poznajo. Maša je trenutek, ko prejemamo milosti in mir, zato odganja vsakršen strah. Pri maši tudi - kot sv. Pavel - molimo za vse rojake po svetu, oznanjamo vstalega Kristusa, ki daje vsakemu človeku svojega Duha, svojo moč "tudi v teh težkih časih". "Samo vera lahko premaga ta svet"! Če zato verujemo, da nas Bog ljubi, smo polni moči in upanja tudi za prihodnost. Tudi zato je prav, da smo hvaležni duhovnikom, ki prinašajo Kristusa med ljudi. "Korajžno naprej", je sklenil homilijo msgr. Oberstar, "in ne pozabite, da je resnično v Njem naša moč".

Mašo je s svojim srčnim petjem pod vodstvom Davida Bandlja in ob orgljanju Silvana Zavatlava obogatil zbor pevcev iz Štandreža, ki so s svojimi zagnanimi animatorji za to priložnost izpeljali uspešen avtobusni izlet v Milan.

Takoj po maši se je v bližnjem križnem hodniku ob starodavni baziliki na krajšem slavlju slovenskim duhovnikom najprej zahvalil mladi predsednik Društva Slovencev v Milanu Janez Donno. Pri srčno je pozdravil tudi Zorka Pelikana, vodjo Ura-da za Slovencev v zamejstvu in po svetu, "prijetelja in pobudnika društva". Vse se je začelo s prvo slovensko mašo pred 40 leti, je povedal Donno.

/stran 3
DD

Pogovor

Po odhodu
tržaškega škofa
Ravignanija bo
msgr. Franc
Vončina sklenil svoj
mandat kot škofov
vikar za Slovence

5

Razstava

V Kulturnem
centru Lajze
Bratuž v Gorici je
do konca leta
na ogled razstava
del Nikolaja
Mašukova

9

Po poteh spomina in sprave

Združenje Concordia et Pax tudi letos organizira spominski srečanja, in sicer v soboto, 25. oktobra, ob 14.30 v župnijski cerkvi v Tolminu in ob 16.30 v Zdravščini pri Gorici; na srečanjih po poteh spomina, pripadnosti, sprave in miru bodo obudili zgodovinski spomin, položili cvetje in molili za rajne žrtve, predvsem pa spregovorili o prepotrebni spravi v našem prostoru.

Razmišljanje o svetu okoli nas

Pesimizem ustvarja pesimizem, pozitivnost pa...

Dobrodošli v svetu, kjer nič ne teče po Pravi poti, kjer se neoma deževane poljane preteklosti bleščijo v spominih in zgodbah o "dobrih starih časih", kjer kraljuje subtilna dekadencija, ki jo vsi slutijo, a nihče ne priznava, kjer se vodilni stebri skupnosti, identitete, življenjskih smernic, vrednot in človeka nasploh krušijo pod pritiskom sistema, potrošništva, globalizacije, tekmovanja in grabežljivega zaslužkarstva, sosedovih negodovanj ali premočnega vetra. Dobrodošli v Narobesvetu, svetu nezadovoljnih in večnih skremžanih obrazov, ki sproti pozabljajo, zakaj jim je tako hudo. Tragikomični uvodni stavki naj bralca ne prestrašijo, saj sem z njimi želel sebe preizkusiti, če lahko v tovrstno prikazen verjamem. Če lahko verjamem v to, da je res vse v razsu-

lu, da nas v kratkem res čaka implozija apokaliptičnih dimenzij, ki bo vse požgala in ustvarila tabulo raso za nov začetek. A je to res naša tostranska usoda? A je človek res tako absurdno inteligenten in razvijen, da svojo Visokost usmerja proti samemu sebi? Prepričan sem, da ne, čeprav vsakodnevni dogodki, mreža časovno prostorskih asociacij, mediji, sogovorniki in večina razvitega sveta kažejo drugačno sliko. Sliko dekadence, ki je nastala zase in bo ostala zase. Svoje begajoče misli pa moram na tem mestu pojasniti oz. argumentirati in natančneje opredeliti. Ravno kar izražene besede naj bralca ne zavadejo in ga (oz. nas) usmerijo v poplavljen družbenega življenja, v nekritično in menefregistično branje dogajanja, slepo in nerealno zau-

panje v usodo ter s tem pasivizacijo posameznika v stilu: "Saj le ni tako hudo, usedi se in počivaj". Nasprotno! Zdravi optimizem bi rad apliciral na drugo stopnjo raziskovalnega projekta, ki mu obče znano pravimo življenje. Pred njim je namreč potrebna tako rekoč etnografska metoda terenskega opazovanja z udeležbo. Svet okoli nas in nas v njem moramo kot prvo začutiti, ga z zanimanjem in ambicijami spoznavati, se vključevati vanj in povedati svoje, čeprav skromno mnenje. S tem bomo, jasno, naleteli na večnoma neprijetne in pretresljive, da ne rečem obupne prizore, pred katerimi bi najraje zatisnili oči, zamašili ušesa ali se pokrili pod odejo iluzije in sprenevedanja. Pot k približevanju resnice (ki je, po mojem mnenju, nedosegljiva v svoji celovitosti) je tako strma, nevarna in naporna, da jo najraje mahujemo čez stranske poti, ki pa peljejo v drugo smer. Zdi se mi, da je današnji svet poln tovrstnega bežanja, bežanja pred očitnimi znaki krute resnice in tekanja mimo nje. Življenje v neustavljivem teku pa izključuje razmišljanje, kritičnost (konstruktivno oz. sistematično), čas za pripovedovanje občutkov, misli, vsebinski dialog, pristno komunikacijo in poslušanje itd. Vprašali se boste, zakaj v naslovu napovedujem pisanje o pozitivnosti, odgovorjam pa Vam naslednje: trenutke pozitivnosti nastopi takrat, ko vstopamo na pot k razumevanju (sicer nič kaj pozitivnega) sveta. Prav ko nas vsi elementi vlečejo v vrtnice negativizma, viktimizacije, obubožanja in nesreče moramo znati povleči na dan tisto, kar človeka pravzaprav dela človeškega: neskončno energijo čustev in motivacij za boljše in kvalitetnejše.

Res je, poročanje medijev in lastne izkušnje nam ne vlivajo veliko zaupanja v prihodnost, sočloveka, institucije, vrednotni sistem ipd., a mi se ne damo. Potek je po mojem naslednji: ne prepuščajmo se iluzijam o Indiji Koromandiji, razvitem in najrazvitejšem izmed vseh svetov, pač pa ga preko znanja, raziskovanja in izkušenj spoznavajmo, kakšen je bolj blizu resnici. Prav tu, na točki, ko nas svet razočara in bi se radi uprli vsemu, kar leze in gre, pa moramo privleči iz groba svetloko pozitivnosti. Z njo bomo ohranili trezno razgledanost in verodostojnost ter se ne prepustili prenaplavljenim in nepremišljenim dejanjem.

Gre namreč za naš svet, za svet vseh nas, za svet kompleksnosti, raznolikosti in nerazumljivosti. Vsakdo od nas ga lahko v svoji skromnosti razume, premišljeno in iskreno. Razumevanje pa pomeni spremembo, ki se bo, rad v to verjamem, dejansko uresničila. Ne, to ni idealizem, to ni mladostniško vrenje, ki bo ob trku z realnostjo splahnelo, to so čustva človeka, ki bi se rad zahvalil za tako dragoceno darilo: življenje...

Jernej Šček

Italija v ogledalu

Ali gre za porajanje rasizma?

Že nekaj časa se v italijanskih tiskanih in televizijskih medijih živahno razpravlja o vprašanju tujih priseljencev zlasti iz nerazvitih afriških in azijskih držav. Pojav izvenevropskih priseljencev pravzaprav že kako desetletje vznemirja ljudi v državi, ki se ne morejo sprijazniti z njihovo drugačnostjo, ki gre od barve kože, oblačanja, načina življenja in verske pripadnosti. Slednji vidik se posebno poudarja v zvezi s priseljenci muslimanske vere, ki so tudi najbolj številni in zelo solidarni med seboj v primerih, ko prihaja do pojavov nestrpnosti do njih ali kakih političnih očitkov. Drugi posplošeni očitki so, da tuji priseljenci "odjedajo" delovna mesta domačinom, kar dejansko ne drži, ker javno po-

manjkanje italijanske delovne sile za nekatera področja je zamakalo številne priseljence, da so prišli v Italijo. Obče znano je tudi dejstvo, da italijanski podjetniki sami za nekatere dejavnosti ne najdejo domače delovne sile in zato prek pristojnih državnih ustanov iščejo ljudi za omenjena delovna mesta. Veliko je povpraševanje po hišnih pomočnicah za negovanje ostarelih ljudi in druga dela, katerih se tudi brezposelni domačini otepajo, zlasti težkih del v nevarnem in nezdremem okolju. Zmedo in nerazpoloženje Italijanov do tujcev je pomagalo ustvariti več let trajajoče nenadzorovano priseljevanje, ki ga oblasti še danes težko obvladajo. Spričo potreba po delovni sili v gospodarstvu oblasti naknadno uredijo položaj priseljencev, ki jih tako v

večjem ali manjšem številu lahko vidimo po vseh italijanskih mestih in večjih krajih. Po zadnjih statističnih podatkih naj bi v Italiji živel kake tri milijone tujih priseljencev, ki tako statistično prikrivajo nižanje števila domačega prebivalstva v državi. Enako se dogaja na šolskem področju, kjer skoraj sedem odstotkov učencev prihaja iz družin priseljencev. Pred temi dejstvi in pojavi se znajde italijanska družba, ki nanje

tiki izkoristili nenaklonjeno ozračje do priseljencev in umetno napihovali vprašanje varnosti v državi in na teh predpostavkah kovali svoj politični kapital ob aprilskih parlamentarnih volitvah. Sedaj pa je marsikomu jasno, da varnega življenja ne ogrožajo priseljenci, temveč stare in nove kriminalne združbe, proti katerim je bila vlada prisiljena mobilizirati tudi pripadnike vojske. Tarče omenjenih kriminalnih združb so postali tudi priseljenci. Medtem v medijih potekajo razprave, ali se v Italiji poraja rasizem ali gre le za posamezne neljube primere nestrpnosti do tujcev. Nekateri trdijo, da v Italiji ni utemeljeno govoriti o rasizmu, češ da le-ta po klasični definiciji

predpostavlja zagotavljanje manjvrednosti nekaterih ras. Dejansko pa številni primeri govorijo, da gre za miselnost odklanjanja drugačnih, pa naj to označujemo kot rasizem ali ne. Prav v minulih dneh je Severna liga predlagala politično po-

budo, ki močno buri duhove. Vodja njene poslanske skupine Roberto Cotta je namreč predstavljal resolucijo, po kateri naj bi za otroke priseljencev uvedli v šoli ločene razrede, v katerih naj bi poglabljali učenje italijanščine in zgodovine. Proti temu predlogu so se dvignili številni glasovi ne samo v krogih opozicije, temveč tudi v vrstah vladajoče desne srede. Nekateri ga označujejo za izrazito rasistično pobudo. Zato bo zanimivo slediti nadaljnji polemiki o tem. V minulem šolskem letu 2007/08 je italijanske državne šole obiskovalo 574.133 otrok priseljencev, in sicer 6,7% otroške vrste (na celotno vsedržavno število), 7,7% osnovne šole, 7,3% nižje srednje šole in 4,3% višje srednje šole (vedno na celotno število).

Alojz Tul

Povejmo na glas

V težjih časih ohraniti umirjenost

Po skoraj enomesečnem finačnem viharju je postalo jasno, da smo na pragu večje ali manjše vsesplošne krize, vsaj tako zatrjujejo gospodarski izvedenci in za njimi politiki. Močne denarne injekcije Združenih držav Amerike in še posebej Evropske unije ne stabilnosti niso mogle odpraviti, toda gorje, ko jih ne bi bilo. V tem primeru bi se padci borz in šibkosti bank stopnjevali prekomerno hitro in škoda bi bila veliko večja. Vse to dokazuje, da so razlogi za sedanje nemajhne težave zelo široke narave. Kot da bi prihajalo do nove in drugačne svetovne razporeditve in če je tako, sedanje krize ne bo mogoče kar tako odpraviti, ampak se bo znotraj nje nujno obnašati čim bolj razsodno in premišljeno. V svoj vrtnec bi nas namreč lahko potegnili krčevita želja, neprijetna dejstva ne videti in jih ne sprejeti oziroma jih ne priznati - na ta način bi prevladala zbežnost, ki je temelj mrzličnih in posledično nekoristnih odločanj ter odločitev. Žal so nagibi v mrzlična odločanja in opredelitve že na delu in to v velikih razsežnostih. Ljudje si npr. želijo varnost in gotovost in če obojega ni, lahko kličejo po trših družbenih prijemih. Toda več policije in več vojakov izven kasarn varnosti in gotovosti ne bo zagotovilo, da ne govorimo o priseljencih. Teh nam marsikje ni uspelo v zadovoljivi meri vključiti v družbo in problem ostaja odprt, s tem pa tudi skušnjava, da bi zadevo reševali z ostrejšimi ukrepi. V takšnem vzdušju bi bilo možno, da bi se posameznih držav Evropske unije polastil strah in bi se

začele zapirati vase. To bi pomenilo velik korak nazaj in ne bi prispevalo k odprtemu pristopu do prihajajočih izzivov in predvsem ne k utrjevanju sožitja v ekonomsko vse težjih pogojih. Z eno besedo, v poslabšanih razmerah - in ne vemo, do kam bo to poslabšanje seglo - obstajata samo dve možnosti: ali se odnosi zaostrijo ali se izboljšajo v spoznanju, da je to edina dobra pot v časih, ki bodo skoraj gotovo slabši od tistih, v katerih smo živeli doslej. Gre za odnose na vseh ravneh, od najvišjih institucionalno uradnih pa do povsem osebnih in zasebnih.

Pred novimi preizkušnjami se bomo seveda znašli tudi mi kot slovenska narodna skupnost. Še bolj večje si bomo morali znati prizadevati za udeležanje prispevkov, ki nam po zakonu pripadajo bodisi od države večinskega naroda bodisi od naše matične države. Še uspešnejše bomo morali znati utemeljevati nepogrešljivost in dragocenost našega obstoja, ki se med drugim kaže v bogastvu naših razvejanih dejavnosti, natančneje rečeno v posebnosti naših dejavnosti, šolstva in v uresničevanju postavk zaščitnega zakona, ki nas zbližuje z večinskim narodom. In še toliko bolj bomo morali plemeniti naše notranje dogovarjanje, za katerega pa je treba reči, da je kvalitetno. Kadar je bilo namreč potrebno, smo se o bistvenih stvareh znali dogovoriti in to je vrлина, ki je trden temelj tudi za teža soočenja s prihodnostjo.

Janez Povše

Čestitke SSK dr. Pavletu Gantarju

Spošt. dr. Pavle Gantar
Predsednik Državnega zbora Republike Slovenije
Ob izvolitvi za predsednika Državnega zbora Republike Slovenije Vam Slovenska skupnost, narodna stranka Slovencev v Italiji, izreka iskrene čestitke.

Obenem Vam voščimo obilo uspehov pri vodenju osrednjega državnega organa v Republiki Sloveniji, in to v prepričanju, da bo med Vašim predsedovanjem Državni zbor še pridobil ugled, uspešnost in demokracijo ter se uveljavil kot srčika slovenske državnosti, kjer se razvija in ustvarja vsestransko družbeno blagostanje slovenskih državljanov in državljanov. Dovolite, da Vas ob tej priložnosti opozorimo tudi na odnos Republike Slovenije, in še posebno Državnega zbora, do Slovencev, ki živijo zunaj njenih meja. V našem primeru se to tiče slovenske narodne skupnosti, ki živi v Italiji. Za vse nas je samostojna in demokratična Republika Slovenija v veliko oporo in pomoč, prav zato si želimo plodnih medsebojnih odnosov, ki so v obojestransko korist, in vsestranske opore matične države. Popolnost pa bi bila v tem, da bi lahko tudi Slovenci, ki živijo izven meja Republike Slovenije, lahko imeli možnost izvolitve v Državni zbor in tako neposredno oblikovanja slovenske prihodnosti v domovini in izven nje.

S spoštovanjem

Deželni predsednik, Rafko Dolhar, I. r.
Deželni tajnik, Damijan Terpin, I. r.

Na dnu...

V ČAST BERLUŠKONCU
BODO NAŠI PRISPEVSKI ZBORI
ZAPELI REKVIEM ZA MANJŠINO
S FINANČNO SPREMLJAVO
POKROVNIH ORGANIZACIJ
OB PRAZNEM LONCU.

S 1. STRANI 40-letnica slovenske maše v Milanu

Utrip žive slovenske...

Karel Bolčina in Zorko Pelikan

In danes so posebno veseli, ker je ta skupnost živa, ker povezuje Slovence v tej od domovine oddaljeni italijanski deželi, ker lahko gojijo pogostejše stike tudi z rojaki v domovini, "saj smo vsi skupaj del iste evropske skupnosti". Zahvalil se je tudi članom društva, ki so veliko naredili in še delajo v prizadevanju, da bi skupnost ostajala živa, njeni člani pa povezani med sabo. Msgr. Simčič je s prisrčnimi besedami obudil čas, ko je zahajal v Milan: "Tretja nedelja v mesecu je bila zame vedno praznik". Na različne načine je Bog pripeljal tja številne rojake in duhovnike. Prek njih je tudi marsikateri Italijan spoznal

naš narod in našo kulturo: "Lepo je, da ljudje po nas spoznajo, kdo smo Slovenci". Nagovoriti sočloveka z dobro besedo in nasmehom je najlepše srečanje. Navzoče je zato spodbudil, naj ne pozabijo na slovenski jezik, kajti "materni jezik je jezik srca. Samo malo poguma moramo imeti". Tudi v tako velikem mestu je prav, da se odpiramo svetu, "da bo spoznal, kako tudi naš glas prispeva k harmoniji sveta"! Slovenski podsekretar Pelikan je poudaril, da je okrogla obletnica razlog za veliko veselje. Zato se je tudi uradno zahvalil duhovnikom, ki so podpirali in še

podpirajo to slovensko skupnost, zlasti msgr. Simčiču. Izrazil je svoje zadovoljstvo nad dejstvom, da so rojaki nadgradili svoje zbiranje z nastankom društva: "To daje možnosti za naprejš". Zato jih je spodbudil, naj bodo še naprej ambiciozni, naj iščejo in uresničujejo nove pobude, naj prirejajo tudi tečaje slovenskega jezika za najmlajše. "To je lahko lepa motivacija za nadgraditev vašega nedeljskega srečanja". Milanske Slovence je pozval, naj redno obiskujejo spletni portal www.slovenici.si, ki je posvečen prav Slovincem izven meja domovine. "Če boste pristopili, se bomo lahko čutili bolj povezane". Na portalu so namreč predstavljene dejavnosti, pa tudi uradne objave, programi, razpisi, možnosti izobraževanja in še cela vrsta zanimivih informacij za rojake, ki živijo v zamejstvu in po svetu. To je slovenska vlada želela uresničiti, ker "se v Ljubljani zavedamo, da ste pomemben del slovenskega naroda". Vodja ljubljanskega Urada je nato g. Bolčina

kot predstavniku Društva izročil posebno priznanje. Plaketo v spomin na slavo in praznik je Donno poklonil štandreskemu zborovodji Davidu Bandlju. G.

Z leve: g. Bolčina, msgr. Oberstar, msgr. Simčič (foto DPD)

Janez Donno

Bolčina se je zahvalil tudi prisotnemu msgr. Giancarlu Quadriju, odgovornemu za

urad Migrantes, ki je v spletni portal milanske nadškofije vnesel novico o prisotnosti Slovencev in njihovi maši v slovenskem jeziku. Posebno priznanje je štandreski župnik izročil tudi milanskemu pomožnemu škofu msgr. Erminio De Scalziju, opatu bazilike sv. Ambroža, ki dovoljuje in podpira mašo slovenskih vernikov v njej. Sam msgr. De Scalzi, ki je Društvu za to priložnost podaril medaljo s podobno sv. Ambroža in grbom

bazilike, pa je ob pogledu na praznično vzdušje, kjer ni manjkalo dobre volje in lepe slovenske pesmi, izjavil, da je tudi ta slovesnost samo še potrdila, da smo Slovenci "zdravo ljudstvo", ki ima pravi občutek za kulturo in družabne trenutke. Srečanje se je namreč v sončnem jesenskem popoldnevu nadaljevalo v sproščenem vzdušju ob bogato obloženih mizah, ki so jih z veliko ljubeznijo pripravili člani Društva; to je bila lepa priložnost za utrjevanje starih stikov in navezovanje novih.

Kaj več o Društvu Slovencev v Milanu lahko izveste, če se povežete na internet in vpišete naslov www.sloveniamilano.eu. Sprejeli vas bosta podobni Triglava in milanske stolnice.

Skupina pevcev in prijateljev iz Štandreža in okolice

SSK Pokrajinski kongres

Strnjeni v pričakovanju občinskih volitev

Na pokrajinskem kongresu stranke Slovenska skupnost, ki je bil v soboto, 18. oktobra, v gledališču France Prešeren v Boljuncu, je prišlo do izraza predvsem dvojje, in sicer zaskrbljenost za hude čase, ki se bodo v bližnji prihodnosti pisali manjšini zaradi krčenja sredstev iz italijanskega državnega proračuna, in načrtovanje politike in zavezništva SSK z Demokrasko stranko na prihodnjih občinskih volitvah na Repentabru, v Dolini, Zgoniku.

Po poročilu pokrajinskega predsednika Petra Močnika so bili na vrsti pozdravi gostov, ki so vsak s svojega zornega kota razčlenili sive finančne perspektive. Senatorka Tamara Blažina je dejala, da sta zaščitni zakon in deželni zakon za našo manjšino brez ustrezne finančne podpore brezpredmetna, predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka pa je najavil, da bo v primeru potrditve neugodnega osnutka treba na ustreznih mednarodnih forumih opozoriti na to, da italijanska država ne spoštuje obvez londonskega memoranduma in ozimskih sporazumov. "Italija mora svojo zakonodajo prirediti potrebam manjšin znotraj svojih meja. Položaj, v katerem smo, je hud: teh okoliščin našim ljudem ne smemo zamolčati, kot tudi ne dejstva, da nas italijanska vladna politika dosledno prezira", je dejal Štoka in navedel naduto vedenje italijanskega podtajnika Nitta Paole, ki je le nekaj minut

pred začetkom preklical sestanek s predsednikoma krovnih organizacij v Rimu, v sredo prejšnjega tedna. Marino Marsič je v imenu SKGZ zato predlagal ustanovitev stalnega omizja "sicer ob upoštevanju pluralnosti naše manjšine", na katerem bi pragmatično zasledovali skupne cilje.

Svojo podporo sta manjšini zagotovila še predstavnica Stranke slovenskih in italijanskih komunistov Giuliana Zagabria in Roberto Sasco (UDC), ki je manjšince poz-

Foto IG

val, naj se ob zasledovanju lastnih pravic nikakor ne umaknejo v začaran krog samozadostnosti, "saj krčenje manjšinskih pravic pomeni krčenje pravic celotne skupnosti". Posegi predstavnikov Demokrasko stranke Sergia Lupierija, Fabia Omera in Roberta Cosolinija so bili na isti valovni dolžini ostalih nagovorov. Pokrajinski predsednik DS Cosilini je obenem zagotovil vsesplošno federativno navezo s SSK, "ker so do

sedanje izkušnje skupnega upravljanja obrodile dobre rezultate". Pisne pozdrave so poslali še goriški pokrajinski predsednik SSK Julijan Čavdek, deželni svetnik Mavričeve Igor Kocjančič in predsednik Unije Italijanov Maurizio Tremul. Skupščino sta pozdravila tudi Danilo Šavron (SSK Milje) in deželni tajnik SSK Damijan Terpin, ki si uspeh stranke na deželnih volitvah razlaga na podlagi doslednosti političnih izbir in zato, ker se je SSK predstavila kot zbirna stranka manjšine: "Z DS pa obstajajo skupni konvergentni interesi tudi v prihodnje".

Lepe in spodbudne besede, ki jih je bilo v gledališču Prešeren slišati v uvodnem delu kongresa, so se v drugem delu skupščine, v ožjem krogu delegatov in somišljenikov

prevesile v trezno, ponekod celo kritično razmišljanje o položaju tržaške SSK in odnosu do DS. Pred mikrofoni je najprej stopil Dario Vremec in obnovil apel za ustanovitev kraške občine. Sledil je nato poseg deželnega svetnika SSK Igorja Gabrovca, ki je jasno opozoril, da je evforije, ki je sledila uspehu SSK na deželnih volitvah, konec in da je treba že razmišljati o strategijah za prihodnje občinske in evropske volitve. Gabrovce je

nato kritično presodil sodelovanje med SSK in DS: "Na terenu dan za dnem ugotavljamo, da odnos, ki ga DS ima do nas, ni najboljši. Pojavljajo se namreč ista trenja, ki so se nekoč porajala med SSK in Levimi demokrati", v čemer se po mnenju Gabrovca skriva širši podtalni boj med katoliškim in levičarskim taborom. "Paziti moramo, da SSK ne bo nastradala v tem boju, po drugi strani pa se moramo zavzeti, da se načrt Demokrasko stranke ne bo zrušil. Gabrovce je pozval tudi deželnega tajnika SSK Terpina, naj vodstvo stranke čim prej sestavi jasen protokol sodelovanja med SSK in DS, saj so določene težnje že pokazale, da DS slabo prenaša avtonomijo delovanja stranke na deželi. Gabrovce je presodil še položaj na pokrajini, katere uprava se po dveh letih mandatne dobe ne ponaša z dobrimi rezultati: če bi sedajni devinsko-nabrežinski župan Ret kandidiral na prihodnjih pokrajinskih volitvah, bi se odprlo vprašanje nasledstva v tamkajšnji občini, ki jo bo treba na novo osvojiti. Andrej Berdon pa je bil mnenja, da odnosi med SSK in DS niso slabi; res pa je, da če bi DS oškodovala kandidaturu Fulvie Premolin v Dolini in Marka Pisanijskega na Repentabru, bi se nad Nabrežino začeli zgrinjati 'temni oblaki'... "Igor Dolenc ni izostal iz deželne-ga sveta po naši krivdi", je pojasnil Berdon in obenem zaželel tržaški sekciji SSK boljše kadrovsko, idejno in organizacijsko opredelitev. Dolinska županja Premolinova je ravno tako kot Gabrovce izrekla podobno kritiko na račun DS: "Nekateri krajevni predstavniki DS se nočejo sprijazniti z dejstvom, da bi SSK lahko gladko dosegla zmago v Dolini in na Repentabru", je dejala županja, ki je med drugim tudi negativno presodila gradnjo plinskih terminalov na Tržaškem. Sklep svojega posega pa je Premolinova posvetila Petru Močniku in Andreju Berdonu:

"Pozivam vaju, da bi tržaško sekcijo SSK složno vodila tudi po volitvah prihodnjega leta", v čemer se je skrivala želja, da bi se dosedanje navzkrižni interesi znotraj tržaške sekcije zravnavali v prid prihodnosti SSK. Izredni del kongresa pa je imel na dnevnem redu spremenbo nekaterih statutarnih določil, ki jih je skupščina potrdila. Prvič: mandat pokrajinskega sveta bo odslej trajal tri leta; drugič: sekcija prejme po enega delegata za vsakih sto glasov oz. vlomka, ki je višji od 50; tretjič: mladinska sekcija ima najmanj tri mesta v pokrajinskem svetu, ki bo odslej štel hkrati tudi vse izvoljene predstavnike SSK; četrtič: pokrajinske sekcije SSK bodo sovpadale z območji posameznih občin, v tržaški občini pa z območji posameznih rajonov. Pokrajinski kongres je nato z aplavzom potrdil še kandidatno listo za pokrajinski svet, ki bo na prihodnji seji porazdelil sekcijske funkcije, in listo kandidatov za deželni kongres stranke. Politično srečanje je mestoma spremljalo ubrano petje Moškega pevskega zbora Sv. Jernej z Opčin.

Igor Gregori

Poročilo Petra Močnika

Pokrajinski tajnik SSK za Tržaško Peter Močnik je v svojem poročilu s političnega in družbenega vidika povzel in hkrati analiziral nenaklonjen položaj, v katerem je slovenska manjšina. Problemi se danes kažejo v postavljanju javnih dvojezičnih napisov in tabel ter pri uporabljanju slovensčine v nekaterih javnih skupščinah, npr. na pokrajini; težave nastajajo zaradi klestenja sredstev za manjšino in zaradi še ne nastale slovenske sekcije na konservatoriju; še vedno nam ni bil povrnjen Narodni dom na ul. Filzi in pod vprašajem so danes tudi sredstva za obnovo Narodnega doma pri Sv. Ivanu; našim šolam preti izginitost samostojnosti... "Tvegamo, da bo tam, kjer ni uspelo fašizmu, uspešno razvoju in demokraciji, kar bi bilo tragično". SSK pa bo kot zbirna stranka Slovencev v sodelovanju s krovnimi organizacijama in prijateljskimi političnimi silami zasledovala normalno stanje izvajanja pravic in podpore ljudem ter ustanovam: v tej smeri si Močnik zamišlja nadaljnje sodelovanje z Demokrasko stranko, "ki ni samo zagotovilo izvolitve senatorke in deželnega svetnika, a je tudi dokaz, da se nočemo zapirati v kak etnični geto, kot si morda kdo misli ali želi"; SSK je dinamična sila, odprta reformam, ki so v prid tu živčima narodoma, ob spoštovanju izvora, kulture, jezika, prepričanja in osebnosti vsakega. "Zanima nas vsaka pobuda, politična, upravna ali gospodarska, ki lahko privede do pošteno uveljavitve iznajdljivih in marljivih domačih oseb". Sedanje SSK zanima stanje skupne lastnine, pobude za večjo avtonomijo naših uprav in ljudi; skrbi jo neupoštevanje dejavnosti in lastnine tukajšnjih prebivalcev, ki trpijo pod jarmom večkrat izmišljenih in neurejenih omejitev, ki naj bi slonele na nejasnem varstvu okolja, "zanimajo nas podvigi naših gospodarstvenikov, kmetov, trgovcev, industrialcev ali obrtnikov oz. profesionalcev in vseh tehnikov ali delavcev, kot tudi kulturnikov in športnikov". Močnik je ob podpori za občinsko priznanje pisatelju Borisu Pahorju namenil svojo pozornost tudi klestenju sredstev za manjšinske medije in še vedno neizpolnjeni obvezi za vidljivost slovenskih programov v Benečiji. Pokrajinski tajnik pričakuje glede prihodnjih občinskih volitev, da bo SSK enakovreden partner v zavezništvih ("4,5% glasov na tržaški ravni je lep zalogaj"). Ob sklepu svojega posega je Močnik pozdravil še novonastalo mladinsko sekcijo SSK za Tržaško in pobudo Ženske stike.

Poročilo komisije vlade za reševanje vprašanj prikritih grobišč

Knjiga, ki daje besedo mrtvim in zamolčanim!

Malokrat se mi je zgodilo, da sem v Ljubljani prisostvoval tako dobro obiskani predstavitvi kake publikacije ali knjige, kot je to bilo v prostorih tednika Družina minuli teden, ko so v torek, 14. t. predstavili zajetno knjigo z zgovornim naslovom: Poročilo Komisije Vlade RS za reševanje

skem, predvsem pa pripoved o ljudeh, za katere vemo, da so bili pobiti, a jih svojci še niso mogli, vsaj vseh ne!, ne najti in ne človeško pokopati.

“To je pretresljiva knjiga o zločinih, ki jih je totalitarna komunistačna oblast poskušala za vedno prikriti, a ji to, hvala Bogu, ni uspelo. Resnica prihaja na dan.

vejši seznam 581 topografsko raziskanih morišč in grobišč; temeljne ugotovitve kriminalistov, arheologov, antropologov, izvedencev sodne medicine in drugih. Posebej opozarjamo na razsežnosti slovenskih procesov tranzicijske pravičnosti”, so zapisali pri založbi Družina knjigi na pot.

man ter član omenjene komisije Marko Štrovs.

Jože Dežman, sicer zgodovinar in direktor Muzeja novejšje zgodovine Slovenije, je povedal, da je vlada Janeza Drnovška leta 2001 sprejela “solidno izjavo o urejanju prikritih grobišč, a do njene realizacije ni prišlo”. Po mnenju predsednika komisije za prikrita grobišča so bili “pomembni strokovni in javnomnenjski premiki doseženi v mandatu vlade pod

danesh”, je dejal in pojasnil, da mnogi niso mogli prejemati štipendij, zaposlovali so jih na nižjih delovnih mestih brez možnosti napredovanja.

“Množični pomor vojnih ujetnikov in civilistov, ki ga ukaže in izvede titoistični režim, je naj-

okolico, “kjer lahko postavimo tezo o več kot 20.000 pomorjenih”. “Naslednji kompleks morišč in grobišč zajema Ljubljano z Gorenjsko, Dolenjsko, Kočevsko z verjetno več kot petnajst tisoč umorjenimi”, je dejal. Kot je pojasnil, je na zahodni meji pre-

Z leve: Janez Gril, Jože Dežman, Marko Štrovs (foto JMP)

vprašanj prikritih grobišč v mandatu 2005 – 2008.

Seveda ne gre za običajno poročilo, saj je knjiga ena sama dolga pripoved o zločinih, o znanih povojnih pobojih na Sloven-

V knjigi velikega formata, ki smo jo izdali pri Družini, napisali pa so jo člani vladne komisije in njihovi sodelavci, so na 431 straneh prvič objavljene fotografije, ki so nastale pri odkopih; najno-

Na predstavitvi pa so o knjigi spregovorili direktor Družine dr. Janez Gril, avtor knjige in predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč v mandatu 2005-2008 Jože Dež-

in mednarodni odmev teh aktivnosti velik.

“Svet, v katerem so si oblastniki vzeli pravico do pobijanja neoboroženih ljudi brez sojenja, pomorjem so krutili pravico do groba in spomina, njihove svoje pa rasistično diskriminirali, je bil svet, ki je zanikal posvečenost mrtvih kot temelj človeške civilizacije”, je na tiskovni konferenci zatrdil Dežman. Ob tem je povedal, da so bili “svojci tabuiziranih mrtvih v mnogih primerih obravnavani kot notranji sovražniki”.

“Rasistična diskriminacija je zlasti otroke umorjenih spremljala do razpada titoizma, posledice mnoge preživele bremenijo še

večji mirnodobni zločin vseh časov na slovenskih tleh in največji pomor neoboroženih ljudi po drugi svetovni vojni v Evropi”, je zatrdil in dodal, da “pomor več kot 15 tisoč neoboroženih prebivalcev Slovenije po drugi svetovni vojni je največji pomor neoboroženih prebivalcev Slovenije”. Na osnovi sondiranja sklepajo, tako je povedal Dežman, da lahko na ožjem območju Maribora pričakujejo več kot 20.000 žrtev povojnih pomorov. “Možna je teza o več kot pet, deset tisoč pomorjenih na Koroskem”, je povedal in dodal, da bi lahko na kompleksu od Koroske preko Maribora in Ptuja do hrvaške meje govorili o več kot 30.000 pomorjenih. Po njegovih besedah je drugi epicenter morije območje od Celja do Brežic z

cej neznank, zbrani so podatki o skoraj tri tisoč pobitih, k njim pa jih verjetno lahko prištejemo še nekaj tisoč.

“Božo Vukušić, ki sodeluje pri popisih hrvaških žrtev, predvideva več kot sto tisoč hrvaških žrtev povojnih pomorov”, je dejal Dežman in pojasnil, da je verjetno, da jih je bila večina pobitih na slovenskih tleh. Glede pobitih ujetnikov nemške vojske nekatere ocene napovedujejo krepko več kot 10.000 žrtev. “Srbskih in črnogorskih žrtev je bilo verjetno vsaj nekaj tisoč”, je še dodal.

Po tovrstnem preračunavanju tako lahko brez posebnega pretiravanja ocenimo število po drugi svetovni vojni pomorjenih ljudi na več kot 80.000, je še zatrdil predsednik komisije za prikrita grobišča.

Vzrok je le v človeku Krise in krizice v današnji družbi

Zivimo v času, ko je postalo moderno, da se veliko uporablja beseda kriza. Svoječas smo jo poznali samo na ekonomskem in gospodarskem področju, danes pa je postala vsakdanjik tudi v poklicnem in prav tako v osebnem življenju. Radi govorimo o krizi v zakonskem življenju, pa zopet o krizi samskih in seveda ne moremo mimo krize duhovništva. Ob vsem tem pa pozabljamo, da je najprej v krizi človek, šele potem pridejo na vrsto vse ostale krize, ker izhajajo iz človeka samega. Če v zakonu pride do nekega kriznega obdobja, moramo vedeti, da ima ta svoj začetek v zakonskih odnosih, ki so tako ali drugače razrahljani. Iz tega sledi kriza ne le med koncencema, ampak tudi v družini.

Nekaj podobnega se dogaja tudi z duhovnikom. Ko govorimo o krizi pri osebi, ki je duhovnik, moramo najprej upoštevati osebo, ki je kot duhovnik ujeta v neki osebni problem, zato ne moremo kar takoj govoriti o krizi poklica - duhovništva. Velikokrat pozabljamo, da tudi odnos ljudi do duhovnika veliko pripomore k njegovim težavam, ki se nato kažejo kot krize. Preprosto: če v gozdu ne vidimo najprej drevesa (pri ljudeh človeka), zelo težko govorimo o gozdu (tokrat o duhovniku), kamor drevo spada. Vsa umetnost v življenju pa je v tem, da je vedno problem videti sočloveka, pa naj bo to duhovnik ali kdo drugi, ki je v potrebi, mu priskočiti na pomoč in s tem razsvetliti temo, v katero ga peha kaka insti-

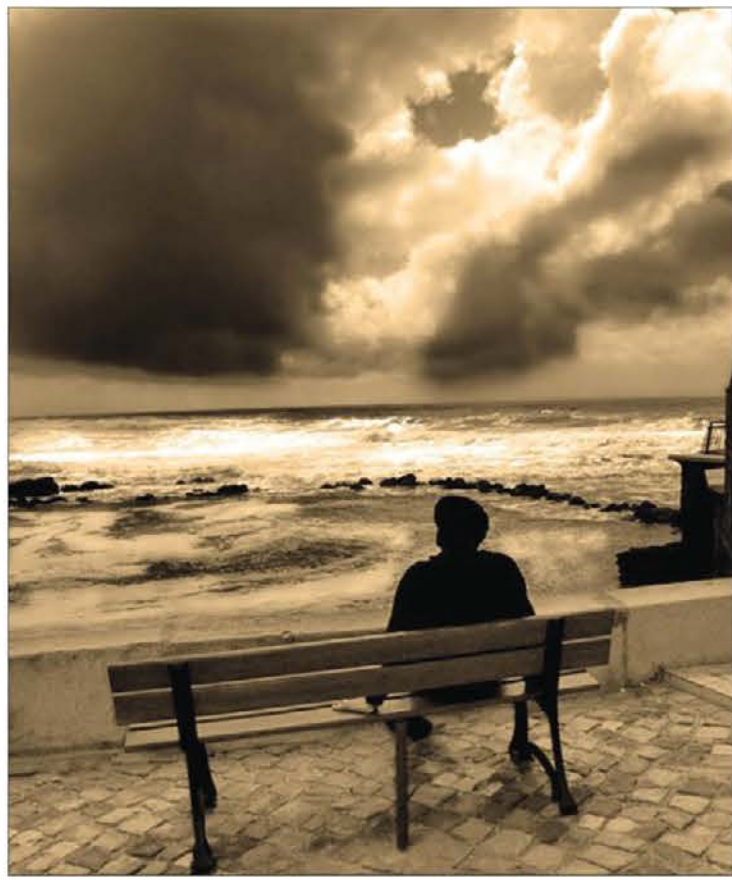
tucija. Velikokrat se naši laiki sploh ne poglobijo v bistvo stvari. Samo da gre meni dobro, pa je v redu. Drugi pa naj enako skrbijo zase in jim bo dobro brez mene in moje pomoči... Ob tem se upravičeno lahko sprašujemo: “Kje pa je tukaj krščansko zrno, to pa molokoga briga, ker mu pogled ne seže čez lasten plot...” Pri vsakem človeku, ne glede na to, kakšen poklic ali poslanstvo opravlja, moramo najprej upoštevati njegovo svobodo. To svobodo danes zelo cenimo vsi in se zanjo tudi zelo potegujemo, pozabljamo pa, da se prav za to osebno svobodo velikokrat zavzemamo v napačnem smislu, kot da bi šlo za dovoljenost delati karkoli, da je le nam pogodu. Tako mimogrede prezmemo, da človekovo dostojanstvo zahteva, da se pri svojih dejanjih ravnamo zavestno, osebno, iz notranje vpliva okolja. Notranji nagib za katero koli življenjsko odločitev pa človeku ni bil dan sam od sebe, ampak ga je vanj položil Bog. Zlasti verni se zato moramo še

posebej zavedati, da bo vsakdo od nas moral pred božjim sodnim stolom dati račun o svojem življenju, in to račun, za vse, kar je storil dobrega, pa tudi hudega.

Že po naravi vsak človek hrepeni po srečnem življenju, ki naj bi ga v celoti uresničil. Do tega ima pravico ne glede na svoj poklic, saj je hrepenenje del našega življenja. Ali je nekdo srečen, pa ni odvisno od njegove izbire, ampak od spoznanja, da brez kreposti sreče ni. To, k čemur človek teži, in kar si želi-osebno srečo-, pa je dopolnitev osebe in družbe v povezavi z Bogom.

Če tako gledamo na krizo v katerem koli poklicu ali stanu, potem zagotovo spoznamo, da krize ni, če ni najprej v krizi človek. Kot oseba, ki s problemi, ki jih ne rešuje ali pa jih rešuje napačno, tako daje vtis, da se pri njem življenje usmerja v napačno smer.

Ambrož Kodelja

30. NAVADNA NEDELJA

2 Mz 22, 21-27; Ps 18; 1 Tes 1, 5-10; Mt 22, 34-40

Jezusu se vsi čudijo zaradi odgovorov, ki jih daje, zdaj temu, zdaj onemu. Saduceje pa, ki zanikajo vstajenje od mrtvih, prisili k molku, saj nimajo nobene utemeljitve proti vstajenju od mrtvih. Zato se umaknejo. A radi bi ga ujeli v kaki besedi ali dejanju zato, da bi ga tožili protipostavnosti.

Zdaj pa se obrne do njega pismouk z vprašanjem: “Katera je največja zapoved”? Zdi se, da je vprašanje iskreno in resno, ki ne skriva zahrbtnosti. Toda nekateri menijo, da je pismouk poslan zato, da bi Jezusa nekako zasliševal in skušal. Vsekakor je Jezus, kot si lahko mislimo in sklepamo iz vseh njegovih potez, pripravljen odgovoriti vsakemu, ki bi rad pojasnilo.

Pismouku odgovori takole: “Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z

vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej podobna: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Na teh dveh zapovedih stoji vsa postava in preroki” (Mt 22, 40).

Današnje prvo berilo, ki je vzeto iz druge Mojzove knjige, govori o potankostih zapovedi ljubezni do Boga in do človeka. A vedno pride ta do izraza posebna pozornost in zapoved ljubezni zlasti do tujca, do vdove in do sirote. Zavzema se namreč za najbolj šibke ljudi. To so ubogi, ki imajo npr. samo en plašč, ki jim služi tudi kot odeja, in četudi je zastavljena, jo je treba vrniti do večera, da bodo lastniki vsaj v skromnem zavetju plašča prebili mrzlo noč. Zapoved se glasi: “Tujca ne izkoriščaj in ne zatiraj, kajti tujci ste bili v egiptovski deželi! Ne zatirajte nobene vdove in sirote! Če bi jih zatirali, bodo vpile k meni in gotovo uslišim njihovo vpitje. In moja jeza se razvname in pomorim vas z mečem, tako da bodo vaše žene postale vdove in vaši otroci sirote. Če kdo posodi denar, naj ne dela tega kot oderuh. Naj posoja brez obresti. Do ubogega naj bo usmiljen, kakor je Bog usmiljen do človeka.

Ker se znajdemo v morju predpisov, zapovedi in prepovedi, nam zapoved ljubezni vlije zaupanje v Boga, ki je središče, srce vere; vsem je dosegljiva, jasna vsakemu človeku. Naučimo se jo na pamet. To nam bo razširilo in utrdilo versko zavest.

Tako poje psalmist: “Ljubim te Gospod, moja moč, Gospod, moja skala, moja trdnjava, moj osvoboditelj, moj Bog, moja pečina, kamor se zatekam, moj ščit, rog moje rešitve, moje zatočišče.

Hvaljen bodi, kličem Gospodu, in že sem rešen svojih sovražnikov. Objele so me vezi smrti, Belialovi hudourniki so me prestrašili. Vrvi podzemlja so me obdale, zanke smrti so bile pred mano. Ko mi je bilo tesno, sem klical Gospoda, k svojemu Bogu sem klical na pomoč. Slišal je moj glas iz svojega templja” (Ps 18, 1 nss).

Vse življenje bi moralo biti ena sama pesem našemu Bogu. Apostol Pavel nam prikaže tako življenje v veri Tesaloničanov-Solunčanov. Ta vera je dala nam Slovanom dva bisera vere, sveta brata Cirila in Metoda. Že zaradi tega zasluži posebno zahvalo in pohvalo v Božji Cerkvi.

Pavel ne more mimo vstajenja od mrtvih.

Prvo pismo Tesaloničanom nam omenja vstajenje od mrtvih takole: “Nočemo pa, bratje, da ne bi vi ničesar vedeli o tem, kako je s tistimi, ki so zaspali (umrli), tako da se ne boste vdajali žalosti kakor drugi, ki nimajo upanja. Če namreč verujemo, da je Jezus umrl in vstal, bo Bog tiste, ki so zaspali prek Jezusa, privedel skupaj z njim” (1 Tes 4, 13 nss). O Jezusu pravi: “Tega je obudil od mrtvih. Jezusa, ki nas rešuje pred prihodnjo jezo” (1 Tes 1, 10).

Pavel je moč molitve. Moli za vse. Enkrat je v oznanjevanju evangelija Jezusa Kristusa. Piše: “Pred našim Bogom in Očetom imamo neprenehoma v spominu vaše delo vere, napor ljubezni in vztrajnost upanja v našega Gospoda Jezusa Kristusa. Vemo namreč, od Boga ljubljene bratje, da ste izvoljeni” (1 Tes 1, 1 nss). Besedo evangelija so sprejeli tudi z močjo in Svetim Duhom ter z veseljem, kljub stiski. Vse to je vplivalo na druge, da so začeli verovati v Boga in Jezusa Kristusa. Vero posredujejo ljudje. Tudi mi želimo biti misijonarji, posredovalci evangelija.

TRŽAŠKA CERKEV Pogovor z msgr. Francem Vončino

“Vedno bom pomagal vernikom in duhovnikom”

Ob prihodu papeža Janeza Pavla II. v Trst je tedanji tržaški škof Lovrenc Belomi povabil msgr. Franca Vončino, da bi sprejel mesto vikarja za slovenske vernike. Msgr. Vončina je tako nasledil msgr. Škerla in tu ostal tudi po prihodu škofa Ravignanija.

V petnajstletnem obdobju kot škofov vikar za Slovence je rojanski duhovnik dan za dnem spremljal dogajanje zamejske Cerkve, ki se je morala čedalje bolj prilagajati nelahkim demografskim in drugim okoliščinam.

Pred nedavnim je v škofiji prišlo do prerazporeditve nekaterih duhovnikov. To je bilo izhodišče, na podlagi katerega smo z msgr. Vončino speljali krajši pogovor.

“Dejstvo je v tem, da so nas okoliščine v vseh teh letih silile k združevanju pastoralnih enot oz. nekaterih okoliških župnij ali mestnih slovenskih verskih skupnosti, ki so nekoč razpolagale vsaka s svojim kaplanom oziroma župnikom: razlog je žal v tem, da nas je v zadnjih desetih letih vsako leto za vedno zapuščal po en slovenski duhovnik.

Združevanje župnij se je pričelo že pred mnogimi leti, kot npr. v župnijah Bazovica in Pesek; v Bregu smo združili dolinsko in mačkolijsko župnijo ter župniji Boršt in Boljunc. Nedavne spremembe so vodile k združitvi še katinarske in ricmanjske župnije. Kontovelsko župnijo smo pred leti že itak povezali s proseško. Ko je pred časom umrl g. Kunčič, ki je bil dušni pastir v Svetem Križu, sem tamkajšnjo versko skupnost vodil najprej sam. Nasledil me je nato openski dekan g. Tone Bedenčič, kateremu je kasneje stal ob strani g. Aleksander Osojnik, ki je dejansko skrbel za pastoralno delo na tem robu Krasa”.

Pred kratkim je prišlo do nekaterih pomembnih premestitev. Dolinski in mačkolijski župnik g. Maks Suard je izrazil željo, da bi svoje dušnopastirsko delo nadalje-

val v Svetem Križu. V Dolini mor-
da ni imel na razpolago ustreznih prostorov, kjer bi lahko uspešno gojil svojo pastoralo (spomnimo naj, da je g. Suard v sodelovanju z g. Bedenčičem in sestro Andrejo Kete vodja mladinske pastorale). Ker je g. Suard postal župnijski upravitelj v Svetem Križu, bo njegovo mesto v Bregu zasedel g.

Foto IG

Aleksander Osojnik. Slednji nima italijanskega državljanstva, zato bova za formalne in birokratske zadeve skrbela škofijski ekonom in podpisani. Gospod škof je naju prosil, ali bi lahko prevzela ta posel: redovni duhovniki – v tem primeru Salezijanci, ki so za našo zamejsko versko skupnost izrednega pomena – morajo za opravljanje pastoralnih obveznosti imeti dovoljenje redovnega predstojnika.

Spričo nedavnih sprememb lahko torej sestavimo veljaven seznam duhovnikov župnij openske dekanije in mestnih predelov.

Za Milje, Sveto Barbaro in Žavljje skrbi p. kapucin Bogomir Srebot, v Mačkolijski in Dolini je dušni pastir g. Aleksander Osojnik, v Borš-

tu in Boljuncu p. zakramentinec Rafko Ropret, v Ricmanjih in na Katinari g. Anton Žužek, v Bazovici in na Pesku g. Žarko Škerlj, v Trebčah g. Ivan Miklavc, na Opčinah g. Franc Pohajač, na Repentabru g. Tone Bedenčič, na Kontovelu in Proseku g. Jože Špeh in v Svetem Križu g. Maks Suard.

Kar se mestnega predela tiče, pa je takole: v Škednju in pri Sv. Ani je kaplan g. Dušan Jakomin, za Sv. Jakob in za cerkev sv. Antona v mestnem središču ter za Slovensko pastoralno središče skrbi msgr. Marij Gerdol, pri Sv. Ivanu je kaplan g. Milan Nemac, v Barkovljah in Rojanu pa podpisani. G. Špeh skrbi še za sv. mašo pri Sv. Vincenciju na ul. Petronio.

Z žalostjo v srcu navajam, da slovenske maše ni več na Kolonkovcu in niti pri Salezijancih, kjer je bil dejaven priljubljeni pok. g. Stanislav Živic.

Ravno tako moram dodati podatek, da smo Slovenci imeli v preteklosti ponekod v mestu celo dve maši na dan, danes pa le eno. Vprašati se zato moramo, kakšen bo položaj

slovenskih vernikov v mestu čez deset let, se pravi: kdo bo oskrboval ves obalni predel od Barkovelj do Milj? Zavedati se moramo, da g. Jakomin, ki ga vsi poznamo zaradi njegove vitalnosti, je star 83 let, msgr. Gerdol 78 let, jaz pa 71. To stanje me izredno skrbi.

Vsi čakamo pomoč iz Slovenije.

Pred 25 leti smo na slovensko pomoč lahko še računali, danes pa ne več. Veliko podporo so nam ponudili Salezijanci, zahvaliti se moramo tudi koprski škofiji, da nam je nekoč v pomoč poslala g. Nemaca in g. Škerlja.

Opozoril pa bi tudi na posebno pomenljivo dejstvo, in sicer, da v zadnjih desetletjih naša zamejska družba ni rodila niti enega nove-

ga duhovnika. G. Suard se je namreč v našo skupnost vključil šele kasneje.

To sem pred kratkim poudaril tudi v neki župniji, kjer so domačini zahtevali slovenskega pastirja. Dejal sem jim: Če mi ne boste dali kruha in vina, ne bom mogel maševati, če g. škofu ne ponudite mladeniča, da bi ga posvetil v mašnika, ne boste mogli imeti slovenskega duhovnika in slovenske maše. Če slovenske šole in slovenske društva ne nudijo nobenega mladega, ki bi se dal posvetiti v duhovnika, ne moremo zamejci od škofa zahtevati in pričakovati nemogoče.

Podobno stališče zagovarjam v zvezi s Slovenijo: zgodilo se je že, da se je kak duhovnik, ki je iz matične domovine prišel v naše kraje, pritoževal nad pomanjkanjem vernikov pri sveti maši. Doma mu je trdo delo prineslo tudi uspeh in zadoščenje, pri nas pa je imel največ dela z golj ob pogrebih in drugih redkih priložnostih. Spričo tega se ne čutim pripravljenega, da bi Slovenijo vpraševal nadaljnje pomoči.

Zavedati se moramo, da vsakič, ko se mi zamejci umikamo, nekdo drug prevzame naše mesto: ne čudim se, da naš manko zapolnjujejo italijanski duhovniki in italijanska Cerkev. Če se umikamo, ne moremo več nič zahtevati. Italijanska verska skupnost lahko razpolaga s 15 diakoni, slovenska pa z nobenim. Plodno pastoralo je na tej podlagi zelo težko snovati.

Škof Evgen Ravignani zapušča tržaško Cerkev in tako se polagoma izteka tudi vaša vikarna funkcija za slovenske vernike. Kako bi povzeli tako dolgo obdobje svojega življenja?

Doživel sem več radostnih trenutkov, npr. ko sem spremljal škofa na razne slovenske svečanosti in slovesnosti ali pa ob beatifikaciji Antona Martina Slomška ali na Brezjah, ko je bilo srečanje treh dežel... To funkcijo pa je bilo težko opravljati v obdobju, ko je tržaška Cerkev, takoj po smrti msgr. Bellonija, čakala na novega škofa. Veliko smo delali, da bi Slovence ohranili svoj položaj znotraj mestnega krščanskega občestva.

Ali bi to vlogo še enkrat prevzeli, če bi vam jo novi tržaški škof ponudil?

Težko bi jo znova sprejel: zdravje ni več tako, kot je bilo nekoč, in navsezadnje imam tudi svoja leta. Prav bi bilo zato, da bi to mesto prevzel mlajši duhovnik. Vedno pa bom škofiji pomagal in vselej bom stal ob strani našim vernikom in našim dušnim pastirjem.

Igor Gregori

Kratke

Knjiga kot pripomoček za preprečevanje samomora

V društvu Ozara Slovenija so pred dnevom preprečevanja samomora, 10. septembrom, predstavili roman Tunel, v katerem se je avtor Žiga Valetič na svojevrsten način spoprijel s temo samomora. Kot je poročala Slovenska tiskovna agencija, je predsednik Ozare Bogdan Dobnik poudaril: “Z izdajo knjige želimo prispevati k osveščanju javnosti o problematiki samomorilnosti v Sloveniji ter s tem posredno vplivati na zmanjšanje števila samomorov”. Valetič pa je o svojem tretjem romanu povedal, da ga je začel pisati kot predlogo za nizkopračunski film, s poudarkom na dialogih, kot izhodišče pa si je izbral nadrealistično zgodbo o trgovini s samomorilskimi pripomočki, v kateri se nikomur ne uspe ubiti. Ob pisanju ga je problematika samomora vedno bolj zanimala, danes pa ga ob prvih ocenah veseli, da so ga označili za “lahkoten roman z neobremenjenim koncem”. To po avtorjevem mnenju glede na zahtevnost teme ni lahko doseči.

Psihiater Borut Škodlar je dejal, da več kot 75 odstotkov ljudi pred samomorom na različne načine sporoča in opozarja na svoje namere. “Številni med njimi obiščejo svojega zdravnika ali psihiatra, govorijo o smrti, smislu življenja, krivdi in samomoru, urejajo premoženjske zadeve, se poslavljajo od soljudi”, je dejal Škodlar, ki v razdvojenosti in neodločenosti vidi prostor za dialog, za iskanje rešitve. Za vse bralce romana Tunel so na Ozari odprli tudi poseben elektronski naslov, na katerega lahko le-ti sporočijo, kaj jim pomaga prebroditi težke trenutke in ohranjati voljo ter radost do življenja. Prejeta sporočila bodo objavili na spletni strani društva.

Večina nemških šolarjev verjame v posmrtno življenje

Večina nemških šolarjev verjame v posmrtno življenje, ugotavlja raziskava, ki jo je objavila nemška revija Eltern Family, povzela pa Slovenska tiskovna agencija. Kar 70% vprašanih otrok, starih med 9 in 19 let, je prepričanih, da s smrtjo še ni vsega konec. V raziskavi, ki jo je ta družinska revija opravila med 1738 nemškimi otroki oziroma mladostniki, jih 27% verjame v obstoj nebes, 19% pa v ponovno rojstvo. Le 15% jih je mnenja, da ni življenja po smrti, 7% pa jih je odgovorilo, da o tem nimajo pojma. Le 8% jih meni, da po smrti naprej živi le duša. Na vprašanje, kako si predstavljajo posmrtno življenje, pa jih je večina odgovorila, da je to življenje brez skrbi, sporov in strahu. Prav tako so prepričani, da se v onostranstvu srečaš s svojimi bližnjimi. Revija navaja tudi najbolj domiselne stavke otrok, ki so sodelovali v raziskavi. Neki 12-letnik je zapisal, da po smrti “nihče ni kralj, vsi so na isti ravni, nikomur ni treba ničesar plačevati in nobenih boleznih ni nikjer”. Neka 17-letna gimnazijka pa je zapisala, da bi se naslednjič rada rodila kot možki.

V Jordaniji so odprli mošejo Jezusa Kristusa

Muslimanski imami so mošejo v osrednji Jordaniji poimenovali po Jezusu Kristusu. “To je sporočilo svetu, da imamo muslimani tudi Jezusa Kristusa za svojega glasnika, saj je obvestil človeštvo o prihodu preroka Mohameda”, je dejal glavni imam v mošeji. Poimenovanje mošeje po utemeljitelju krščanstva imajo sicer za dokaz mirnega sobivanja obeh ver. Novico je po nemški tiskovni agenciji dpa povzela Slovenska tiskovna agencija. Glavni imam v mošeji, Belal Hanini, je dejal, da je poimenovanje mošeje po Kristusu “dokaz, da je islam religija tolerantnosti in da nima ničesar skupnega z ekstremizmom”. Nad poimenovanjem mošeje so sicer zadovoljstvo izrazili tako tamkajšnji islamski duhovni voditelji kot tudi krščanski verniki. Oboji tudi poudarjajo, da so kristjani in muslimani na tem območju mirno sobivali že stoletja. Kristjani predstavljajo kakih pet odstotkov prebivalstva v Jordaniji.

Sedemdeset romarjev iz Goriške

Izkušnja skupnosti na romanju v Medjugorje

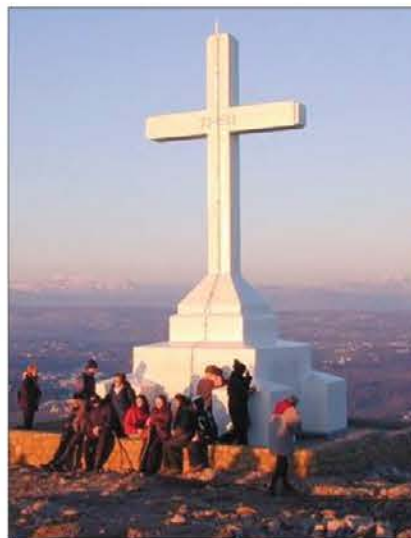
Letošnje jesensko romanje iz Goriške je tokrat potekalo od 3. do 6. oktobra, to je v času roženvenске nedelje in ob prazniku sv. Frančiška Asiškega. Zato se v tem času v Marijinem svetišču vedno zbere dosti romarjev iz vseh koncev in krajev sveta.

Romanje je potekalo po že ustaljeni navadi. Prišli so Slovenci in Italijani z obeh strani državne meje. Organizatorji čutimo potrebo, da se čim bolj družimo, tako da smo kakor ena družina, da se imamo radi, ker je tako edino prav. Tudi na samem romanju smo to uredničili. Vsak romar je prejel dvojezično pesmarico in tako je lahko sodeloval s petjem, pa tudi drugače.

Romarjev je bilo tokrat 70. S sabo smo imeli duhovnika iz Afrike, in sicer iz Konga, ki trenutno študira

v Rimu. Lepo je vodil katehezo na obeh avtobusih, čudovito lepo je prepeval tudi slovenske pesmi. Ne da bi pretiravali, lahko zapišemo, da je tudi to romanje zares lepo uspelo. To so razodevali že obrazi ljudi, ki so kar žareli od veselja in radosti.

D. Dur.

LJUBLJANA Srečanje na Medicinski fakulteti

Katoliški zdravniki o ugovoru vesti v medicini

Slovensko katoliško zdravstveno združenje je v soboto, 11. oktobra, na Medicinski fakulteti v Ljubljani pripravilo okroglo mizo o ugovoru vesti v medicini, katere se udeležuje okoli 90 katoliških zdravnikov. Ker jim predpisi in zakonodaja, praktično delo in tudi pravice bolnikov nalagajo storitve, ki so v nasprotju z vestjo, so se odločili, da o tem spregovorijo.

Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, je predsednica združenja Majda Klinar, sicer upokojena specialistka šolske medicine, pojasnila, da je danes veliko novosti v medicini, ki postavlja pred človeka vprašanje, ali ima ugovor vesti res samo pozitivno usmerjenost ali tudi kako negativno.

“Zagotavljamo lahko, da so nekatere stvari, zlasti povezane z začetkom in koncem človekovega

življenja, nastavljene tako, da jih lahko obrnemo tudi v smer, ki deluje proti človeku, če razmišljamo o splavu, ali evtanaziji”, je dejala. Ker katoliškim zdravnikom zakonodaja nalaga storitve, ki so v nasprotju z njihovo vestjo, so se po besedah Klinarjeve odločili, da se srečajo, pogovorijo, najprej pa teoretično razmislijo, katere so tiste prednosti oziroma zagate, v katere zapadejo zdravniki. Kot praktiki bodo poskusili to vprašanje rešiti v dobro sebi in tudi bolnika, je o namenu srečanja dejala Majda Klinar.

Okrogle mize so se s svojimi prispevki udeležili največji slovenski strokovnjaki na moralno-etičnem področju. Tako je akademik Jože Trontelj govoril o ugovoru vesti v evropskem prostoru, Jože Balažic o ugovoru vesti v slovenskem prostoru, Matjaž Zwitter na temo učitelje etike in

ugovor vesti, teolog Tadej Strehovec pa je osvetlil teološki vidik ugovora vesti v zdravstvu. Po odmoru

pa je Blaž Ivanc spregovoril o pravnih vidikih ugovora vesti v Sloveniji, Milena Igličar in Andrej Kravos pa sta predstavila ugovor vesti v praksi.

Junija 2004 je bilo pri Zdravniški zbornici registriranih nekaj deset zdravnikov, ki pri svojem delu želijo uveljavljati ugovor vesti. Temeljna naloga zdravnika še vedno ostaja ukvarjanje z življenjem, zdravjem in smrtjo ljudi, zato mora biti njegova vest po mnenju združenja še bolj občutljiva in odgovorna. Zdravnik brez morale je le orodje v rokah politike, medijev, pa tudi zavarovalnic in farmacevtskih podjetij.

Kratki

PD Štandrež / Malodušje odženimo s smehom!

Jesensko megljeno tančico in mrzle zimske sapice bodo tudi letos pregnali nedeljski popoldnevi v družbi ljubiteljskih gledaliških skupin z raznih koncev naše lepe domovine in iz bližnje, prijazne obsoške vasi. Igralci bodo prišli, na povabilo Prosvetnega društva Štandrež, v štandresko župnijsko dvorano Anton Gregorčič in podarili abonement ter drugim priložnostnim gledalcem kakovostni izsek ljubiteljske gledališke ustvarjalnosti na Slovenskem. Neutrudni člani štandreskega društva so tudi za letošnjo sezono priredili Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2008, ki je osmi po vrsti in vsebuje pisano pahljačo komedijskih iger znanih avtorjev iz različnih zgodovinskih obdobij, tako da bo niz petih predstav vsebinsko kar se da pester. Uverturno predstavo 25. oktobra, izjemoma na soboto, bodo odigrali igralci KD Rudi Jedretič Ribno. Predstavili se bodo s komedijo George Dandin ali kaznovani soprog, slovitega dramatika Moliere, v režiji Rada Mužana. V nedeljo, 30. novembra, bo prišlo v goste KUD Polzela z veseloigro Matiček se ženi, očeta slovenske dramatike Antona Tomaža Linhart. Igra je režiral Matjaž Jeršič. Decembrsko nedeljo, 14., bo s smehom napolnila komedija Kvačkarija Jeana Cloda Danauda, ki jo bodo v režiji Bogomira Verasa predstavili igralci KUD Šmartno ob Paki. Novemu letu bo v nedeljo, 11. januarja 2009, nazdravila gledališka skupina KUD Dolomiti Dobrova s komedijo Ephraima Kishona Poročni list v režiji Francija Končana. Zadnjo poslastico letošnjega sporeda bodo, kot velevala tradicija, ponudili domači igralci; dramski odsek PD Štandrež bo v nedeljo, 25. januarja, odigral prvo ponovitev nove odrske stvaritve, komedije Branislava Nušića Kaj bodo rekli ljudje, ki bo pod režijsko taktirko Jožeta Hrovata premiero doživela dan prej, v soboto, 24. januarja 2009. Abonenti bodo tudi letos prejeli darilo: nagradni predstavi 7. decembra in 8. februarja 2008. Nedeljske predstave bodo ob 17. uri, sobotni pa ob 20.00. Cena abonmaja za pet predstav znaša 22 evrov (redni), za študente, starejše nad 70 let, društvene in družinske skupine pa 15. evrov; posamezna vstopnica stane 6 evrov, znižana 4 evre. Pohitete z vpisom; darujte si nekaj sprostitev uric na vabljenih valovih komedijskega žanra. / IK

Prva Pravljina urica v Feiglovi knjižnici / Spet so tu srečanja z domišljijo

Ob nastopu jeseni so se v mladinsko sobo Feiglove knjižnice vrnile Pravljine urice, ki bodo dvakrat mesečno v jesenskem, zimskem in pomladnem času pospremljale otroke od 3. do 7. leta v pravljinski svet, kjer je dobro zmeraj plačano in kjer se vse vedno lepo

izteče. Srečanja s pravljico želijo biti seveda tudi iskreno vabilo na obisk knjižnice, saj otrokom ob rednem zahajanju med knjižne police, postanejo knjige in zanimivosti, ki jih odkrivajo na njihovih straneh, povsem domače. Prva pravljina urica, v ponedeljek, 13. oktobra, je zvabila v svoj očarljivi svet nad trideset malčkov, ki so posedli okrog knjižničarke Martine Humar, prijetne in umirjene pripovedovalke, in radovedno zrl v veliko košaro, iz katere je prikal tudi črni muc, protagonist pravljicne zgodbe. Muc Herbert je namreč vztrajno iskal čarovnico, saj je iz enciklopedije izvedel, da čarovnice imajo rade črne muce. Našel jo je v družbi malih učenec prav v knjižnici, v kateri se je tako rad potapljaj v branje. Mali poslušalci so ob koncu pravljice v vrsti odšli s pripovedovalko iskat presenečenje in se vrnili v mladinsko sobo vsak s svojim šilastim čarovniškim klobukom. Naslednja pravljica bo v čarobnih barvah zablestela v ponedeljek, 27. oktobra. Dragi otroci, ne prezrite je! / IK

Predsednik goriške pokrajine Enrico Gherghetta v Feiglovi knjižnici

Podpora knjižnici v korist vse Goriške

Kraj, kjer se govorijo trije jeziki, ima več priložnosti kot kraj, kjer govorijo en sam jezik. To je bila ena glavnih misli predsednika goriške pokrajinske uprave Enrica Gherghette, ki je v petek, 17. oktobra, uradno obiskal Narodno in študijsko knjižnico v KB centru v središču Gorice in tako še enkrat potrdil svojo podporo prizadevanjem slovenskih kulturnih krogov. Predsednik knjižnice Viljem Černo se je gostu zahvalil za odprtost in občutljivost ter podčrtal vlogo ustanove v valorizaciji kulturnega bogastva goriškega območja. In vendar smo zaskrbljeni, je rekel, ker je v zadnjih časih v nekaterih krogih zaznati vedno manj te občutljivosti. Knjižnica ne uživa finančne podpore javnih uprav, ker ni v seznamu deželnih knjižnic; "skušamo

preživeti le z zakonom 38". In vendar bi lahko veliko nudila vsem občanom, saj je odprta vsem in se je poslužuje res veliko ljudi. Na srečanju, ki so se ga udeležili tudi odborniki NSK Dušan Križman, predsednik družbe KB1909 Boris Peric in knjižničarka Luisa Gergolet, ki je orisala delovanje knjižnice in drugih ustanov v KB centru, je Gherghetta povedal, da nekateri res postavljajo nove zidove. Zlasti je ostro kritiziral občinsko upravo in župana, češ da je "talec večine". "Z besedami je prijatelj vseh, vsak

dan je po časopisih, gradi papirna to mesto, nekakšen 'Gorizia second life', v resnici pa nič novega ne načrtuje. Problem knjižnice je ta, da v deželi res ne obstaja glavna knjižnica za slovensko jezikovno skupnost. Zato je predsednik nakazal nekaj možnih poti, da bi prišli do javnih prispevkov.

"Potrebno je odpirati glave, Evropa hodi po tej poti, alternative nimamo"! Izkoristiti moramo priložnosti, ki so nam dane, ovrednotiti jezikovne skupnosti, ki s sabo nosijo vrednote, tradicije,

podjetniško žilico in kulturo, "ki je bogastvo za vso Goriško". Na vsem tem moramo graditi prihodnost.

Gherghetta je knjižnici podaril nekaj publikacij (med njimi tudi republiško ustavo v italijanščini,

slovenščini in furlanščini), na katere je njegova uprava še najbolj ponosna. Ogledal si je tudi sobo za otroke s sedem tisoč knjigami in s pomočjo knjižničarke Luise bral "Mojo prvo knjigo". Ko si je ogledoval lepo urejene prostore, primerne tudi za najmlajše, je rekel: "Ni lepo, je čudovito!"

Zasedanje pokrajinskega sveta SSK
O šolski reformi in drugih žgočih temah

Šolska reforma in njene posledice, deželni kongres SSK ter predlog o skupnem upravljanju za naslednje občinske volitve so bile glavne teme goriškega pokrajinskega sveta Slovenske skupnosti, ki je zasedalo 14. oktobra. Na srečanju je bil povabljen predsednik sindikata slovenskih šolnikov Joško Prinčič, kateremu je predsednik pokrajinskega sveta SSK Silvan Primožič po ugodnem pozdravu takoj predal besedo. Prinčič je predstavil stališče sindikata, ki je kritično do take šolske reforme, saj ne uvaja vsebinskih novosti, temveč sta njen glavni cilj precejšnja racionalizacija in izrazito zmanjšanje finančnih sredstev. Največja zaskrbljenost vlada pri vprašanju, kako bo obravnavano slovensko šolstvo, saj bi bilo na podlagi omenjene reforme okleščeno tako pri številu šol kot pri učnem in neučnem organiku. Vse to bi se vsebinsko poznalo pri izvajanju šolskih programov, ki so v slovenskih šolah obširnejši zaradi poučevanja slovenskega jezika. Iz tega se je razvil pogovor, v katerega so posegli prisotni. Na dan je prišla zaskrbljenost za pri-

hodnost šol v slovenskih občinah in vaseh. Ukinitev ali okrnitev šol bi negativno vplivala na vsako vaško skupnost. Prinčič je tudi omenil problem slovenskih ravnateljev in glavnih tajnikov, ki so bistvenega pomena za upravljanje slovenskih šolskih struktur. Ob zaključku razprave je Primožič zagotovil Prinčiču, da bo stranka nudila potrebno pomoč in podporo, da se obvaruje slovensko šolstvo in njegovo poslanstvo za slovensko narodno skupnost. V nadaljevanju so bili člani pokrajinskega sveta SSK seznanjeni s pripravami na deželni kongres SSK, ki bo potekal 7. in 8. novembra v Gorici in Podbocencu. O tem je spregovoril deželni tajnik Damijan Terpin, ki je tudi napovedal določene tematike ter pozval k čim številnejši udeležbi delegatov, somišljenikov in prijateljev stranke. Med glavnimi točkami bo prihodnost slovenske narodne skupnosti v Italiji glede na napovedana krčenja sredstev s strani italijanske vlade. Dejstvo je, da je desnosredinska politična opcija na ključnih vodilnih položajih, od vlade do deželne uprave in tudi v nekaterih

pomembnih občinah, kot so Trst, Gorica in Devin-Nabrežina. SSK kot zbirna stranka naše narodne skupnosti pa si ne more dovoliti, da gleda na dogajanja samo iz danega političnega položaja. Potrebno bo poiskati nove politične načine, ki bi bili v prid celotni narodni skupnosti. Napovedana klestenja bi namreč ogrozila delovanje slovenskih organizacij in društev, ki razvijajo neprecenljivo poslanstvo pri ohranjanju slovenske identitete in kulture. Pokrajinski tajnik Julijan Čavdek je uvedel v glavno točko dnevnega reda, ki je zadevala trenutni politični položaj SSK na Goriškem in priprave na občinske volitve v prihodnjem letu. Najprej je orisal potek glede dogovarjanja pri preoblikovanju goriške občinske svetniške skupine Oljke. Dosedanji načelnik Božidar Tabaj je odstopil, njegovo mesto je prevzel Federico Portelli, ki je bil drugi po številu preferenc. Za podnačelnika pa je bil imenovan Silvan Primožič. Svetniško skupino Oljke v goriškem občinskem svetu sedaj sestavljata dve stranki: Demokratska stranka in Slovenska skupnost. V tem času je prišlo tudi do začetka prvih pogovorov z Demokratsko stranko glede prihodnjih občinskih volitev. SSK je že od pokrajinskega kongresa naprej predlagala skupno upravljanje slovenskih občin. Dejstvo, da slovenska stranka sodeluje z

DS na deželi in tudi v drugih javnih upravah, narekuje pot dogovarjanja tudi v treh slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje in Števerjan. Po drugi strani bi to bilo blagodejno za celotno narodno skupnost, saj bi se prekinila ideološka razdelitev, ki je Slovence ločevala od povojnega obdobja do danes. V teh letih so se izkušnje skupnega upravljanja pozitivno obrestovale v slovenskih občinah tržaške pokrajine. Seveda gre premisliti, kakšna bo najboljša oblika, ali s skupno listino ali z ločenim nastopanjem. Cilj pa ostaja ta, da se v slovenskih občinah s skupnim upravljanjem zagotovi čim boljša kakovost za občane in teritorij. Prva taka izkušnja se je pokazala pri vstopu občine Doberdob v družbo Las Kras; ta korak je bil opravljen na podlagi sodelovanja med SSK in svetniki Demokratske stranke. Precej nerazumljivo je pri tem izpadlo zadržanje doberdobske uprave, ki se je pri glasovanju vzdržala. Poročilu tajnika je sledila razprava, v katero je poseglo več udeležencev pokrajinskega sveta SSK. Splošna ugotovitev je bila, da je predlog o skupnem upravljanju pravilna pot in da ima pri tem pokrajinsko tajništvo široko podporo sveta. SSK se je vedno zavzemala za čim bolj složno nastopanje znotraj slovenske narodne skupnosti, zato je v tem dosledna s svojo politično linijo.

Julijan Čavdek

GORIŠKI VRTILJAK Abonma Veliki polžek

Tubotubatubetubitu' razvnela male gledalce

V petek, 10. oktobra, je prvič v letošnji sezoni Goriški vrtljak zabil v Kulturni center Lojze Bratuž učence od drugega do petega razreda, ki obiskujejo osnovne šole goriškega in doberdobskega ravnateljstva. Gledališki abonma že dvajseto leto prireja Kulturni center Lojze Bratuž ob strokovni pomoči Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in finančni podpori dežele FJK in Fundacije Goriške hranilnice. Uvod v letošnji abonmajski program Velikega polžka je bil poverjen mladim gledališkim navdušencem lutkovne skupine Navihanci iz Celovca, ki naj bi uprizorili pomenljivo igrano Srečni kraljevič v režiji Toneta Varla in lutkovni ter scenski obdelavi mo-

jstrske ustvarjalke Brede Varl. Predstava bi morala skleniti letošnje Koroške kulturne dneve na Primorskem. A kaj, ko je nenadoma vmes posegla bolezen in priklenila enega izmed izvajalcev na posteljo. Gostovanje je žal odpadlo, organizatorje Goriškega vrtljaka pa je iz velike zadrege spravilo Slovensko stalno gledališče, ki je prijazno sprejelo klic v sili, vskočilo v program in malim gledalcem podarilo nenavadno predstavo, skoraj brez besed, a z več kot zaznavno socialno poanto o otrocih z roba družbe. Predstavo z naslovom 'Tubotubatubetubitu' je z mislijo na revne otroke stkal Marko Sosič in jo tudi spretno zrežiral. Čep rav je v Trstu nastala na malem odru, je učinkovito pre-

stala skok na velikega, seveda tudi zaradi igralskih, predvsem mimičnih in sploh izraznih veččin mladih igralcev Nikle Petruške Panizon in Romea Grebenška. Ob

pomanjkanju besedila je predstava zelo komunikativna, in to se je izkazalo prav z živahnim odzivom mladih igralcev Nikle Petruške Panizon in Romea Grebenška. Ob

njiu in "nepričakovanom srečanju z dečkom in deklico, ki sta odrasla na smetišču", so se gledalci zelo razživali in se aktivno vključili v odsko dogajanje. Kljub

izražali svojo neučakanost in veselje z malce le preveč nebrzdanim vreščanjem, ki ne sodi ravno v gledališko dvorano. IK

Krovni organizaciji SSO in SKGZ sta se nedavno že drugič srečali s predstavniki slovenske šole na Goriškem. Pokrajinska predsednika Janez Povše in Livio Semolič, ravnateljice Sonja Klanjšček, Elizabeta Kovic in Mihaela Prih, predsednik Sindikata slovenske šole Joško Prinčič, predsednik slovenske konzulte na goriški pokrajini Peter Černic ter zastopniki zavodnih svetov so pozdravili široko izmenjavo mnenj in misli na kar najuspešnejši razvoj našega šolstva. V luči napovedane nove šolske zakonodaje je namreč potrebno razmišljati o določitvi smernic za prihajajoče obdobje, pri čemer je bilo ugotovljeno, da je koristno s podobnimi posveti nadaljevati. Šola zajema vse dele naše družbe, zato je za njene prihodnje opredelitve nujno vsestransko in strokovno pretehtano soglasje.

Praznični jubilej v Doberdolu

Štirideset let po 14. oktobru 1968, ko so v Doberdolu na prvem občnem zboru ustanovili društvo Hrast, je potekala v kraški vasi praznična slovesnost. S hvaležnostjo so se spomnili začetnih snovanj in delovanja na glasbenem, gledališkem in športnem področju. Glavno vlogo je ves čas imel in še ima mešana pevski zbor Hrast, ki je tudi danes roža v gumbnici društva in vasi. Ob tej priložnosti je sestav, ki ga več kot 20 let vodi Hilarij Lavrenčič, izdal tudi jubilejni CD Petelinček je zapleu, ki vsebuje 21 pesmi iz slovenske, krajevnne in mednarodne pevske literature. Po pozdravih doberdolskega župana, drugih predstavnikov civilne družbe in javnih uprav je o plošči strokovno, in vendar občuteno spregovoril Janko Ban. Poudaril je zlasti vztrajno delo, ljubezen

in profesionalnost, ki so zbor privedli na visoko stopnjo kakovosti in do številnih uspehov na domačih in tujih odrih. Slavlje je bilo tudi priložnost za podelitev Gallusovih značk Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti in druga častna priznanja. V soboto, 18. oktobra, pa je v župnijski cerkvi sv. Martina v Doberdolu potekal jubilejni koncert zboru Hrast. Pod vodstvom dirigenta Lavrenčiča je ponudil širok spekter skladb sestavu najljubših avtorjev, med katerimi so bili tudi goriški skladatelji. Pred zelo številno publiko, ki je do zadnjega kotička napolnila cerkev, so spregovorili tudi zastopniki uprav, ustanov in organizacij, ki so prinesli čestitke in priznanja. Praznik se je nadaljeval z družabnostjo in veliko jubilejno torto.

KC LOJZE BRATUŽ S koncertom dveh zborov

Predstavitev Tavanove knjige

V nedeljo, 19. t. m., je bila v Kulturnem centru Lojze Bratuž predstavitev knjige, ki jo je o goriški nadškofiji napisal duhovnik in zgodovinar Luigi Tavano. Gre za delo "La Diocesi di Gorizia (1750-1947)", sedaj že v drugi izdaji. Večera se je udeležilo številno občinstvo obeh narodnosti. Med drugimi je bila prisotna tudi goriška prefektinja dr. Augusta Maria Marrosu. Predstavitev ni potekala po običajnih tirnicah. Namesto klasičnega vsebinskega prikaza dela so nastopili razni govorniki. Najprej je v knjigo uvedel Marco Grusovin, predsednik ICM (Inštitut za srednjeevropska kulturna srečanja). Za njim je spregovoril predsednik goriškega

pokrajinskega sveta Alessandro Fabbro. Oba sta poudarila nekaj misli o vsebini in pomenu knjige, igralka Mariolina De Feo pa je prebrala daljši značilen odlomek iz Tavanovega dela. Velik in lep del večera je nato imel zborovski koncert dveh goriških

pevskih sestavov. To sta bila mešana zboru Ars Musica in Lojze Bratuž. Prvega vodi Lucio Rapaccioli, drugega pa Bogdan Kralj. Z zborom Ars Musica je pri orglah sodeloval Ivan Portelli. Vsak zbor je podal po šest pesmi v glavnem globoke duhovne vsebine z

verskim nabojem. Pri zboru Ars Musica lahko med skladbami izpostavimo Tota pulchra O. Di-piazze in Haec dies A. C. Seghizija. Za zbor Lojze Bratuž bi pa omenili motet J. Gallusa Subsannatores subsannavit Deus, L. Bratuža V duši nam plamen čist gori in Gruberjevo Sonce že zahaja. Na koncu je spregovoril avtor knjige. Luigi Tavano se je zahvalil vsem, ki so tako ali drugače sodelovali pri Inštitutu za družbeno versko zgodovino, v okviru katerega je tudi nastalo to delo. Avtor je še poudaril svoje zelo zgodnje zanimanje za zgodovino (zlasti krajevno) in njeno proučevanje. Kot zgled temu raziskovanju mu je bil zlasti že pokojni goriški zgodovinar Camillo Medeot. Tavano je še omenil tudi slovenske zgodovinarje z obeh strani meje. V

Za obeležje

Za obeležje Mirku Špacapanu na telovadnici Kulturnega centra Lojze Bratuž so darovali: Remo Devetak 60, D. P. 100, Marjan Breščak 100, Nato Devetak 25 evrov.

Kdor želi prispevati, lahko to stori na upravi NG ali na tekočem računu pri Zadrugi banki Doberdob in Sovodnje (IBAN IT 821 08532 12401 000000 740 248).

V soboto, 11. oktobra, je po hudi bolezni odšla v večnost naša draga

MILKA SOBAN

Od nje smo se poslovili v sredo, 15. oktobra, v župnijski cerkvi v Jamljah. Zahvaljujemo se g. duhovniku za žalni obred, cerkvenim pevcem, govorniku in vsem, ki so našo drago pokojnico v tako velikem številu pospremili na zadnji poti in se je spomnili v molitvi. Hvala vsem, ki so darovali cvetje ali v dobrodelne namene.

Sestra Bazilika, brat Bernard, svakinji Eda in Tatjana ter nečaki in nečakinje

Jamlje, Štivan, 20. oktobra 2008

Obvestila

Kulturno društvo Stanko Vuk Miren-Orehovlje vabi na predstavitev knjižice avtorja Jožeta Kogoja Bilke Živosti, v kateri so zbrane misli, ki so se avtorju vtkale ob vsakodnevnih miselnih popotovanjih. Petek, 24. oktobra 2008, ob 19.30 v dvorani Gnidovčevega doma na Mirenskem Gradu.

Misijonska prireditev bo v nedeljo, 26. oktobra 2008, v Štandrežu. Ob 16.00 ura molitve, ob 17.00 prireditev in srečolov v župnijskem domu.

Zveza slovenskih kulturnih društev, KC L. Bratuž, Kulturni dom Gorica in Zveza slovenske katoliške prosvete vabijo na predstavitev Trieste - Alessandria Embarked, Štorja od lešandrink (Neda R. Bric), ki bo 27. oktobra ob 20.30 v Kulturnem domu v Gorici. Predprodaja vstopnic: Kulturni dom, tel. 0481 33288.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno martinovanje v soboto, 8. novembra, pri spomeniku v Gonjačah v Brdih. Prijave ob 20. oktobra dalje do zasedbe razpoložljivih mest na enem samem avtobusu. Vpisujejo ob uri obedov poverjeniki Saverij R., Ivo T., Dragica V. (0481 882183), Ema B., Marija Č. (0481 390697), Ana K. in na sedežu v Gorici (vsako sredo od 10. do 11. ure). Pohitite! ZSKD naproša vse, ki imajo kakršnokoli informacijo v zvezi z Aleksandrinkami goriške pokrajine (imena, fotografije, dokumente...), da se oglasijo na tel. št. 39 39 29 72 35 (Vesna).

Občinska svetnica Slovenske skupnosti Marilka Koršič, član volilne komisije na goriški občini, sporoča, da je na volilnem uradu

zvezi z goriškim prostorom je še zlasti podčrtal večjezičnost in večkulturnost, kar je naše bogastvo. Kulturna prireditev se je tako zaključila v pravem srednjeevropskem duhu. Sledila je še prijetna družabnost.

AB

PD ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

PROGRAM PREDSTAV:

- Sobota, 25.10.2008, ob 20. uri
KD Rudi Jedretič - RIBNO
Moliere
GEORGE DANDIN ALI KAZNOVANI SOPROG
komedija
Režija: Rado MUŽAN

- Nedelja, 30.11.2008, ob 17. uri
KUD Polzela
Anton Tomaž Linhart
TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI
komedija
Režija: Matjaž JERŠIČ

- Nedelja, 14.12.2008, ob 17. uri
KUD Šmartno ob Paki
Jean Clod Danaud
KVAČKARIJA
komedija
Režija: Bogomir VERAS

Vse predstave bodo v župnijski dvorani
Anton Gregorčič v Štandrežu.

Prodaja abonmajev, vstopnic in rezervacija sedežov: na blagajni vsako nedeljo do 25.10.2008, od 11. do 12. ure in eno uro pred vsako predstavo

Informacije: Tabaj Božidar 0481 20678

Abonma 5 predstav 22,00 evrov, znižano 15,00 evrov*;

posamezne predstave 6,00 evrov, znižano 4,00 evri*

*Študenti - starejši od 70 let - društvene in družinske skupine

7. decembra in 8. februarja za abonente nagradna predstava

Vabljeni!

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

goriške Mestne hiše (trg Municipio) na razpolago obrazec s prošnjo za skrutinatorja oziroma predsednika volišča. Prošnje bodo dodane seznamu tistih, ki so se že javili prejšnja leta. Občinska uprava črpa iz teh seznamov imena skrutinatorjev in določa predsednike volišč. Goriški občani, ki bi radi bili predsedniki volišč, imajo čas za vložitev prošnje do konca meseca oktobra, tiste pa, ki zanima mesto skrutinatorja, lahko prošnje oddajo do konca novembra.

Darovi

Ob nabirki za katoliški tisk - za Novi glas: Slovensko pastoralno središče - Gorica 420,00 evrov.

Čestitka

Vokalna skupina Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela je na mednarodnem zborovskem tekmovanju Citta' di Rimini osvojila tretje mesto v tekmovalni kategoriji vokalnih skupin. Za uspešen dosežek čestita vrhovskemu dekliskemu sestavu Zveza slovenske katoliške prosvete.

Ob 40-letnici zboru Hrast iz Doberdola čestita pevcem in dirigentu Hilariju Lavrenčiču in jim želi še veliko nadaljnjih uspehov zbor Lojze Bratuž z dirigentom Bogdanom Kraljem.

Pevskemu zboru Hrast iz Doberdola ob 40-letnici iskreno čestitam za vse pevske uspehe ter želim vse dobro dirigentu in članom zboru, Andreju pa čimprejšnje okrevanje.

Adela Ferletič
Eleni in Federicu vso srečo na novi življenjski poti! Koglice iz Katoliške knjigarne in celotna zasedba iz zgornjih prostorov.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 24.10. do 30.10.2008)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www. radiospazio103. it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri.

Spored:

Petek, 24. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotiček, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 25. oktobra (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 27. oktobra (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound, živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 28. oktobra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 29. oktobra (v studiu Danilo Cotar): Pogled v dušo in svet: Zločin na Peršmanovi kmetiji - Izbor melodij.

Četrtek, 30. oktobra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na
Center za zdravljenje
venskih bolezni v Portorožu,
tel. 00386 31 837218

KD SABOTIN
KRAJEVNA SKUPNOST PEVMA-ŠTMAVER-OSLAVJE

ŠTMAVER

24., 25. in 26. oktobra 2008

19. JESENSKI POHOD NA SABOTIN

Petek, 24. oktobra 2008, ob 20.30

Na sedežu v Št mavru, Znarišče 4:

- Predstavitev publikacije Erike Jazbar in Zdenka Vogriča GORICA - VODNIK PO MESTU IN PO SLEDOVIH SLOVENSKE PRISOTNOSTI
- Predstavitev razstave FOTOGRAFIJE, razstavlja Zdenko Vogrič, povezuje večer in se pogovarja z avtorjema Slavica Radinja
- Nastop Dekliške vokalne skupine BODEČA NEŽA, zborovodja Mateja Černic
- Nastop MoPZ ŠTMAVER, zborovodja Nadja Kovic

Sobota, 25. oktobra 2008

Na sedežu v Št mavru, Znarišče 4:

- Nastop MoPZ ŠTMAVER, zborovodja Nadja Kovic
- Večer poezije POSOČJE - ISONTINIA, pesniki Dario Marangotto in Tomaž Vetrih, klasična kitara Leone Gaier, diapozitive fotograf Tullio Marega

Nedelja, 26. oktobra 2008

JESENSKI POHOD NA SABOTIN

- ob 8.30 zbirališče na mostu Sabotinske ceste
- ob 9. uri odhod
- ob 10.30 sv. maša v cerkvi Sv. Valentina
- ob 12.30 družabnost s kosilom na sedežu društva v Št mavru

Sodelujejo: ZSKP, Center za arheološke in zgodovinske raziskave na Goriškem - CRASG, župnija sv. Mavra in Silvestra, Goriška Mohorjeva družba, Civilna zaščita občine Gorica

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

DRUŠTVO ARS
v sodelovanju s Centrom "Tullio Crali" iz Gorice

Vljudno vabita na odprtje

RAZSTAVE KERAMIKE IZ PRVINSKE PEKE

Razstavljena dela bo predstavil Jurij Paljk

Galerija Ars na Travniku, Gorica
Torek, 28. oktobra 2008, ob 18. uri

Consortium musicum / Jubilejni koncert

Praznik za zbor in dirigenta dr. M. Cudermana

“Dr. Cuderman vabi, da pride kdo iz Gorice in Trsta na jubilejni koncert zbor in orkestra Consortium musicum”. Tako se je glasilo prijazno povabilo iz Ljubljane. Povabilo na koncert skupine, ki je v nedeljo, 12. t. m., praznovala 40 let delovanja in ki nam je v preteklih desetletjih z velikim razumevanjem za razmere, v katerih smo živeli in delovali, poklonila izredno lepa glasbena doživetja. Marsikdo se namreč še spominja Händlovega Mesije ali komorne izvedbe Vrabčeve opere Tolminski puntarji, da ne govorimo o drugačnih, tematsko domišljeno zaokroženih koncertov, ki jih je zbor izvajal v našem zamejskem prostoru. Kako tudi pozabiti na prijazna srečanja pred koncerti in po njih, na poletnih seminarjih Zveze ali priložnostnih srečanjih po ljubljanskih ulicah z zborovodjo in dušo zbora, dr. Mirkom Cudermanom, da ne obidemo sodelovanja Goriške Mohorjeve družbe z založbo Družine, ko jo je še vodil dr. Cuderman. Povabilo na jubilejni koncert je bil zato istočasno tudi povabilo na srečanje s prijatelji, ki nas poznajo in razumejo. Prihod v jesensko obarvano, a

istočasno nedeljsko uglašeno Ljubljano, polno mladine in sprehajalcev, je itak doživetje samo po sebi. Ko pa si v praznično razsvetljeni dvorani Slovenske filharmonije sreča stare znanke in prijatelje, ki so se zbrali, da bi prisluhnili jubilejnim in se z njimi veselili uspehov in vlog, ki jo imajo v slovenskem glasbeno pevskega prostoru, je bil občutek povezanosti in zavesti pomena tega dogodka še lepši. Dano nam je bilo, da smo poslušali glasbo, ki je po svojem sporočilu sicer žalostna, a obenem tako lepa, da lahko doživiš, kako gre pot k nebeski sreči skozi trpljenje. Zbor in orkester Consortium musicum z dirigentom Mirkom Cudermanom in solisti so namreč poudarili Stabat Mater Antonina Dvoržaka, ki jo je skladatelj napisal po smrti svojih treh malih otrok. Ob zboru in orkestru Consortium

musicum pod Cudermanovim vodstvom so nastopili soprani

stka Mateja Arnež Volčanšek, altistka Elena Dobravec, tenorist Matjaž Stopinšek in basist Janko

Volčanšek.

Umirjena in jasna dirigentova gesta je z veliko mero čuta za uravnovešenost vodila mogočna in za naša ušesa vzorna zbor in orkester ter res dobre soliste, tako da se je Stabat Mater izpela s sicer potrebnim čustvenim nabojem, pravo mero pobožnosti in obenem

pravo mero strogosti v interpretaciji.

Tudi ob 40-letnici je torej Consortium musicum s svojim zborovodjem dr. Cudermanom, ki je skupino ustanovil in jo vodi, potrdil, da ostaja zvest svojemu slovesu in programski usmeritvi, ki je bila dolga leta tudi edina tovrstna ponudba na slovenskem. Zato, če so resnične govorice, ki smo jih slišali v nedeljo, 12. oktobra, v Ljubljani, da bi to lahko tudi bil zadnji nastop zbor in orkestra Consortium musicum in njihovega dirigenta dr. Mirka Cudermana, moramo edino še dodati z velikim Jacoponom da Todi: Quis est homo qui non fleret... ali prosto: Kdo je človek, ki ne bi jokal... in verjeti, da gre za prazne govorice ter da bomo v kratkem spet slišali Alelujo.

Marko Tavčar

Nova Gorica / Paviljon Poslovnega centra Hit

Razstavlja umetnik Azad Karim

V četrtek, 16. oktobra, bodo ob 20. uri v Paviljonu Poslovnega centra Hit odprli razstavo slik Azada Karima. Enajsta sezona likovnih dogodkov v Paviljonu Poslovnega centra Hit se je začela z razstavo del priznanega slovenskega oblikovalca, Miljenka Licula, nadaljevala z razstavo slik Bogdana Vrčona in razstavo botaničnih ilustracij slikarja Vladimirja Segalle, četrta v nizu likovnih dogodkov pa prinaša predstavitev slikarskega ustvarjanja Azada Karima, slikarja kurdskega porekla iz Ajdovščine.

Azad Karim, rojen 1954 v Iraku, se je študiju umetnosti začel posvečati na Inštitutu za likovno umetnost v Bagdadu, ga nadaljeval 1976 na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je 1983 dokončal podiplomski študij grafike. Za njim je bogato število samostojnih in skupinskih razstav, avtor je dobitnik vsaj 15 uglednih nagrad in sodelavec številnih slovenskih in mednarodnih projektov, med katerimi so mnogi dobrodne narave. Živi in dela v Ajdovščini, kjer aktivno soustvarja slovenski likovni prostor.

“Jasna umetnikova likovna misel se opira tako na svet, ki ga obdaja, kot na svet, ki je zapisan v arheoloških ostalinah in situ ali v muzejih ter v knjigah, ki ga z ljubeznijo in občutljivostjo odkriva in prepoznavajo po vsem svetu, in se združujeta v prepoznavno sintezo ter v zgovorno likovno sporočilo, oplemenitenost s spoznanji modernizma in postmodernizma ter bogatostv mezo-potamske umetnosti, ki ga veže s krajem rojstva. Tu so neusahljivi viri njegovih iskanj med figuraliko in krajino, ki se izmenjujeta in

nadgrajujeta opirajoč se na tradicijo in na novosti, ki so se na poti številnih samospraševanj, iskanj, primerjanj in preverjanj, umetnika najbolj dotaknile. Zato v njegovem opusu ne moremo spregledati elementov, bolj ali manj prikrito prepoznavnih, saj so zanj tako značilni in razumljivi, pa čeprav so se v desetletjih zorenja in rasti spreminjali in prevzemali različno težo v izrazu njegove govorice. Povsem razumljiva je njegova nagnjenost k dekorativnosti, ki ima svoje korenine v arabeskah in širše v kulturni dediščini rojstne domo-

Azad Karim
Sporočilo (dipih),
akril/platno,
180x70cm

Jesenska številka almanaha Pobocza

Slovenska poezija v poljščini

V najnovejši, jesenski številki obsežnega (470 strani!) almanaha Pobocza (Obrobja) je med dvanajstimi literaturami srednjeevropskih in vzhodnoevropskih narodov objavljenih tudi pet slovenskih pesnikov. To so Marko Kravos, Milan Vincetič, Slavica Šavli, Tina Sovič in slovensko-francoska pesnica Mateja Bizjak Petit. Najnovejše pesmi Milana Vincetiča so tako sveže, da so v

Marko Kravos (foto JMP)

poljskem prevodu bile objavljene celo prej kot v izvirniku. Gre za izrazito intimno liriko in ljubezensko poezijo, v izrazu, kakršnega pri Vincetiču še ni bilo zaslediti, avtor sam pa je, naprošen za objavo, poslal šest pesmi iz obsežnejšega opusa, ki šele nastaja. Pesmi je prevedla poljska slovenistka Karolina Bucka. Marko Kravos je zastopan s pesmimi iz že objavljenega cikla Pesmi desetnice, prevedel pa jih je

Miloš Biedrzycki (tudi sam pesnik; sin slavistke in prevajalke Katke Šalamun Biedrzycki). Ostali avtorji so prispevali bodisi še neobjavljene ali v revijah objavljene pesmi. Almanah Pobocza (Obrobja) v tiskani obliki prinaša celotno letno produkcijo istoimenskega elektronskega četrtletnika, mednarodne revije, ki istočasno in redno izhaja v štirih osnovnih jezikovnih različicah, torej v poljskem, češkem, srbskem / hrvatskem in slovenskem jeziku. Če upoštevamo jezike literatur, ki jih spremlja, jemlje iz dvanajstih literatur - in ker tekste redno objavlja tudi v izvirniku, lahko rečemo, da izhaja pravzaprav v dvanajstih jezikih.

Peter Kuhar

Ljubljana / Po treh letih restavratorske obnove

Robbova mojstrovina “zaživela” v Narodni galeriji

Robbov vodnjak, delo italijanskega baročnega kiparja Francesca Robbe, je po treh letih v prenovljeni podobi spet na ogled javnosti v povezovalnem traktu Narodne galerije. Minister za kulturo Vasko Simoniti je na predstavitvi 4. septembra dejal, da je s postavitvijo kipa v prostorih Narodne galerije v njej “zaživela enkratnost ustvarjalčevega dela”. Kot je poročala Slovenska tiskovna agencija, je minister dejal: “Danes je imeniten dan. Po znanih in ne tako kratkotrajnih polemikah se je naposled zgodilo. Znameniti vodnjak Francesca Robbe je naposled varen pred nevarnostmi, ki so mu grozile na njegovem prvotnem mestu. Zaščiten

je pred prometom in umazanijam zrakom, pa tudi objestnosti, ki so žal sposobni poškodovati in uničevati umetnine na javnih mestih”. “Zdi se mi imenitno, da smo pretentali zob časa, saj smo ga vsaj za določen vek odvrnili od Robbove kamnite stvaritve, obenem pa ta sijajni spomenik kot repliko vrnili, kamor pač sodi. Dobro spravljeni original je zanesljivo jamstvo za pristnost kopije. Izvirnik v Narodni galeriji zdaj lahko učinkuje kot eno izvirnih umetniških del, vrednih te naše zakladnice za starejšo umetnost”, je še dodal minister. Opomnil je tudi, da so kip v Narodno galerijo postavili ravno ob 310-letnici rojstva kiparja, brez katerega, “baročna Ljubljana ne bi bila to,

za ogroženo Robbovo umetniško najde pravo zavetje in zagotovi ustrezne razmere”, je na predstavitvi restavriranega originala spomenika nacionalne kulturne dediščine dejala direktorica Narodne galerije Barbara Jaki. Kot je znano, je bil interventni poseg na Robbovem vodnjaku po številnih zapletih v preteklih letih posledica odločbe, ki jo je izdal republiški inšpektorat za kulturno dediščino, da mora lastnik, to je Mestna občina Ljubljana, v sodelovanju z ministrstvom za kulturo izvesti dela, ki bodo zaščitila Robbov vodnjak.

Prvi dostopni arhivski viri govorijo o večjem posegu leta 1931, zadnji interventni poseg na vodnjaku pa se je začel leta 2005. Restavracija kipa je slaba tri leta potekala v Restavratorskem centru Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Skupaj s selitvijo v Narodno galerijo

je bila ocenjena na dobrih 330.000 evrov. Na Mestnem tr-

gu, kjer je izvirnik stal pred restavracijo, je že od novembra 2006 postavljena njegova kopija. “Spomenik je nedvomno skozi svojo zgodovino doživel

posegov. Prepričani smo, da je rezultat strokovno tak, kot je mnogo ljudi v procesu reševanja Robbovega vodnjaka vsa ta desetletja upalo in želelo”, je presodil vodja Restavratorskega centra Zagu-

voda za varstvo kulturne dediščine Slovenije Jernej Hudolin. Robbov vodnjak, znan tudi pod izvirnim imenom Vodnjak treh kranjskih rek - Save, Ljubljanice in Krke, je bil pred Mestno hišo postavljen jeseni 1751 na pobudo ljubljanskega župana Jurija Ambroža Kapusa. Likovno, pa tudi vsebinsko spodbudo je Robbu verjetno predstavljala Berninijev Vodnjak štirih rek na trgu Navona v Rimu.

kar nekaj obnov, manjših kozmetičnih popravkov in večjih

Kratke

Še dve razstavi o Primožu Trubarju

V Ljubljani sta na ogled še dve in najbrž zadnji razstavi o Primožu Trubarju, tvorcu našega knjižnega jezika, ob 500-letnici rojstva. Na razstavi v novi stavbi Narodnega muzeja Slovenije, na Metelkovi ulici, so s kratkimi besedili, fotografijami, raznimi ponazorili, predmeti, audio-video napravami in na druge načine prikazane postaje Trubarjevega življenja in ustvarjanja. Poudarjeni so tudi dosežki slovenske reformacije v književnosti, likovni umetnosti in glasbi, ki jih je spodbudil Primož Trubar. Razstava je na ogled od torka do nedelje, med 10. in 18. uro.

V Mestnem muzeju Ljubljana (Gosposka ul. 15) pa je na ogled razstava z naslovom Primus, 1508-1586, Primož Trubar. Eden najbolj znamenitih Slovencev v naši preteklosti je predstavljen kot evropski izobraženec, humanist, reformator, jezikoslovec in pridigar, pa tudi kot Ljubljančan. Na ogled so Biblija Jurija Dalmatina s podpisom Primoža Trubarja, ki jo hranijo v Frančiškanski knjižnici, slika Mateja Stermena s prvo tiskano knjigo v Ljubljani, Trubarjev portret slikarja Toneta Demšarja ter portreti in kipi drugih osebnosti slovenske kulture in umetnosti. Razstavo si je mogoče ogledati od torka do nedelje, od 10. do 18. ure.

Anja Bukovec in Simon Krečič sta nastopila v New Yorku

V slovenski cerkvi sv. Cirila v New Yorku sta slovenska violinistka Anja Bukovec in pianist Simon Krečič sklenila letošnje svetovno turnejo, ki sta jo začela 22. marca v Sarajevu, nadaljevala pa med drugim v Lizboni, Madridu, Kairu, Washingtonu, Ottawi, Berlinu, Pragi in Tel Avivu.

Po poročanju Slovenske tiskovne agencije je okrog 200 ljudi lahko uživalo v izvedbi skladb Alojza Srebotnjaka, Nine Šenk, Janija Goloba, Milka Lazarja, Igorja Stravinskega, Johna Williamsa, Astorja Piazzolle in Georgea Gershwinja, Bukovčeva pa je svoj talent izrazila do te mere, da ji je proti koncu nastopa počila ena od žim violinskega loka. Publika je bila navdušena in je kupila celotno zalogo CD-jev,

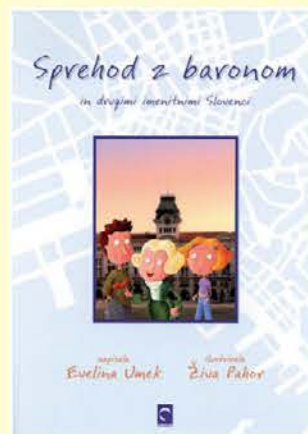
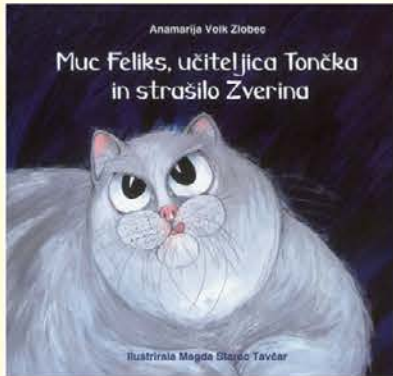

ki je bila na voljo, pater Krizolog pa je na koncu obema izročil šopek in povabil goste na sprejem v cerkveni dvorani.

Anja Bukovec se je šolala v Ljubljani, Pragi, Kölnu in na Dunaju, pod okriljem Igorja Ozima. Bukovčeva redno nastopa v Sloveniji, Avstriji, Nemčiji, Italiji, Švici, Srbiji in na Hrvaškem, koncerte pa je imela pred omenjeno turnejo tudi v Romuniji, Angliji, Avstraliji in na Kitajskem. Njen glasbeni slog odlikujejo tehnična dovršenost in edinstvena interpretacija ter komunikacija z občinstvom, zaradi česar je pobrala številne nagrade na mednarodnih tekmovanjih in festivalih. Simon Krečič je diplomiral iz klavirja leta 2002 na glasbeni akademiji v Ljubljani, kot zadnji diplomant pri profesorju Aciju Bertonclju. Leta 2005 je končal podiplomski študij v Bernu. Poleg samostojnih nastopov pri izvajanju komorne glasbe sodeluje tudi s svojim profesorjem v Bernu, Aleksandrom Madžarjem, ter skupinami Slavka Osterca, kvinteta Slowind in drugimi izvajalci.

Novi knjigi pri založbi Mladika

Pri založbi Mladika v Trstu je izšla nova knjiga, namenjena najmlajšim, ki sta jo pripravili avtorica besedila Anamarija Volk Zlobec in ilustratorica Magda Starec Tavčar. Otrokom sta namenili prijetno pravljico z naslovom Muc Feliks, učiteljica Tončka in strašilo Zverina. Učiteljica Tončka je šla v pokoj in se s svojim mucem preseli na deželo, v hišico z vrtom. Tu ji ljubki muc Feliks pomaga pri čiščenju in pospravljanju novega doma, kdaj pa kdaj tudi rad ponagaja in učiteljici skuša suniti komaj pečene piškote ali pa v jezi stori še kaj hujšega. Porednež pa se na koncu le z vsemi pobota. Prijetno pravljico besedilo se staplja z živahnimi, barvitimi in bogatimi ilustracijami Magde Starec, ki zna pričarati porednega, a ljubkega mucka, tako da pravljico uživamo v besedi in v sliki.

Med mlade ukaželjne bralce se vrača tudi znameniti baron Žiga Zois. Založba Mladika je poskrbela za tretjo izdajo knjige Sprehod z baronom in drugimi imenitnimi Slovenci, ker sta prejšnji izdaji že zdavnaj pošli. Osnovnošolca Igor in Alenka se ponovno sprehajata po tržaških mestnih ulicah s plemenitim Edelsteinom in s pomočjo njegovega čarobnega monokla odkrivata sledove slovenske prisotnosti v tržaškem mestu.

Gorica / Razstava del Nikolaja Mašukova

Presenetljivo razkošje duhovnih in filozofskih vsebin

Ruski akademski kipar in slikar Nikolaj Aleksandrovič Mašukov, umetnik subtilne duše ter velike ustvarjalne širine in moči, razstavlja svoja dela v galerijskih prostorih Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici. Odprtje razstave, ki smo jo na Goriškem dolgo pričakovali in bo na ogled do konca leta, je bilo v soboto, 18. oktobra, lep praznik za vse ljubitelje umetnosti; udeležila se je tudi nova goriška prefektnja Maria Augusta Marrosu.

Po pozdravu predsednice Centra Franke Žgavec in po glasbenem uvodu harmonikarja Gorana Ruzziera, ki je pričaral ruski melos, je umetnostna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn povedala, da je sibirskega umetnika življenjska pot pripeljala v Slovenijo leta 1994. "S svojim prihodom je zaznamoval slovensko likovno sceno". Hkrati je prehodil zanimivo ustvarjalno pot, ki temelji na trdnem slikarskem in kiparskem znanju. Vodila ga je preko modernističnih raziskovanj tako v abstrakciji kot v konceptualnih sferah in ga končno zasidrala - ob podpori izjemnega realističnega figuralnega znanja - v svetu figuralnih vsebin. Temeljna akterka dogajanja na slikovnih površinah je figura, ki je kot taka izjemno svojska, saj ne pripada ne zemskemu ne nebesnemu življenju, ni vzeta iz mitologije, ne pripada historični preteklosti. Njegova figura vsebuje nekaj vsega tega, predvsem pa obilico avtorjeve domišljije. Umetnik svojo figuro ohranja v osnovnih potezah realistično, in vendar ta figura ni nikoli realna, saj pripada njegovi fantaziji, s katero jo nadgrajuje in vodi od človeške prepoznavnosti do artikuliranja posameznih delov, ki asocirajo na živalski svet. Umetnikove vsebine so prav tako komplicirane, kot je zapletena njegova figura. Avtor nudi gledalcu izjemno multisebinskost, širok repertoar tem, ki jih vedno znova začini s svojim osebnim filozofsko pogledom na svet in življenje.

Foto DPO

Ustvarjalnost Nikolaja Mašukova je utemeljena na dveh najbolj temeljnih, klasičnih in elementarnih likovnih elementih: na črti in barvi. Njegova risba je izjemna: je njegov črni ris, magična sled, s katero avtor udejanja svoj svet idej. Kot pravi sam, je risba prvi emocionalni čut umetnika, je najbolj neposreden avtorjev odziv in rezultat odzivanja, ki mu nato daje novo vizualno podobo. Črta v avtorjevi ustvarjalnosti pa ni nikoli nekaj statičnega, ampak v nenehnem gibanju. Sam Mašukov pravi, da vsaka senca pogleda, vsaka kretanja ima nadaljevanje v njegovi domišljiji. Zato taka črna sled ne more in ne sme biti fiksirana na slikovno površino; je objektivizacija gibanja samega, je gibanje samo. "Zato je tako izjemno dinamična, virtuozno zabeležena in poplesavajoča na slikovnem polju". Umetnik se pri tem zgleduje po ustvarjalnosti Michelangela in Leonarda, blizu mu je čas renesanse. Čeprav njegove risbe nastopajo kot popolna likovna stvaritev, ki ne potrebuje barve, da se v pol-

nosti osmisli, njegove slike premorejo tudi čudovito razkošje barv. "Avtor nas razvaja s pravim razkošjem svojega barvnega spektra". En sam barvni imenovalec popelje v plejado tonskih in svetlobnih variacij. Na slikovnem polju izpostavlja na eni strani ubrana harmonična stanja, na drugi strani pa ustvarja disonance med posameznimi barvnimi nanosi. V končni fazi barve vselej zaživijo v izbrani harmoniji. Barve so tudi tiste, s katerimi avtor s površine svojega polja potuje v prostor. Čudovit primer tovrstnega potovanja v prostor, iskanja in ustvarjanja prostorske iluzije na dvodimenzionalni slikovni površini so nedvomno nekakšna svetlobna stanja, votlinaste forme, s katerimi avtor uprizarja svoje razmišljanje. To potuje od realnega proti imaginarnemu, predvsem pa proti duhovnemu, ki razkriva vso širino in globino avtorjevega pogleda. V likovno formalnem smislu njegove stvaritve vstopajo v sam prostor; koncipirane so tako, da iz sredinskega likovnega koncentrata odzvanja na paspartuju, kjer zapleše avtorjeva virtuozna

risba, dokončni ples, prek katerega njegova zgodba potem vstopa v širši razstavni prostor. "Vse, kar Mašukov uprizarja, je v ikonografskem smislu tako izjemno zapleteno in bogato, da nekako ne moremo vstopiti v ta svet avtorjevih številnih vsebin in filozofskih razmišljanj; ne moremo dojeti likovnega življenja in sporočilnosti, vselej znova razpete med razumskim in čustvenim". Pa vendar, ko gledamo njegova dela, jih lahko občudujemo po njihovi izjemni tehnični dovršenosti in jih cenimo zaradi njihove kompleksne vsebinskosti. Anamarija Stibilj Šajn je na koncu avtorju zaželela še nadaljnjih ustvarjalnih popotovanj in iskanj druge sence ladje. Cikel, s katerim se predstavlja v Gorici, je prvi segment obsežne ustvarjalne epopeje, imenovane *Štiri sence ladje*, ki nosi ime *Potovanje amaterjev*. Sam namreč pravi, da vsak človek potuje skozi življenje kot amater. Pogosto namreč reagiramo na povsem nezavedni ravni. Tudi ustvarjalnost Nikolaja Mašukova ni v sebi zavedna, saj avtor pravi, da ga pri vsem tem ustvarjanju vodi neka višja sila.

DD

Frančiškanski samostan na Kostanjevici nad Novo Gorico
Prisrčna slovesnost v čast patru
Stanislavu Škrabcu

V Frančiškanskem samostanu na Kostanjevici nad Novo Gorico je bila 6. oktobra prisrčna in občutena slovesnost, namenjena spominu na patra Stanislava Škrabca, frančiškana in največjega slovenskega jezikoslovca in slovenista v 19. stoletju. V samostanu je živel in deloval več kot 42 let, zdaj pa mineva tudi 90 let od njegove smrti. Udeležencem slovesnosti na Kostanjevici so predstavili Zbornik s simpozija z naslovom Škrabčeva misel VI, ki je 28. septembra 2007 potekal v Novi Gorici. Tema simpozija je bila Škrabčeva naglasna teorija slovenskega knjižnega jezika in uporaba slovenskih narečij. Zbornik je zaključni sad petnajstletnega prirejanja Škrabčevih dnevnih, ki so se začeli 7. januarja leta 1994. Organizatorji so bili Frančiškanski samostan na Kostanjevici, Goriška knjižnica Franceta Bevka in skupina slavistov oz. poznavalcev slovenskega jezika iz

Nove Gorice. Na Škrabčevih dnevih so preučili celotno delo in stvaritve največjega slovenskega jezikoslovca in slovenista v 19. stoletju, vse obravnavane teme pa objavili v zbornikih in knjigah. Celoten projekt, tako pomemben za slovenski jezik in kulturo, je vodil akademik prof. Jože Toporišič, ki je ugleden slavist in mojster slovenskega jezika v našem času. Velika zasluga prirediteljev Škrabčevih dnevnih je, da so v petnajstih letih zbrali celotno zapuščino patra Stanislava Škrabca in jo objavili. V zakladnico slovenskega jezika in kulture so predali 2.259 strani Škrabčevih jezikoslovnih del, 448 strani imenskega in stvarnega kazala in šest zbornikov o mislih velikega jezikoslovca s Kostanjevice. Gvardijan frančiškanskega samostana na Kostanjevici pater David Štrumpf je ude-

ležencem slovesnosti sporočil, "da so sprejete naloge in cilji in okviru Škrabčevega projekta, pod strokovnim vodst-

vom akademiku, prof. dr. Jožeta Toporišiča, v celoti izpolnjene.

Tako se naše poslanstvo, povezano z izdajanjem Škrabčevih jezikoslovnih publikacij in organiziranjem znanstvenih simpozijev zaključuje. Zaradi tega Častni odbor Škrabčevih dnevnih in Organizacijski odbor Škrabčevih dnevnih prenehata s svojim delovanjem". Ob tem je gvardijan Slovence pozval, na spoštujejo, ljubijo in varujejo slovenski jezik, "ki je najlepši na svetu". Kaže, da bo Škrabčev duh še naprej ustvarjalno vznemirjal jezikovne in znanstvene raziskovalce. Na Kostanjevici in v Novi Gorici bi tudi v prihodnje prirejali znanstvene simpozije z jezikoslovno vsebino, prireditelja pa bosta Univerza v Novi Gorici in Raziskovalna postaja ZRC SAZU v Novi Gorici. Obstajajo namreč še neraziskana področja delovanja patra Stanislava Škrabca. Eno med njimi je njegov delež pri izhajanju in pisanju prispevkov za glasilo z naslovom Cvetje z vrtov sv. Frančiška, ki je izhajalo na Kostanjevici. Omenjeni ustanovi v Novi Gorici bosta raziskali tudi duhovno in človeško veličino frančiškanskega patra Stanislava Škrabca.

M.

Razpis štipendij

Slovenski visokošolski sklad Sergej Tončič

Slovenski visokošolski sklad Sergej Tončič razpisuje natečaj za dodelitev štipendij za akademsko leto 2008/2009:

- štipendijo v znesku 1500 evrov za študentko - študenta visokošolskih zavodov, ki se izobražuje za poučevanje na osnovnih šolah s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji Julijski krajini; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižice) ter morebitno dokumentacijo o izkušnjah pri delu z otroki in o opravljenih izpolnjevalnih tečajih.

- štipendijo v znesku 1500 evrov za diplomantko - diplomanta, ki pridobiva specializacijo za poučevanje na višjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom v Furlaniji Julijski krajini po podiplomskem programu SSIS; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o opravljenih izpitih na dodiplomskem študiju, potrdilo o vpisu v drugi letnik in morebitno dokumentacijo o doseženih priznanjih;

- štipendijo v znesku 1500 evrov za študentko - študenta, ki se izobražuje po dodiplomskem programu Fakultete za šport v Republiki Sloveniji - štipendijo Sklad podeljuje v sodelovanju z zvezo ZSSDI; prošnji je potrebno priložiti potrdilo o dokončani višji srednji šoli s slovenskim učnim jezikom, potrdilo o vpisu na ustrezno fakulteto ali fotokopijo indeksa (univerzitetne knjižice) ter morebitno dokumentacijo o delovnih izkušnjah na športnem področju v sodelovanju z društvi, ki jih zastopa ZSSDI.

V skladu s statutom Sklada morajo prosilci imeti stalno bivališče ali biti rojeni v Furlaniji Julijski krajini. Interesenti naj prošnji priložijo fotokopijo osebnega dokumenta, družinski list in davčno prijavo vseh družinskih članov; navedejo naj tudi podatke o drugih prejetih štipendijah. Dokumentacijo naj prosilci pošljejo v zaprti ovojnici najkasneje do 21. novembra na naslov: SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI SKLAD SERGIJ TONČIČ, ulica Ginnastica 72, 34142 Trst. Za dodatne informacije se interesenti lahko obrnejo na člana odbora Iztoka Pečarja (iztok.pecar@gmail.com) in Barbaro Zlobec (barbara_zlobec@hotmail.com).

NABREŽINA Mladinska sekcija SSk

Mladi za mlade

Skupščina je v sredo, 15. oktobra, v Grudnovi hiši v Nabrežini, z bučnim aplavzom, ki je hkrati imel pritrilno glasovalno veljavo, potrdila predlog, po katerem naj bi predsednik novoustanovljene mladinske sek-

tanovne listine, ki prvenstveno zasleduje medsebojno druženje mladih. "V mislih imamo seveda tisto zdravo druženje, ki je porok za medsebojno spoznavanje in pridobivanje novih izkušenj, posredovanje in prejetje znanja,

Z leve: Damijan Terpin, Tomaž Špacapan, Nataša Zeriul in Primož Šturman (foto IG)

cije SSk na Tržaškem Mladi za mlade postal Tomaž Špacapan, podpredsednica Nataša Zeriul, tajnik Primož Šturman in blagajničarka sekcije Tanja Peric; soglasno je bil potrjen tudi seznam delegatov za pokrajinski kongres SSk.

Mandat odbora mladinske sekcije bo trajal leto dni in v tem času bo skušal udeležiti smernice us-

torej vsestransko osebno obogatitev", in to v času, ko veje predvsem med mladimi "močan veter t. i. antipolitike", je dejal Primož Šturman v svojem posegu.

Uvodoma sta na prvem kongresu mladinske skupine spregovorila tudi Tomaž Špacapan in Nataša Zeriul, ki sta obudila spomin na obdobje izpred dveh let, ko sta pok. Mirku Špacapanu (Tomaže-

vemu očetu) predstavila zamisel o posebnem mladinskem političnem načrtu. Čeprav se je tedanji deželni svetnik SSk z njima popolnoma strinjal, so bili vendar vsi trije prepričani, "da ne bo lahko zbrati nekaj mladih, ki bi se aktivno udeleževali na političnem prizorišču, ko vidimo, da se mladi največkrat politiki izogibajo. Mirko pa je bil o tem projektu nadvse prepričan in je o tem poročal tudi marsikomu drugemu, tako na primer Damijanu Terpinu, ki je bil takoj za to, da se nudi mladim možnost, da se izkažejo, da izrazijo svoje mnenje, in ne nazadnje, da oblikujejo svoj pogled na prihodnost". Kar je nekoč bila gola ideja, je prejšnji teden postalo otipljivo dejstvo, "in to ravno danes, ko se nam kratijo pravice, še posebno pa pravica, da z dvojezičnimi

smerokazi pokažemo svojo prisotnost na tržaškem ozemlju". "Mladinska sekcija želi zbrati vso slovensko manjšino višjih srednjih šol in univerze ter vse ostale, ki jim je pri srcu slovenstvo, naša manjšina in naša zemlja", je pojasnil Tomaž Špacapan, ki je letos že kandidiral na deželnih volitvah. Kljub temu da želi nov mladinski politični subjekt postati

transverzalni družbeni dejavnik, tak, ki bi zbral mlade različnih svetovnonazorskih prepričanj "pod eno samo streho", bo vsekakor deloval pod okriljem SSk: "Glede na rezultate deželnih volitev smo mnenja, da moramo ustvariti pomladek, ki bo nekoč predstavljal prihodnost naše manjšine".

Kot je poudaril Primož Šturman, si bodo mladi torej prizadevali, "da bo naša lista končno postala zbirna stranka vseh Slovencev v Italiji", poseben poudarek pa bo ob spoznavanju drugih jezikovnih in manjšinskih skupnosti v vsedržavnem in evropskem merilu - namenjen posredovanju domoljubnih vrednot, "ki smo jih podedovali od prejšnjih generacij".

Prisotnost osrednjih predstavnikov SSk na prvem kongresu mladinske sekcije je jasno izpričevala podporo, ki jo bo nov subjekt imel pri stranki. Svoj pozdrav so mladim, zbranim na kongresu, prinesli vodja krajevnih sekcij SSk Edvin Forčič, pokrajinski tajnik stranke Peter Močnik, deželni svetnik Igor Gabrovec in deželni tajnik SSk Damijan Terpin, ki je mladim zaželel veliko uspeha: "Bodite inovativni in provokativni. Od vas pričakujemo odgovor na vprašanje, kakšno slovenstvo si vi predstavljate v prihodnosti!"

Prijeten večer, ki se je po uradnem delu nadaljeval ob žlahtni kapljici v bližnji osmici, je obogatil krajsi nastop okteta Akord pod mentorstvom Daria Bertinazzija.

Igor Gregori

Ob 500-letnici Trubarjevega rojstva

Nauki velikega humanista so še vedno aktualni

Potujoča razstava Primož Trubar (1508-1586) - veliki neznani Evropejec se je prejšnji teden ustavila tudi v Trstu: poleti je bila v nekoliko okrnjeni obliki prisotna tudi na Dragi, tokrat pa v razstavnici dvorani Narodnega doma zaživi v vsej svoji popolnosti.

Razstavo so odprli v ponedeljek, 13. oktobra, ob prisotnosti predstavnikov manjšine in gostov iz Slovenije, ki so poskrbeli za postavitev stenskih panojev in vitrin, v katerih so zbrani primerki različnih razvojnih faz tiskanja in vezanja knjig. Tržaško razstavo bogatijo še faksimilirane izdaje Trubarjevih del, ki jih hrani Narodna in študijska knjižnica.

Ravnatelj NSK Milan Pahor je po uvodnih pozdravih predsednika ZSKD Marina Maršiča in Draga Štoke, ki je zastopal obe krovni organizaciji SSO in SKGZ, predstavil Trubarjevo bivanje v našem mestu, kjer si je utemeljitelj slovenske pisane besede pridobil ustrezne izobrazbe pri tedanjem škofu Bono-

mu. V Trst se je Trubar vrnil še dvakrat in postal celo Bonomov zaupnik. Pahor je ob sklepu svojega posega poudaril, kako je Trubar

manista obstaja še mnogo nerazčiščenih dilem, in predstavnica združenja Parnas Barbara Pečnik, ki je občinstvu predstavila osred-

še danes aktualen. "Njegov nauk 'Stati inu obstat' danes še vedno velja: temu bi pa dodal še možnost normalnega življenja in rasti".

Na odprtju razstave so spregovorili še ravnatelj Javnega zavoda Trubarjevi kraji Matjaž Gruden, ki je poudaril, da glede velikega hu-

nje sporočilo razstave: vse Slovence - tako v domovini kot po svetu - povezuje Trubarjeva beseda.

Odprtje razstave v Narodnem domu ni bil edini poklon, ki ga je naše mesto namenilo Trubarju v sklopu pobud ob njegovi 500-let-

nici rojstva. V četrtek, 16. oktobra, je bil v režiji Skupine 85 simpozij o očetu slovenske besede. Na okrogli mizi se je zgodovinar Silvano Cavazza poglubil v Trubarjev religiozni etos, jezikoslovec Stefano Di Brazzano je predaval o odnosu med Trubarjem in tedanjim verskim okoljem, Claudio H. Martelli in Gianfranco Hofer pa sta občinstvu predstavila Trubarjevo ideološko zaledje. Tržaški

luteranski duhovnik Dieter Kampen je spregovoril o razvoju protestantske verske skupnosti v Trstu, Tatjana Rojc se je iz splošnega pomena, ki ga Trubar ima v zgodovini slovenskega naroda, osredotočila na njegovo načrtovanje jezika in izbiro ustrezne abecede. "Trubar je s svojim delom potrdil Slovence kot enotno skupnost, ki se prepoznava preko točno določenega jezika". Istega dne je bilo v baziliki sv. Silvestra srečanje o Trubarjevi vlogi in doprinosu h koralni in instrumentalni glasbi 14. stoletja.

Večer, ki ga je priredila Glasbena matica, so sooblikovali skladatelj Carlo Tommasi, Mešani mladinski PZ Trst pod vodstvom Aleksandre Pertot in Vokalna skupina Sraka pod vodstvom Bogdana Kralja.

IG

Protest!
Protest proti ukrepom italijanske vlade in krčenju kadrovskega ustroja slovenske zamejske šolske mreže je zajel tudi slovenske višje šole. Dijaki znanstvenega in klasičnega liceja France Prešeren, trgovskega in tehničnega zavoda Žiga Zois in družboslovnega liceja Anton Martin Slomšek so se tako kot drugod po Italiji odločili, da zasedejo svoja šolska poslopja.

Vidna dvojezičnost

GOSTINSKA SEKCIJA SDGZ Okusi Krasa

Letos bomo spoznali krajevna zelišča

Okusi Krasa bodo letos že sedmo leto zapored bogatili krajevno gostinsko in trgovsko ponudbo.

Jesensko pobudo Slovenskega deželnega gospodarskega združenja, ki se je začela 18. oktobra, končala pa se bo 9. novembra, so predstavili v prostorih tržaške Trgovinske zbornice, ki je ob tržaški pokrajini in deželi FJK podpornica načrta, čeprav v nekoliko skromnejši obliki kot v prejšnjih letih. Tajnik SDGZ Davorin

Devetak je namreč na tiskovnem srečanju dejal, da je bil v preteklosti prispevek Trgovinske zbornice sorazmeren vsoti bencinskega sklada, ki se je v zadnjem letu znatno zmanjšal. Predsednik TT Antonio Paoletti

je sicer že v uvodnem pozdravu najavil, da bo njegova ustanova prihodnje leto podprla nekatere trgovske sektorje, ki jih je doslej nekoliko zanemarila: to odločitev

je pogojevala tudi gospodarska kriza, ki bo leta 2009 zajela določene gospodarske segmente, predvsem podjetništvo. "Strategija Trgovinske zbornice bo zato usmerjena v podkrepitev izvoznega sektorja", je dejal Paoletti. Na tiskovnem srečanju, ki ga je vodil predsednik gostinske sekcije SDGZ Niko Tence, sta spregovorila tudi podpredsednik tržaške pokrajine Walter Godina in

devinsko-nabrežinski župan Giorgio Ret. Godina je poudaril potrebo po čim večji kulturni promociji naših proizvodov in našega teritorija, Ret pa je izpostavil predvsem sistemsko podkrepitev turistične ponudbe, obenem pa je dodal, da se kljub evropskim vinkulacijam v okoliških občinah polagoma začenjajo uvajati take razvojne strategije, ki bodo omogočile suveren razvoj kmetijskega sektorja. Tematsko izhodišče letošnjih Okusov Krasa bo tokrat slonelo na plemenitih zeliščih našega prostora (žajblju, majaronu, rožmarinu, koromaču). V pobudo gostinske sekcije SDGZ so se tokrat vključile gostilne Pri pošti v Bazovici, restavracije Scabar na Kolonkocvu, El Fornel v Trstu, gostilni Danev

in Veto na Opčinah, restavracija Kras in gostilna Pod Tabrom na Colu, restavracija Križman v Repnu, La Lampara in Il Pettiroso v Križu, Sardoč v Prečniku, Dama Bianca v Devinu, Devetak na Vrhcu Sv. Mihaela in še goriški restavraciji Pri Luni in Rosenbar. K pobudi so pristopili še konzorciji in odbori za promocijo vina kras, olja Tergeste Dop, sira Moisir in medu ter konzorcija Trieste da gustare. Osrednje degustacijske večere bodo spremljale še stranske enogras-tronske in kulturne pobude. V sodelujočih gostilnah in pekarnah in trgovinah jestvijo bo na voljo t. i. kotiček tipičnih proizvodov. Dodatne informacije so na voljo na spletni strani www.sdgz.it in www.triesteturismo.net.

IG

Sv. Jakob / 5. Dekanijska revija ZCPZ

V znamenju darovanjskih pesmi

“Pripadnost pomeni tudi čut za župnijo, občutljivost za njene potrebe, prizadetost ob ranah in veselje ob uspehih. (...) Če ne bi imel cerkveni pevec te dimenzije, ne bi vztrajal v pev-

lovanja cerkvenih zborov tudi izven strogo liturgičnega okvira. Organizatorji predlagajo vsako leto vezno temo; tokrat so bile darovanjske pesmi. Vsi nastopajoči zbori so se vsak po svojih zmožnostih resno in

gre pohvala, da so poskrbeli za tekoč potek sporeda, ki ga je z bistvenimi napovedmi povezovala Urška Šinigoj.

Z ubranim petjem sta se izkazala otroška zbor A. M. Slomšek iz Bazovice in Kraški cvet iz Trebč pod vodstvom njunih izkušnih zborovodkinj Zdenke Kavčič Križmančič in sestre Karmen Koren. Janko Ban je izbral za sposobne pevce openškega zbora Sv. Jernej skladbo domačina Staneta Maliča in priredbo koral Primoža Trubarja ob letošnji obletnici rojstva, Marko Štoka pa je s pevskami ženskega zbora Prosek-Kontovel počastil 130-letnico rojstva priljubljene avtorja cerkvenih pesmi Franca Kimovca. Cer-

Združeni zbor ZCPZ pod vodstvom Edija Raceta (foto IG)

skem zboru”, te besede Lojzeta Kržišnika so spremljale program 5. revije otroških in odraslih zborov openske dekanije, ki je letos zažvela v cerkvi sv. Jakoba v Trstu. Vsakoletna, potujoča revija v režiji Zveze cerkvenih pevskih zborov je nastala po zgledu istovrstne devinske pobude za spodbujanje de-

skrbno pripravili na nastop. Hvaležna akustika prostorne cerkve je dodatno pomagala, da je pevski maraton predstavil pozitivno sliko cerkvenega zborovstva. Revija nima starostnih omejitev, zato so se vabili odzvali otroški in mladinski zbori ter tudi najbolj številni zbori odraslih. Organizatorjem

venil zbor sv. Ana-Salezijanci razpolaga z ustvarjalnimi mladimi silami, saj je zborovodja Iztok Cergol napisal za svoje pevce lepo darovanjsko pesem na besedilo organistke Alenke Cergol. Mladinski Katizbor Caticoro iz Katinare je okrepil svoje vrste in je kot običajno tankočutno pristopil k sklad-

bam pod vodstvom Carla Tommasija. Mešani zbor Lipa iz Bazovice, ki se lahko ponaša s posebno živo koncertno dejavnostjo, je črpal iz mednarodne literature pod vodstvom Tamare Ražem, mešani zbor Mačkolje pa je dokazal pod vodstvom Andreje Štucin, da ohranja dober nivo izvajanja, ki ga zaznamuje. Na koro sta nastopila cerkveni pevski zbor Ricmanje pod vodstvom Marije Sturman in združeni zbor ZCPZ (vodi Edi Race), katerega navdušeno petje je zazvenelo v sklepni pozdrav.

Predsednik ZCPZ Marko Tavčar je ob koncu revije izrazil zadovoljstvo, saj je tudi ta izvedba potrdila korist pobude, ki je za nekatere zbere ena od redkih priložnosti nastopanja izven domačega kora in velika spodbuda k napredovanju. Zbore in publiko sta pozdravila tudi šentjakovski župnik Roberto Rosa in ravnatelj Slovenskega pastoralnega središča Marij Gerdol, ki se je zahvalil pevcem in pevskam za skrbno sodelovanje in dragocen doprinos k verskemu življenju. Cerkevne zbere bo 8. novembra združila druga področna revija, tokrat namenjena pevcem devinske dekanije. Potekala bo v Slivnem, kjer je nekaj časa poučevala tudi Breda Šček, kateri bo revija posvečena ob 40-letnici smrti. 29. novembra pa bodo tržaški zbori zapeli na reviji Pesem jeseni, ki bo tokrat zazvenela v Bazovici.

PAL

Društvo slovenskih izobražencev Knjigi, ki ovrednotita slovensko prisotnost v Italiji

Goriška Mohorjeva družba je na večeru Društva slovenskih izobražencev v ponedeljek, 13. oktobra, predstavila dve publikaciji, ki sta si s tematskega in slogovnega vidika različni, obe pa “težita k ovrednotenju slovenske prisotnosti v mejah Italije”, je uvodoma dejal tajnik GMD Marko Tavčar.

Občinstvo Peterlinove dvorane je tako поблиže spoznalo likovno monografijo o cerkvenih poslikavah slikarja Tonea Kralja na Tržaškem, Goriškem in v Kanalski dolini ter publikacijo Gorica – Vodnik po mestu in po sledovih slovenske prisotnosti.

O prvem založniškem trudu GMD sta spregovorila avtorica umetnostne monografije Verena Korsič Zorn in tajnik založbe Tavčar. Slednji je z ozirom na tematsko zasnovano umetnostno monografijo razčlenil Kraljevo ustvarjalno dejavnost v naših krajih na obdobje pred drugo svetovno vojno in po njej: “Poslikave, ki jih je umetnik ustvaril v času fašizma, imajo očiten narodnoobrambeni naboj, povojni likovni motivi pa so bolj teološko utemeljeni”.

Publikacija natančno analizira poslikave cerkva, ki jih je umetnik ustvaril po prvi in drugi svetovni vojni (na Višarjah, na Katinari, v Trebčah...), knjiga pa hkrati zajema celostno Kraljevo ustvarjalno razdobje od zgodnjih začetkov tja do zadnjega obdobja. “Kraljeva usoda je tesno povezana z našo polpreteklo zgodovino”, je dejala Verena Korsič Zorn in poudarila, da se je umetnik zavestno odločil za ustvarjanje v naših krajih

takrat, ko se je iz Primorske zaradi pritiska okoliščin odseljevala cela garnitura intelektualcev. Sočutno in drzno razmišljanje do položaja slovenskega življa je Kraljevo roko vodilo v upodabljanje simbolnih motivov, ki so odražali dejansko stanje okoliščin: v njegovih poslikavah je tako slovenski narod up-

predlagal, da bi bila še kako ustrezna knjiga, ki bi zbrala poslikave Toneta Kralja na Primorskem”. Med debato se je oglasil predsednik DSI Sergij Pahor z željo, da bi se taka raziskava Kraljevega dela razširila tudi na ostalo primorsko ozemlje, ki je po prvi svetovni vojni pripadala Italiji, hkrati pa je se navezal na uvodne besede Marka Tavčarja in pripomnil, da so za našo manjšino potrebne predvsem

predlagal, da bi bila še kako ustrezna knjiga, ki bi zbrala poslikave Toneta Kralja na Primorskem”.

Z leve Marko Tavčar, Verena Korsič Zorn, Erika Jazbar in Ivo Jevnikar (foto IG)

odobljen skozi prizmo pozitivnih likov biblijskega izročila, v negativnih figurah pa se zrcalijo obličja in dejanja tedanjih italijanskih oblastnikov. Njegova dokaj očitna motivna izbira ni ostala neopazna in Kralj je na ta račun doživel tudi kritike in odpor takratnega sistema. “Slovenski slikar se je znal približati tudi okolju, v katerem je ustvarjal, in ljudskemu okusu, zaradi česar je postal pri nas tako priljubljen”, je dejala avtorica, ki je obenem pojasnila, da idejna geneza publikacije pripada odgovornemu uredniku našega tednika Juriju Paljku, “ki je nekoč

take publikacije, ki bi sistematično obdelale naš teritorij in ga tako tudi ovrednotile. Nedvomno je Gorica – Vodnik po mestu in po sledovih slovenske prisotnosti knjiga, ki izpolnjuje to prizadevanje. Avtorica Erika Jazbar je ob soavtorju, tistu Zdenku Vogriču, in pomoči moža Marka Vogriča sestavila zanimiv turistično zgodovinski priručnik, ki ima odkrito politično namero, “saj dokazuje, da smo Slovenci prisotni v Gorici tudi v mestnem jedru”, je dejala avtorica. Publikacija ponuja sprehod po ključnih lokacijah, ki so za slovensko komponento mes-

ta izrednega pomena: po trgih, ulicah, med stavbami in z osebnostmi; spregovori pa tudi o dogodkih in zgodovinskih obdobjih. Popelje nas “od grajskega naselja do Podturna in Travnika mimo Korna do Vecchietovega mozaika na skupnem trgu obeh Goric; po Placuti in Drevoredu XX. septembra do Korza in njegovih vil”, piše Erika Jazbar v uvodu knjige, ki zajema tudi slovenske rajone Štandrež, Podgoro in Pevmo, Oslavje, Štamer. Težišče dela pa je vsekarj usmerjeno v fotografsko in opisno razčlenbo mestnega jedra, ki zaživi v lepih in zgovornih fotografijah Marka Vogriča in njegovega očeta Zdenka: posebno dragoceno vlogo je slednji imel pri zbiranju in fotografiranju ljudskega gradiva, ki ga knjiga dosledno obravnava. Kot je Jazbarjeva poudarila v Peterlinovi dvorani, je prva izdaja Vodnika izšla že leta 2002, sicer v skromnejši obliki: tokratna izdaja GMD je vsebinsko in oblikovno dokaj različna, saj vsebuje veliko več fotografskih posnetkov in zgodovinskih razlag, obenem je v njej prisotnih veliko citatov znamenitih slovenskih veljakov in verzov pesnikov, ki so v svojih stihih opevali posoško mesto. Če primerjamo prvo izdajo knjige z zadnjo, spoznamo, da sta se v tem razdobju rodili marsikatera nova pobuda in ustanova, kar je bilo seveda treba zabeležiti. Knjiga ne bo zato nikoli imela dokončne, zaključene oblike, saj bo vsaka nova izdaja vsebovala kakšno novost. Vodnik je med drugim že naletel na zanimanje italijanskega okolja. Kot je poudarila avtorica, bo morala italijanska varianta knjige odgovarjati drugačnim kriterijem, saj je sedanja zasnovana namenjena točno določeni etnični iztočnici. Italijanska različica Vodnika pa bi bila priporočljiva predvsem zato, da bi se večinski narod zavedal, kolikšen je bil doprinos slovenskih Goričanov pri sooblikovanju obličja “tisočletnega mesta”.

IG

Obvestila

V Kulturnem domu v Trstu se v petek, 24. t. m., (ponovitve 25. in 26.) ob 20.30 začenja sezona SSG z gostovanjem Mestnega gledališča v Ljubljani z znanim musicalom Kabaret. **Boljunska župnija** prireja v nedeljo, 26. oktobra 2008, ob 16. uri, vsakoletno jesensko sv. mašo v cerkvi Marije Vnebovzete v Dolini Glinščice nad Boljuncem. S to slovesnostjo se zaključijo za letošnje pobožnosti v tej cerkvi in se prenese podoba Matere Božje v boljunske župnijske cerkev, kjer ostane do prihodnje pomladi, ko ponovno poroma v svojo cerkev v gorskem svetu. Toplo vabljeni!

Narodna in študijska knjižnica prireja Otroške urice v NŠK. Prva pravljica letošnjega niza bo na

sporedu v četrtek, 30. oktobra 2008, ob 16.30 v otroškem kotičku v knjižnici. Pravljič Elmer bo pripovedovala Biserka Cesar. Toplo vabljeni!

Koncert za halloween!!! - Občine Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor organizirajo v sodelovanju z Zadrugo La Quercia, pod pokroviteljstvom Pokrajine Trst, koncert “Alkohol? Ne, hvala!”, ki bo dne 31.10.2008 v Zgoniku (pred županstvom) od 20.30 dalje. Igrajo Kraški ovčarji, Sunrise band in Tino and the band. Sodelujejo skavti SZSO, AGESCI Duino 1, Taborniki RMV in vzgojitelji projekta Overnight. (Za informacije dr. Celea Maria Antonella 0402017387).

Dar

Za Društvo Rojanski Marijin Dom ob obletnici smrti dr. Emila Trampusa daruje družina 100 evrov.

Posvet o Primorskem dnevniku

V veliki dvorani Narodnega doma je bil v soboto, 18. oktobra, dvodelni simpozij, na katerem je bila ob prisotnosti številnih predstavnikov naše manjšine, GK RS Jožeta Šušmelja in nekdanjih novinarjev dodobra pretresena vloga, ki jo imajo osrednji mediji primorskega prostora pri krepitevi zavesti o skupnem čezmejnem prostoru in možnem med-medijem sodelovanju. Zamišljal simpozija je zasnovala Zadruga Primorski dnevnik in ravno o istoimenskem časopisu so v drugem delu srečanja spregovorili snovalci le-tega, se pravi odgovorni urednik Dušan Udovič, urednika Breda Pahor in Igor Devetak, podpredsednica založbe DZP-PRAE Tanja Vesel ter predsednik zadruge Primorski dnevnik Ace Mermolja, ki je prisotne opozoril na težave glede financiranja dnevnika. Dopoldansko okroglo mizo pa so ob Dušanu Udoviču sooblikovali še urednik novinarskega oddelka slovenskega uredništva RAI Marij Čuk, odgovorna urednica TV Primorka Nataša Nardin, odgovorna urednica Radia Koper Nataša Ugrin in odgovorna urednica TV Koper Nataša Segulin ter novinar Primorskih novic Robert Škrli. Več na naši spletni strani.

Krovni organizaciji SSO in SKGZ sta v petek, 17. oktobra, pridelili v razstavnici Narodnega doma sprejem, da bi se v imenu manjšine zahvalili Zadrugi kraški banki z Opčin in Zadrugi banki Doberdob in Sovodnje ob stoletnici njunega delovanja. Več na naši spletni strani.

Žalosten dogodek iz vojnih dni 65. obletnica požiga vasi v Mačkoljah

V nedeljo, 5. oktobra, sta kulturno društvo Primorsko in prosvetno društvo Mačkolje organizirali spominsko komemoracijo za žrtvami druge svetovne vojne, natančneje požiga vasi 2. oktobra 1943, ko je umrlo veliko sovaščanov. Nedeljsko srečanje domačinov je potekalo v mirnem in lepo organiziranem sončnem jutru, ki je vaščane, starejše in mlajše, ustavilo v hitrem življenjskem tempu ter jih, vsaj za nekaj ur, ponovno povezovalo z vasio in sovaščani. Kot zunanji opazovalec pa sem začutil, da je mačkoljanska skupnost trdno povezana.

Ob 10.30 se je začelo polaganje vencev pred vaškim spomenikom, zgrajenim l. 1974 in posvečenim padlim v NOB. Ob majhni skupini prisotnih se je nato dogajanje preselilo v vaško cerkev. Ob 11.30 je bila namreč sv. maša za žrtve vojnega nasilja,

ki je doseglo tudi to idilično vasičo na kraškem robu. V njej se je prvič predstavil novi župnik dolinske in mačkoljanske župnije, Sandi Osojnik, iz reda salezijancev, ki delujejo na Opčinah v Linžarjevem domu. Vaščani so ga toplo sprejeli, mu v več govorih zaželeli veliko srečnega in skupnega sodelovanja ter tudi sami izrazili željo, da bi mu stali ob strani pri župnikovanju. Nedeljski mačkoljanski dan je potekel v znamenju spomina na hude vojne dogodke, na domače žrtve srdečega nasilja ter na požig vasi 1943. leta, ob katerem se je majhna vaška skupnost, ki danes šteje približno 300 prebivalcev, pokončno dvignila na noge ter na svoja pleča naložila materialna popravila in duhovno oživetje. To je bil še en dokaz trdnih vaško-kolektivnih vrednot in sodelovanja v težkih trenutkih.

Jernej Šček

CELOVEC Pogreb koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja

Na koncu še slovenski očenaš...

Nad 30.000 ljudi je v soboto, 18. oktobra, spremljalo v Celovcu zadnjo pot koroškega deželnega glavarja Jörga Haiderja. Ce-

dežele.

Na pogrebni svečanosti v Celovcu je bil prisoten celotni vrh avstrijske politike, od predsednika Fischerja, sedanjega kan-

(Haiderjev zet je namreč Italijan). Sprevod je krenil počasi proti Novemu trgu, kjer je potekala osrednja žalna slovesnost. Na njej je spregovorilo se-

Osrednja svečanost na Novem trgu v Celovcu (foto PR)

ste koroškega glavnega mesta, ki so bile od zgodnjih jutranjih ur zaprte za promet, so se kmalu začele polniti z ljudmi, ki so prihajali od vseh strani. Med prvimi, ki so dospeli na celovski Novi trg, so bile delegacije dežele Veneto in Furlanije Julijske krajine z deželnimi grbi in deželnima glavarjema Galanom in Tondom na čelu. Delegaciji dežele Furlanije Julijske krajine je bila dodeljena častna druga vrsta na osrednji pogrebni svečanosti. Ob njih se je v Celovec pripeljala tudi večja skupina iz Kanalske doline, to je iz krajev, ki jih je Haider od različnih priložnostih obiskoval. Ljudem iz Kanalske doline se je Haider po eni strani vtisnil v spomin kot človek, ki je prihajal na tamkajšnje praznike, po drugi strani pa je kot deželni glavar Koroške prispeval k obnovi krajev, ki jih je prizadela povodenj. Med častnimi gosti iz Italije so bili tudi predstavniki Severne lige Borghezio, predsednik deželnega sveta Furlanije Julijske krajine Ballaman, deželni svetovalec in nekdanji trbiški župan Baritusio ter nekaj županov italijan-

clerja Gusenbauerja, njegovega morebitnega naslednika Faymanna in nekdanjega kanclerja Schüssla do vodstev obeh desnih strank (t. j. BZÖ-ja in FPÖ-ja) ter drugi vidni predstavniki javnega življenja – od nekdanjega smučarskega asa Klammerja do sina polkovnika

dem govornikov, med njimi zvezni kancler Alfred Gusenbauer. Vsi so v svojih nagovorih skušali bolj izpostaviti lik osebe kot politika, ki je znal po eni strani zbirati glasove, po drugi pa polarizirati politično sceno, in to ne le na Koroškem. Sledila je maša v celovski stol-

Z leve: Borghezio, Ballaman, Tondo, Dörfler in Galan (foto PR)

Gadafija. Na dvorišču deželnega dvorca je pred začetkom pogrebne svečanosti vršilec dolžnosti koroškega deželnega glavarja Dörfler osebno nagovoril prisotne goste, med katerimi tudi guvernerja dežele Veneto Galana in Furlanije Julijske krajine Tonda. Točno ob 11. uri je krsta krenila iz dvorane gr-

nici, med katero je odmeval Mozartov Requiem. Obred je vodil krški škof Schwarz, ob njem pa sta somaševala apostolski nuncij v Avstriji Farhat ter graški (in dolgoletni krški) škof Kapellari. Haiderjevi hčerki in oba zeta so zelo mirno, a občuteno, prebrali prošnje, za posebno simbolično gesto pa so poskrbeli somaševalci, ko so prisotne pozvali, naj skupno zmolijo še v slovenščini očenaš. Po zvočnikih in televizijskih zaslonih je odmevala tako tudi slovenska molitev kot znak sprave. Po obhajilu je prisotne nagovorila še vdova Claudia Haider, ki je zaprosila, naj prisotni zmolijo še en očenaš za pokojnika. Po svečanosti v stolnici se je mrliški avto s krsto še za trenutek ustavil pred poslopjem deželne vlade ter nadaljeval

svojo pot proti beljaškemu krematoriju, kjer so Haiderja upepelili. Pogrebna svečanost bo v ožjem družinskem krogu na posvetu v Bistriških Rutah (Barental).

Peter Rustja

Vdova Claudia Haider in škof Egon Kapellari (foto PR)

skih občin. Sicer pa je bila italijanska prisotnost med pogrebom v Celovcu opazna tudi med častnikarji. V Celovec so se pripeljali ne samo dopisniki italijanskega vsedržavnega tiska, ampak tudi medijev iz naše

bov na dvorišču, kjer je čakala posebna vojaška prikolica. Po glasbenem delu, ki sta ga oblikovala godba in zbor, je duhovnik blagoslovil krsto in povedal nekaj misli, v katere je vključil še italijansko misel

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Telefonski meč in pogledi Albanke

Datum zdravniškega pregleda sovpada z nenapovedano obveznostjo. Kličem call-centre krajevnega zdravstvenega podjetja. Dandanes je možno vse rezervacije opraviti tudi po telefonu. Osma ura zjutraj, oglasi se mi prijazen ženski glas, akcent, ki diši po močnejšem soncu, citrusih, vranjih laseh in toplejših človeških odnosih; natrosi mi nekaj datumov in ur, sprejemem enega, zatem pa razumem, kako bi si glas želel v dodatek nekaj bolj humanih stavkov, takih, ki bi dali vtis, da je nekaj več kot le stroj, ki bruha datume, ure, imena zdravnikov in številke sob.

Nasmehnem se ob informaciji, da dotični zdravnik sprejema le od dvanajstih dalje, spontano in banalno izustim "Blagor njemu...", neznani ženski glas se mi pridruži v nasmehu in nadaljuje: "Seveda! Veste, pre-pogosto se pa pozablja, da so enako pomembni in potrebni prav vsi poklici, tudi najbolj neznatni in spregledani, se Vam ne zdi?" Danes pomislim, da je pravzaprav nekaj skoraj samoumevnega - zakaj naj bi o tem sploh pisala - in vendar me nekaj žene, da se ob tej misli zaustavim. Vem, da sem ob tistem stavku instinktivno pomislila na vse tiste prazne trenutke malodušja, ko se hudujem nad enakim pogodbenim stanjem v poklicu kot pred enajstimi leti, vedno začasnost in ista raven pravic. Mogoče nekaj minut kasneje vklopim računalnik in med svežnjem novic isti dan zasledim reportažo, ki mi že stoti čisto jasno pokaže, kaj postajamo. Novinar je za teden dni - in samo in nič več, kot za teden dni (tu je res umesten tisti že izrečeni "blagor njemu...") anonimno delal kot delavec v današnjih predindustrijskih tovarnah: v call-centru enega od kolosov telefonije. Med mladimi z univerzitetno diplomno, ki je postala enostaven papir, po katerem kracaš, ženskami srednje starosti, ki se

po otrocih in morebitni zakonski polomiji skušajo zopet postaviti na noge, iz tovarn in podjetij odslovljenimi šestdesetletniki, priseljenci druge ali tretje generacije, rojenimi v Italiji, ki govorijo brezhibno italijanščino, a ostajajo za vse - in prevsem za morebitne delodajalce - le Venezuelci ali Arabci. Berem o nesramno nizkih honorarjih, nešteti urah, ko ti kak praznoglavi in polnodenarnični šef kriči, da si "oborožen s sluškami in mikrofonom kot z mečem, s katerim si poklican, da si pridobiš klienta".

Razbiram položaj teh oseb, ki so in ostanejo številke, brezizhodnost njihovega in družbenega stanja, kjer ni več prostora za pogum. Spominjam se inštruktorja nemščine, Italijana, ki je celo življenje živel v Nemčiji, se kasneje vrnil v Italijo in diplomiral na tržaški visoki šoli za prevajalce in tolmače. Spominjam se absolventke iz arhitekture. Oba si morata služiti dober del ljubelega kruha s prodajo po telefonu.

Druge prebiram o povojnih letih, o takratni potrebi

in volji po novem življenju, dalje odkrivam Albano Anildo Ibrahim; v italijanščini - jeziku očeta njunega otroka - je napisala roman o nekdanji in sedanj albanški družbi. Močan se mi zdi stavek, ki ga izreče v odgovor na vprašanje o doživljanju Italije: "Doživljam jo kot državo popolne dekadence, brez upanja, brez bodočnosti za mlade. Noben politični predlog ne uspe rešiti situacije, kar privede do nezaupanja v institucije. Zakaj ne želite priseljencev? Enostavno, ker se bojite vdora kriminala, brezposelnosti, torej problemov, ki jih italijanske institucije niso zmogline rešiti. Zakaj želja po drobljenju, po federalizmu? Ker menite, da država ne uspe upravljati Vašega denarja, zato jo kar zamenjamo z Deželo. In končna etapa tega procesa bo eno od naslednjega: ali okrepljeni nacionalni ponos ali ponovno izseljevanje. Vaše".

Primorski golfisti preizkusili prenovljeno igrišče V degradiranem okolju so uredili kulturno krajino

Bлізу Bovca je Golf klub Bovec, ki združuje igralce iz Primorske in bližnjih mest Avstrije in Italije. 11. oktobra je pripravil odprto klubsko prvenstvo. Bovški golf klub je do jeseni povečal igrišče na devet lukenj, s čimer je ta igra postala tudi del tamkajšnje turistične ponudbe. Kot je povedal direktor Aleksander Kravanja, bo za letos ostalo le pri prvem preizkusu igrišča in klubskem prvenstvu, potem pa bodo do aprila pustili, da se lepo zarase travnata ruša. Veseli jih, da jih je domače okolje sprejelo kot novo dodano vrednost in da dobivajo pohvale občine in

ljubiteljev narave, ker z oblikovanjem niso posegli v teren, ampak so izrabili njegovo naravno razgibanost. Ohranili so izjemen naravni čar kotline pod visokogorskimi vršaci, kjer se zlivajo kar trije vodnati potoki. To je tudi prvi ekološki golf v Sloveniji in daleč naokoli, kjer trave ne bodo negovali s pesticidi za uničevanje neželenih rastlin. Obenem so zopet pridobili prelepe površine kulturne krajine, ki jih je že desetletja preraščalo grmovje in uničevala erozija hudournikov. Že prvi turnir je pokazal, da bo ta golf nov produkt - pravi nagelj tukajšnje turistične ponudbe.

Med ženskami je zmagala Sandra Kravanja, med moškimi pa Mitja Kokove. Direktor se je zahvalil celotni ekipi domačih golfistov, ki so bili že

ob jutranji zori na igrišču, da so lahko še pravi čas namestili vso potrebno opremo za turnir. Seveda se jim je zahvalil tudi za vse dneve in mesece med gradnjo, saj so opravili veliko prostovoljnega dela. Pri tem so jih podpirale družine, saj so ves prosti čas namenili pomoči pri obnovi. Ker igrišče še ni povsod ozelenelo, so igralci na startu prejeli majhne tapete za pod žogico, da ne bi slučajno kdo poškodoval dragocene golf palice. Igralci so pohvalili posebnosti golf igrišča in razglede na jesenske barve in kontraste, nad katerimi se iznad sivih sten jeseni že blešči belina snega.

MM

Zaradi zapletov v levosredinski koaliciji

Nova vlada bo najbrž imenovana v začetku decembra

Po izvolitvi predsednika in treh podpredsednikov nove sestave državnega zbora sedanja vlada opravlja samo še tekoče posle. Postopke za oblikovanje vrha nove izvršne oblasti zdaj izvajajo na dveh ravneh. Predsednik države Danilo Türk se bo čez kak teden, po vrnitvi z obiska na Kitajskem, s predsedniki poslanskih skupin v parlamentu posvetoval o možnem mandatarju nove vlade, potem pa bo imel še nekaj časa za premislek o kandidatu. Po prvotnih napovedih bi Državni zbor novo vlado lahko imenoval morda že konec oktobra ali najkasneje v prvih dneh meseca novembra. To bi se zgodilo v primeru, če bi najbolj verjetni prihodnji premier Borut Pahor s koalicijskimi partnerji, strankami Zares, LDS in Desus, hitro dosegel dogovor o programu nove vlade in se v svojstvu predsednika stranke Socialni demokrati z njimi sporazumel tudi o imenih novih ministrov. Tu pa je nastal zaplet, ki je bil sicer pričakovani. Predsednik Demokratične stranke upokojencev Karel Erjavec je na sestanku z možnim premierom zahteval, da tudi v novi vladi ostane obrambni minister, kar pa je Borut Pahor zavrnil. Sestanek je trajal samo pet minut, nato je Karel Erjavec izjavil, da se ne bo pustil izsiljevati in dejal, da se

pogovorov o novi vladi ne bo več udeleževal. Zaplet bo najbrž rešen v nekaj dneh, tudi zaradi tega, ker se večina v vodstvu stranke upokojencev zavzema za vstop in sodelovanje v novi koalicijski vladi levosredinsko usmeritve. Spričo zastojev v pogajanjih med koalicijskimi partnerji in zaradi že omenjene odsotnosti državnega poglavarja, se bo podaljšal tudi

izkušen diplomat, imenovan za novega veleposlanika v Avstriji. Vendar so zoper njega posamezniki iz območja politične leve, in nekateri časniki, uprizorili pravo gonjo. Njegovo kandidaturu pa je podprl Borut Pahor, ki se je javno vprašal, "kdo bi bil glede na izkušnje, ki bi jih imel v mednarodnih odnosih in diplomaciji, primernejši kandidat za veleposlanika, kot pa je dr. Dimitrij Rupel". Z imenovanjem dr. Rupla se strinja tudi diplomat in politični nasprotnik sedanjega zunanjega ministra, Ivo Vajgl. Predlog o imenovanju za novega veleposlanika bo bodisi sprejel ali pa zavrnil predsednik države dr. Danilo Türk, ker so imenovanja predstavnikov Slovenije v tujini njegova pristojnost.

Dimitrij Rupel

postopek za imenovanje nove vlade. Ta naj bi pričela delovati šele v začetku decembra, čeprav imena morebitnih novih ministrov v obdobjih in javnosti krožijo že dalj časa. Domnevno naj bi za zunanjo ministrico bila imenovana Katarina Kresal, predsednica LDS, ki pa ima majhne politične in nobenih diplomatskih izkušenj. Zato je javnost bila presenečena in osupla ob napovedi o možnosti njene imenovanja. Veliko odmevov, polemik in mnenj je spodbudil predlog vlade, naj bo dr. Dimitrij Rupel, dolgoletni slovenski zunanji minister in

Zelo pomemben dogodek, v časniki so ga opredelili za zgodovinskega, v tem tednu je bil obisk britanske kraljice Elizabete II. in vojvode Edinburškega. Od torka, 21., do četrta, 23. oktobra, sta bila gosta slovenskega predsednika Danila Türka in njegove soproge Barbare Miklič-Türk. Kraljica Elizabeta II. simbolno, moralno in dejansko predstavlja Združeno kraljestvo kot eno najstarejših parlamentarnih demokracij, ki je vzor tudi za Slovenijo. Njen obisk so v politiki in javnosti razumeli kot priznanje Sloveniji za njeno osamosvojitve

in uspešen razvoj. Visoka gosta sta med obiskom opravila tudi sprehod po Tromostovju ob Ljubljani, kjer so ju meščani pristrčno pozdravili. Nemara pa je kraljico in njenega soproga najbolj razveselil obisk v Kobilarini Lipici, kjer sta si ogledala tudi galerijo slikarja Avgusta Černigoja. Ob tem navedemo, da je bil Janez Janša doslej edini predsednik slovenske vlade, ki je kraljico Elizabeto II. uradno obiskal. To se je zgodilo sredi novembra leta 2007. Premier Janša je po obisku dejal, "da je bil zelo presenečen nad tem, kako britanska kraljica pozna razmere v Sloveniji, Balkan in tudi zgodovino številnih problemov, s katerimi se soočata EU in svet".

Domnevajo, da je bilo v Sloveniji po drugi svetovni vojni pomorjenih več kot 80.000 ljudi

Založba slovenskega verskega tednika Družina je v obliki zajetnega zbornika izdala poročilo vladne komisije za reševanje vladan prikritih grobišč v obdobju med leti 2005 do 2008. Gre za prispevek k naporom, da bi Slovenci presegli bremena totalitarnih režimov. Predsednik komisije, zgodovinar Jože Dežman, je na predstavitvi zbornika opozoril, "da so različne vladne komisije, ki so se v preteklih, skoraj dvajsetih letih ukvarjale z zamačnimi morišči in grobišči, ugotovile neverjetno velik obseg pobojev. Glede na kratek čas trajanja, število žrtev, način izvedbe in množičnost gre za pojav, ki ga lahko primerjamo z največjimi zločini komunizma in nacizma. Na podlagi sondiranja komisija sklepa, da je bilo po drugi svetovni vojni v Sloveniji pomorjenih več kot 80 tisoč ljudi. Doslej so našli in preverili 581 grobišč".

Marijan Drobež

V splošni bolnišnici dr. Franceta Derganca v Šempetru pri Gorici

Najmodernejše naprave in druge novosti za uspešno zdravljenje

Splodna bolnišnica dr. Franceta Derganca v Šempetru pri Gorici se že ves čas od ustanovitve razvija in deluje s sredstvi, ki jih daje država, z denarjem darovalcev, kot so predvsem podjetja, gospodarske družbe in razne ustanove, in tudi z deležem od plač, zaposlenih v tej veliki zdravstveni organizaciji, ki je namenjena območju z okoli 120.000 prebivalci. Pred kratkim so v bolnišnici uvedli v delo nove najmodernejše naprave oz. aparate ter posodobili delovanje na drugih področjih, kar omogoča še uspešnejšo diagnostiko in zdravljenje pacientov.

Za naše bralce je novosti predstavil dr. Ivan Leban, predstojnik radiološkega oddelka. Naprava, imenovana magnetna resonanca, je namenjena slikanju in odkrivanju nepravilnosti v zgradbi človekovih tkiv oz. organov. Takšno slikanje ne uporablja škodljivega ionizirajočega sevanja. Bolnik leži znotraj velikega, votlega cilindričnega magnetnega, v katerem je telo izpostavljeno magnetnemu polju, več tisočkrat močnejšemu od zemeljskega. Računalnik razne signale spremeni v dvo ali tridimenzionalno sliko, ki omogoča določitev

diagnoze. Pregled je zelo hiter, računalniško določen in usmerjen, prikazuje z magnetno resonanco pa so zlasti koristni za preiskovanje možganov in hrbtnega mozga. V bolnišnici v Šempetru naredijo v povprečju 12 takih raziskav na dan, na leto pa jih bodo okoli 2.400. Dr. Ivan Leban je povedal, da zdaj pregled z magnetno resonanco izvajajo tudi v sobotah in nedeljah, s čimer zmanjšujejo čakalne dobe za pregled. Kmalu bo za pregled na omenjeni napravi treba čakati samo en teden. Prej si je morala bolnišnica kar tri leta sposojati mobilno magnetno resonanco iz Italije, kar je bilo mogoče tudi zaradi dobrega, že tradicionalnega sodelovanja med osrednjima zdravstvenima zavodoma v Šempetru in v Gorici.

Nov je tudi aparat za računalniško tomografijo, tako imenovani CT. Ta se v diagnostiki srčnih bolezni sicer ne uporablja pogosto, vendar pregled lahko odkrije nepravilnosti v delovanju srca, osrčnika, velikih žil, pljuč in nepravilnosti v prsnem košu. Pri tej preiskavi računalnik ustvari slike prerezov celotnega prsnega koša iz številnih rentgenskih "pregledov" in tako prikaže natančno lego morebitnih nepravilnosti. Naš sogovornik dr. Ivan Leban je pri tem opozoril, "da se računalniška tomo-

grafija ne uporablja samo za diagnostiko nevroloških bolezni, temveč tudi za spremljanje napredka zdravljenja". Predstojnik nevrološkega oddelka bolnišnice je za velik in zelo pomemben dosežek omenil dejstvo, da bodo z uporabo magnetne resonance in aparata za računalniško tomografijo lahko natančno ugotovljali in tudi zdravili bolezni ožilja in srca, vključno z možnostjo zahtevnejših posegov in operacij. "Če ne bi

imeli omenjenih novih naprav, ki so najnovejši izdelki družbe SIEMENS, bi bilo delovanje naše bolnišnice okrnjeno ali celo zelo osiromašeno", je razmišljal sogovornik Novega glasa. Nova magnetna resonanca je bolnišnico stala 1,3 milijona evrov, plačala pa jo je iz svojih virov. Naprava za računalniško tomografijo je veljala milijon evrov, izdelek pa sta si z vsak po 500.000 evrov razdelila bolnišnica v Šempetru pri Gorici in slovensko Ministrstvo za zdravje. Ob obravnavanih novih napravah so v bolnišnici odprli tudi povsem obnovljeno lekarno za lastne potrebe. V njej je tudi prostor za pripravo citostatikov za zdravljenje rakavih bolnikov. Odslej sekundarno zdravljenje omenjenih bolnikov lahko opravljajo v domači bolnišnici, zaradi tega bolnikov za zdravljenje s kemoterapijo ne bo treba več voziti na Onkološki inštitut v Ljubljano.

M.

Kratke

Kosovelov dom Sežana

V Kosovelovem domu v Sežani bo v četrtek, 23. oktobra, ob 20. uri, v gosteh gledališka skupina KD Janeza Jalna Notranje Gorice-Plešivica s komedijo Marca Camoletija Pridi gola na večerjo v režiji Simone Ješelnik. Vstopnina 10 evrov.

V Novi Gorici spet Filmsko gledališče

Kulturni dom v Novi Gorici je pomemben prireditelj in organizator kulturnega življenja v mestu in tudi v sosednjih

občinah. Tako je ponovno pripravil filmske prireditve z naslovom Film, Filmsko gledališče. Program vsebuje 15 filmov, trajal pa bo od 24. oktobra do 20. marca leta 2009. Predvajali jih bodo ob petkih zvečer v mali dvorani Kulturnega doma v Novi Gorici. Publicist in filmski kritik Denis Valič je v programski knjižici zapisal, "da petnajst filmov, ki jih bodo predvajali v Novi Gorici, na prvi pogled nima prav veliko skupnega. Menili smo, da ti filmi posrečeno povzemajo podobo aktualne produkcije svetovnega avtorskega filma in da nam hkrati omogočajo vpogled v stanje duha naše dobe, časa, v katerem živimo. Gledalci pa bodo kmalu lahko spoznali, da je tisti vezni člen, ki povezuje te filme pravzaprav kar gledalec sam. V njih namreč odkriva lastna čustva in misli ter tako med njimi tke nevidno vez". Za obisk filmov Filmskega gledališča je Kulturni dom razpisal poseben abonma, katerega vpisovanje je možno do 23. oktobra. Cena abonmaja za obisk vseh predstav je 50 evrov, za študente in dijake pa 30 evrov.

Izšla je monografija o briškem skladatelju Radu Simonitiju

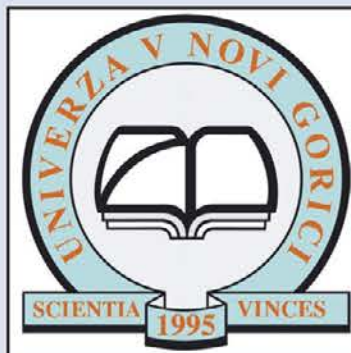
Na Gradu Dobrovo so 17. oktobra predstavili znanstveno monografijo Rado Simoniti - Pevec Goriških Brd. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, gre za prvo delo, ki briškega skladatelja in dirigenta ter njegovo bogato ustvarjanje predstavlja z več vidikov, je povedala direktorica Kulturnega doma Nova Gorica Pavla Jarc. Kulturni dom je namreč monografijo založil in izdal.

Simoniti velja za enega pomembnejših primorskih glasbenih ustvarjalcev in poustvarjalcev, a doslej še ni bil deležen poglobljene strokovne razprave. Novogoriški Kulturni dom je zato leta 2006, ob 25-letnici Simonitijeve smrti, pripravil simpozij, na katerem so domači in tuji muzikologi, zgodovinarji in glasbeni strokovnjaki osvetlili umetniško delo ter ga postavili v slovenski glasbeni prostor. Strokovne seminarje sta nato vodja simpozija in glavni urednik monografije Primož Kuret ter Jonatan Vinkler zbrala v znanstveno monografijo. To je novogoriški Kulturni dom ob pomoči občine Brda, Društva slovenskih skladateljev in več sponzorjev izdal v nakladi 500 izvodov. Gre za prvo strokovno delo, ki Simonitija in njegov opus 600 glasbenih enot, med katerimi prevladujejo dela za različne zborovske sestave, izstopajo na zlasti samospevi, osvetlil z različnih vidikov. Pavla Jarc je bila ob briškem županu Francu Mužiču na petkovi predstavitvi tudi slavnostna govornica. V kulturnem programu so nastopili recitatorji in otroški pevski zbor osnovne šole Dobrovo ter briški mešani pevski zbor Rado Simoniti pod vodstvom Patricije Pečar Kumar.

Rado Simoniti (1914-1981) je med drugim ustanovil priznani partizanski pevski zbor Srečko Kosovel, pomembno pa je tudi njegovo sodelovanje z ustanovitelji Slovenske filharmonije leta 1948, kjer je vodil prvi slovenski poklicni zbor. Zbor je skupaj z orkestrom leta 1951 dobil Prešernovo nagrado, sam Simoniti pa je leta 1976 dobil Prešernovo nagrado za življenjsko delo. Mnogi ga označujejo kot človeka, ki je živel in delal za glasbo in z glasbo.

Tudi univerza v Novi Gorici članica Podonavske rektorske konference

Na petindvajsetem zasedanju Podonavske rektorske konference, ki je bilo ob koncu meseca septembra v Budimpešti, je bila Univerza v Novi Gorici sprejeta za novo članico. S tem je pridobila status in pravico, da bo lahko v prihodnje sodelovala pri sprejemanju in uresničevanju programov sodelovanja med univerzami v Evropi. Podonavska rektorska konferenca je drugo največje regijsko združenje univerz v Evropi. Leta 1983 so jo na Dunaju ustanovili rektorji univerz iz Ulma, Linza, z Dunaja in iz Budimpešte. Število članic strmo narašča in sedaj obsega že 50 izobraževalnih ustanov in 14 različnih držav, tudi iz Slovenije. Na zasedanju Podonavske rektorske konference, ki so se ga udeležili tudi predstavniki Univerze v Novi Gorici, so ponovno poudarili, da glavni cilji omenjene konference ostajajo zavzemanje za izboljšanje razvoja visokega šolstva na posameznih območjih v državah članicah, pospeševanje bilateralnih in multilateralne sporazumov med univerzami in povečanje mobilnosti študentov in profesorjev.

V Tolminskem muzeju bodo počastili pesnico in narodno delavko Ljubko Šorli

V Tolminskem muzeju bodo v četrtek, 23. oktobra, na posebni prireditvi, ki se bo pričela ob 19. uri, počastili spomin na pesnico ter narodno delavko Ljubko Šorli. Predstavili bodo njeno pesnitev Križev pot in prikazali dokumentarni film o njeni osebnosti, življenju in obdobju, v katerem je delovala. Avtor filma, ki traja okrog 25 minut, je Ivo Saksida, odgovorni urednik TV Vitel v Vrtojbi. V njem so o Ljubki Šorli spregovorili njen sin prof. Andrej Bratuž, sicer tudi glavni urednik našega časnika, hčerka prof. Lojzka Bratuž ter knjižničarka in kulturna delavka Marta Filli iz Tolmina.

Pesnica Ljubka Šorli se je rodila 19. februarja leta 1910 v Tolminu. V tolminskem muzeju so zapisali, "da sta njeno poezijo globoko zaznamovala rodna Tolminska in mučeniška smrt njenega moža Lojzeta Bratuža - narodnega mučenca iz Gorice, ki so ga fašisti leta 1936 zastrupili zaradi vere in ljubezni do materinega jezika. Tržaški zapor in zverinska mučenja med vojno niso bili prihranjeni niti naši pesniki, takrat mladi materi dveh otrok. Njen verz na spomeniku internirancem "Skoz trpljenje nas žlahti usoda / Ena vera je, en klic: Svoboda!", izpoveduje njeno nezlomljivo dostojanstvo in trdno vero, s katero je dajala zgled odpuščanja, tkanja vezi med ljudmi različnih kultur, jezikov ter nazorov in to vse do izteka njenega plemenitega življenja v Gorici, 30. aprila 1993. / M.

NOVA GORICA Dileme pri urejevanju prometa

Mesto vrtnic bo mesto krožnih križišč oziroma vozniki proti pešcem 1:0

V začetku oktobra so semaforizirano križišče med Kidričevo in Erjavčevo ulico ter Ulico Tolminkih puntarjev pri nebotičniku v Novi Gorici spremenili v krožno križišče. Začasna ureditev z rdeče-belimi plastičnimi ovirami in talno signalizacijo je naletela na mešane odzive. Prebivalci nebotičnika, ki so se dalj časa pritoževali nad hrupom zaradi speljevanja in zaviranja pred semaforiziranim križiščem, še posebej v nočnih urah, naj bi bili nad novostjo navdušeni. Tudi vsi tisti, ki se skozi mesto običajno vozijo v avtomobilih, so zadovoljni, pešci in kolesarji pa malo manj oziroma sploh ne. Novogoriški župan Mirko Brulc je v zvezi z govoricami, da naj bi krožišču pri nebotičniku sledilo še več krožnih križišč v samem središču mesta, povedal, da se trenutno sprejema Občinski podrobni prostorski načrt, ki res predvideva še nekaj križišč. Poudaril je, da so že lani spomladi uredili podobno začasno križišče na koncu Ulice Gradnikove brigade, pri Pelozu, kar se je izkazalo za dobro potezo, saj so občani z novim

tru, pa med Ulico Gradnikove brigade in Jelinčičevo ulico pri obrtnem domu, med Jelinčičevo in Kidričevo ulico pri Hitovi Perli, pa tudi na Prvomajski ulici pri Remizi, kjer nastajajo Majske poljane. Kasneje naj bi uredili še več križišč na območju, kjer se bosta Vojkova in Lavričeva ulica združevali s solkansko obvoznico. "Krožno križišče ima ta namen, da umirja promet. Na Nizozemskem so križišča v vsaki vasi", je razložil Brulc, v zvezi z začasno ureditvijo pa je dodal: "Plastika je grda. O tem ni debate. Že prihodnje leto nameravamo krožno križišče urediti tako, kot je treba". Na pripombo, da so pešci pred nebotičnikom zdaj v podrejenem položaju, in da je treba, zato ker vozniki v prometnih konicah preprosto ne ustavijo, kar dolgo čakati na prehodu za pešce, pa tudi odskakovati pred avtomobili, pa je odvrnil, da gre za problem nizke kulture in pomanjkljivega znanja o tem, kako se vozi po krožnih križiščih, kar pa naj bi se uredilo z redarsko službo, ki bo urejala promet in skrbela za počasno in varno vožnjo v mestu. Krožna križišča v mestu pozdravljajo

realno škodo. S tem, da bi bili pešci v krožnih križiščih na slabšem, se ne strinjajo (predlagam, da pustijo uniforme v službi in gredo, ko je največ prometa, v civilni obleki na kratko ekskurzijo po prehodih za pešce na krožišču pred nebotičnikom). Novemu krožišču in krožiščem v središču mesta nasploh pa odločno nasprotujejo v Društvu primorskih arhitektov (DPA). Prepričani so, da bi morali imeti v mestnem središču, tako kot povsod po svetu, prednost pešci na pešconah. "Problem je v tem, da občina to naroča in plačuje, nič pa ne vemo o tem, kdo o tem odloča", je povedala predsednica DPA, Ines Kos. Opozorila je tudi na to, da je le nekaj deset metrov za krožnim križiščem semafor, ki ustavlja promet, kar je skregano z vsako logiko, ter izrazila prepričanje, da gre v prometnih konicah v krožnih križiščih za eno samo izsiljevanje. "V predmestju so krožišča logična, v centru pa ne. Vsa moderna velika mesta se zapirajo za promet", je še povedala Kosova ter opozorila na težave, s katerimi se v krožnih križiščih srečujejo slepi ljudje, pa starejši, mamice z vozički in manjši

vsem, starejšim od 70 let, prepoved obiskovanje centra na lastnomožni pogon). Poudaril je tudi, da se da za varnost pešcev in kolesarjev dodatno poskrbeti s podhodi ali nadhodi ali osvetljenimi prehodi, vse skupaj pa je odvisno od posamezne lokacije. "Prav zato obstaja t. i. štu-

ni slišal, da pa so naročili prometno študijo, kar naj bi bilo dovolj. Čas bo torej pokazal, ali je bila odločitev upravičena. Sam vem le to, da je moja stara mama, ki šteje 82 let in je še vedno toliko pri sebi, da hodi in tudi bere, zadnjič na poti do knjižnice pred nebotičnikom

umirjajo promet, da se z njimi izboljša pretočnost prometa, zmanjšajo se časovne izgube in čakalne vrste, pomenijo pa tudi ekološko prijaznejšo rešitev, saj zato, ker se avtomobili ne ustavljajo, prihaja do manjših izpustov izpušnih plinov v ozračje. V zvezi s pešci in kolesarji je dodal, da imajo slednji v krožnem križišču prednost, poudaril pa je, da krožna križišča niso ustrezna rešitev pred solami, zdravstvenimi domovi, bolnišnicami, domovi za ostarele oziroma povsod tam, kjer nemotorizirani udeleženci prometa zaradi trajnih ali začasnih hib ipd. potrebujejo dalj časa za prehod cestišča (op. p. – glede na to, da se tudi prebivalstvo Nove Gorice stara, bi moralo to veljati tudi za križišče pred nebotičnikom in vsa predvidena v središču mesta, v nasprotnem primeru je najbolje, da se

dija o primernosti izvedbe krožnega križišča, s pomočjo katere se za vsako predvideno krožno križišče na podlagi različnih dejavnikov presoja o upravičenosti izvedbe", je še povedal Tollazzi in dodal, da mora takšno študijo narediti neodvisna institucija, njen namen pa je predvsem to, da ne bi krožnih križišč gradili kar tako, povprek, zato, ker se to nekomu "fajn zdi". Poudaril je tudi, da je pred izvedbo zelo pomembno poslušati vox populi oziroma glas ljudstva. "Če v Novi Gorici niste naredili študije o primernosti izvedbe, potem ste zelo nerresni, rešitev pa bo nestrokovna in razmere takšne, kakršne pač bodo", je zaključil Tollazzi. Občinski načelnik oddelka za okolje in prostor, Niko Jurca, je na vprašanje, ali je bila omenjena študija izvedena, brez zadrege povedal, da za takšno študijo še

trčila ob novo oviro, kjer ji ni nihče od voznikov ustavil, zato se je morala sprehoditi do prvega "normalnega" prehoda za pešce. Tudi dejstvo, da svojega dve leti starega sina pred prečkanjem krožišča nagnosko dvignem v naročje, pa čeprav sicer že povsem samostojno hodi in teka, priča o tem, da s krožišči nekaj ne "štima". V bistvu težava ni v krožnih križiščih, ki so bila zasnovana dobrohotno in so na obvoznicah in v predmestjih genialna rešitev. Težava je v vse večji motoriziranosti in nizki kulturi šoferjev, za katere smo pešci le moteči element. Rdeča luč na semaforju je bila dovolj avtoritativna, da so jo "avtomobili", vsaj v večini primerov, spoštovali. S krožišči v centru pa dobivajo preveč moči tam, kjer bi morali imeti absolutno prednost ljudje.

Nace Novak

krožiščem zelo zadovoljni (se povsem strinjam, saj so pešci in kolesarji tam bolj redki pojav). Najnovejšemu krožišču pri nebotičniku naj bi v treh do štirih letih sledila še krožna križišča med Erjavčevo in Delpinovo ulico pri nastajajočem Eda cen-

tudi na novogoriški policijski upravi, kjer pa poudarjajo, da ljudje še vedno ne znajo pravilno voziti po krožnih križiščih, zato na obstoječih krožnih križiščih obravnavajo vsaj eno prometno nesrečo na teden, zaradi počasne vožnje pa gre skoraj vedno le za mate-

otroki. Tomaž Tollazzi, profesor za prometno inženirstvo in prometno infrastrukturo na fakulteti za gradbeništvo v Mariboru, ki velja za enega največjih strokovnjakov za krožna križišča v Sloveniji, je o prednostih krožnih križišč povedal, da

SOL V KAVI

Hitrost ubija

Še vedno vrtam po Tini in življenjskem slogu naših potomcev v 23. stoletju.

"Kolikor vidim, živite nazadnjaško, čeprav mi praviš, da ste tehnološko bolj napredni od nas. Stvar me nekako ne prepriča. V čem se kaže vaš tehnološki napredek?"

"Prav v tem je vprašanje", mi odgovarja Tina. "Jaz govorim o napredku, vi pa ste besedo napredek nujno povezali z napredkom tehnologije. Povej mi, zakaj potrebujete napredno tehnologijo?"

"S tehnologijo se vse hitreje naredi. To je prednost, a ni?"

"Odvisno, kako gledaš. Zakaj naj bi bila prednost", me vpraša.

"Ker se hitreje naredi. Hitreje končaš svoje delo".

"Dobro. Recimo, da ga hitreje opraviš. Kaj pa potem? Imaš več prostega časa? Povej mi, a imaš veliko prostega časa?"

"Sploh ga nimam".

"Mi pa imamo cele dneve prostega časa. Zato, ker živimo počasi. Gre za spremembo v družbi. V vaši družbi ste ustvarili sistem, ki temelji na hitrosti. Ali veš, kdaj in kako je nastal ta sistem hitrosti? Ti bom kar povedala, ker sem veliko preučevala našo zgodovino, torej vašo sedanost. Hitrost se je pojavila z industrijsko revolucijo. Lastniki tovarnov so delavce plačevali na uro. Zato so pa imeli zelo velik interes, da delavec v tisti uri naredi čim hitreje čim več. Da lastniki več zaslužijo. Seveda ste potem imeli marksizem in delavska gibanja in sindikate, toda to ni pomagalo. Borili so se namreč proti kapitalizmu, ne pa proti pravemu sovražniku: hitrosti. Stroj, torej tehnologijo, so vam postopoma preselili iz tovarna na dom. Pralni stroj, ki hitreje opere, mikrovalovka, ki hitreje skuha, avtomobil, ki

hitreje vozi. Tako vas je hitrost začela ubijati na avtocestah, nato pa ste zaradi hitrosti živeli v stresu, ki je bil poglavitni vzrok večine, če že ne vseh vaših bolezni. Potem pa ste začeli iskati počasnost. Komaj ste čakali dopust, da se sprostite, da živite počasneje, da uživate v življenju. Šele v času tvojega življenja so ljudje skušali počasnost seliti v vsakdanje življenje: počasna hrana, počasna mesta, počasno življenje. Se motim?"

"Ne motiš se. Točno tako je. Vendar, če pomislim nase, si počasnosti ne morem privoščiti. Ko bi počasi delal, bi tako malo zaslužil, da bi ne mogel preživljati sebe, kje pa še družino!"

"Res je. Vaša družba je hitra in, kdor ne sledi njeni hitrosti, ne more preživeti. Zato pa smo mi spremenili svojo družbo. Proizvedemo manj, vendar le toliko, kolikor potrebujemo. V vašem času pa ste skušali reševati probleme pretirane proizvodnje. Višek blaga ste morali nekam prodati, zato pa ste ustvarili potrebe. Reklame. Stalno ste morali vzbujati željo po novih in novih stvareh, ki so bile sicer nepotrebne. Potem ste še povsem uporabne reči metali v smeti in ste imeli velike težave z ogromnimi količinami odpadkov".

Vidim, da ima Tina prav. Po nekaj dneh v njihovi vasi vidim, da ljudje živijo, kot če bi ves čas bili na dopustu. Hrano si pridelajo sami. Vsak njihov obrok je pripravljen kot naša počasna hrana. Vsak dan je kot nedelja. Višek hrane, ki ga pridelajo, zamenjajo za obrtniške izdelke, ki jih izdelajo tisti, ki ne pridelujejo hrane. Imajo pa ogromno prostega časa. Očitno stvar lahko deluje, če je celotna družba drugače zasnovana. "Torej praviš, da moramo iti nazaj"? Jo vprašam. "Ne, pojdite naprej. Napredek ni tehnološki napredek in razvoj ni razvoj tehnologije. Gre za napredek človeštva, za razvoj človeka. Hitrost vam je kradla prosti čas, edino priložnost, da uživate v življenju in razvijate svoje sposobnosti. Napredujte že enkrat!"

Peter Szabo

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Palik
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tiskovnikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To število smo poslali v tisk v torek, 21. oktobra, ob 14. uri.

Potrošništvo in njegove zavajajoče vabe

Boš kokakolo ali oranžado?

Pred časom sem med čakanjem v zdravniški ordinaciji listala po starih časopisih. Pravzaprav je to eden redkih trenutkov, ko imam na voljo nekaj revij in lahko v miru pregledam, ali je v njih kaj zanimivega. Mojo pozornost je pritegnil članek neke zdravnice, ki sicer živi v Združenih državah, pisala pa je o novih prehrabnih navadah v Sloveniji.

Po njenih trditvah, naj bi se s sprejemanjem zahodnoevropskih življenjskih navad pogostost raka v in drugih kroničnih obolenj na sončni strani Alp močno povečala, nov življenjski stil in opuščanje starih dobrih prehrabnih navad pa naj bi tako močno vplivala na državni proračun, da se je treba sploh vprašati, ali je bilo vse to za nas koristno.

Slovenske družine so v zadnjih letih veliko izgubile. Najprej dobro domače družinsko vesilo, trenutek, ko so starši in otroci skupaj sedli za mizo in si kaj malega povedali, medtem ko je iz kuhinje zašlo po komaj pripravljenih jedeh. Pa niso bile samo jedi pomembne, ampak tudi sproščeno in mir, zbranstvo v družinskem krogu, počitek, razgovor, priložnost za otroke, da so potožili staršem o svojih težavah in povprašali za nasvet. Tako kosilo je bilo bistvenega pomena za telesno in duševno zdravje celotne družine.

Seveda so se stvari v zadnjih desetih letih bistveno spremenile. Starši, tako matere kot očetje, delajo od jutra do večera, obveznosti imajo iz dneva v dan več, tako da morajo otroci počakati v vrtcu ali

v šoli pri podaljšanem pouku. V zameno za odtrgano ljubezen in v dokaz, koliko si lahko z denarjem in dobro službo privoščiš, pa jih starši razveseljujejo s čipsi, čokoladami, industrijsko pripravljenimi malicami, ki jim tudi v Sloveniji že pravijo "merendine", gaziranimi pijačami in raznovrstnimi sladkarijami. Če starši delajo, otroci pač ne bodo več stradali! Marsikdo od staršev je prepričan, da je otrokova sreča pomembnejša od zdravja. Ko sem prijatelja vprašala, zakaj hčerki, ki že itak boleha za astmo in alergijami, kupuje raznovrstne bombone in packarije, mi je odgovoril:

"Veš, sam sem okusil pomankanje in kot otrok sem imel veliko neizpolnjenih želja, hočem, da bo moji hčerki na voljo vse, kar si želi".

In hčerka res veselo papa čokoladne bombone, odpira hladilnik in izbira med celo vrsto tortic (kupljenih seveda), očeta in mamo pa videva malo, saj sta stalno v službi. Pa tudi obedi potekajo bolj klavirno pri njih. Ko starši pridejo domov, prigriznejo nekaj iz hladilnika, hčerka pa si največkrat ob večerih maže sirček na kruh ali grizlja čokolado. In nikoli se pri njih ne kadi iz loncev, nikoli se okna ne orosijo pri kuhanju bogatega nedeljskega kosila, delo pač, obveznosti, izvenšolske dejavnosti, časa pa zmanjkuje vsak dan bolj. Pripravljena hrana, ki vsebuje dodatke, barvila in prehrabna lepota, pa je do otrokovega zdravja vse prej kot prizanesljiva. Britanska ustanova Food Standards Agency, ki postavlja merila za hrano, je opravila raziskavo med

malčki, starimi od treh do osem let, znanstveniki pa so pri tem ugotovili, da se vsaj pri desetih odstotkih otrok, ki redno uživajo prehrabne aditive, pojavljajo vedenjske motnje, ki jih lahko enačimo s hiperaktivnostjo. O tem vedenjskem sindromu, ki ga spremljata impulzivnost in izguba koncentracije, vemo še zelo malo, saj se je problem hiperaktivnih otrok močno povečal šele v zadnjem obdobju. V zadnjih desetih letih pa je sorazmerno z njim močno naraslo tudi število otrok z avtizmom. Obe vedenjski motnji sta navadno med seboj povezani, znanstveniki si še niso edini, zakaj vse več otrok zboleva za tema dvema sindromoma, veliko pa je primerov, ko sta povezana s prehrabnimi motnjami in predhodnimi alergijami. Kljub opozorilom zdravnikov pa se otroci in mladostniki zadovoljno prehranjujejo s hitro hrano, kupujejo hamburgerje in čips, na vprašanje, kaj jedo najraje, pa ti seveda odgovorijo pico. Pri tem so starši nemočni, saj zaradi prezaposlenosti tudi sami ne gredo več na kosilo, največkrat zaužijejo do večera le kaj mrzlega ali gredo na tople obroke v ceneno restavracijo. Tam pa hrana še zdaleč ne odgovarja najosnovnejši kakovosti, ki je potrebna za zdravo življenje. Ob vsem tem močno narašča število alergij, veliko je astmatikov, predvsem med otroki, nas odrasle pa velikokrat preseneti žalostna vest, da smo v najboljših letih, zaradi krute, neozdravljive bolezni izgubili prijatelja.

No, tako je pač. Napredek, prestižen avto in prihranki na banki imajo pač svojo ceno. In največkrat smo jo vsi pripravljeni plačati, pa četudi gre za naše zdravje in

zdravje naših najdražjih.

Pri vsem tem pa igra pomembno vlogo tudi reklama, katere žrtve so seveda v prvi vrsti otroci. Malčki, ki še niso dovolj osveščeni, da bi lahko svobodno presojali, slepo verjamejo reklamnim sporočilom, ki govorijo o zdravi rasti, o dobri malici z veliko mleka in odličnim okusom, o tem, da vsi otroci tega sveta tako jedo. In tu so še napitki, polni energije, jogurti, ki te ščitijo pred najrazličnejšimi boleznimi, mlečne čokolade, ob katerih rastejo tudi pasji mladički itd. Vsak večer spremljam po televiziji rek-

homogenizirana in močno sterilizirana brozga, ki traja tudi po mesec dni, na mleko pa spominja samo po barvi.

Ostal mi je tako samo prijeten spomin iz otroških let, ko sem vsak dan nestrno pričakovala, da je mama prinesla domov steklenico z mlekom. O tetrapaku in plastenkah, katerih vpliv na zdravje je tudi dvom vzbujajoč (najnovejše raziskave govorijo o sestavih v plastiki, ki naj bi bile močno nevarne predvsem manjšim otrokom), smo vedeli tedaj malo ali nič. No, spominjam se, da je

poročljivo.

V Evropi je ravno v tem času veliko govora o novem zakonu, ki naj bi končno onemogočil zavajajočo reklamo in vsiljivo prodajo, predvsem pa naj bi obvaroval otroke. Kljub temu da je tak zakon, ki ga je sprejela tudi Slovenija, zelo dobrodošel, je po mojem mnenju v njem še veliko pomankljivosti, saj na račun tržnih interesov ponovno pozablja na ranljivost otrok.

Ob tem se vsakič spomnim na prijatelja, ki je dober in skrben oče in ki želi, da bi otroci odraščali

zdravi, ob starih vrednotah in daleč od potrošništva. A kaj, ko je to tako težko. "Kako pa naj jih pričam", mi je rekel ves obupan, "da določenih priboljškov ni dobro jesti, če pa skupaj s sladkarijo otroci dobijo, sličice, igrice, CD-je ali druge igrače, o katerih govorijo že vsi njihovi sošolci. Mamina torta brez teh daril pa je čisto nezanimiva".

Ravno zaradi zavajajočih reklamnih akcij in sporočil se prepogosto dogaja, da otroci stalno posegajo po izdelkih, ki so popolnoma brez hranilnih vrednosti in jim celo škodujejo, ker imajo teh na pretek, pa se sploh ne zmenijo več za dobro staro jabolko ali kos domačega kruha. Da bi zbrali čim več privlačnih daril, ki jih proizvajalci dodajajo otroški hrani in na veliko reklamirajo, pa večkrat pojedjo veliko več sladkarij, kot je za zdravje priporočljivo. Zaradi tega seveda in nekevalitetne prehrane, bogate s predelanimi, umetnimi maščobami, je večina mladostnikov predebelih. In veliko jih oboleva kot nedolžne žrtve prikrih tržnih interesov in brezvestnih proizvajalcev, ki jih bolj zanimata borzna kotacija in dobiček kot kakovost izdelka.

Suzi Pertot

lamo, v kateri nežna zlatolasa deklica s plišasto igračko v naročju privede, kako namesto mleka rada je čokolade z mlečnim nadevom svetovno priznane firme. V njih naj bi bilo samo zdravo mleko, v resnici pa malokdo od staršev prebere sestavine na etiketi (nasploh so natiskane s tako majhnimi črkami, da jih je mogoče od štiridesetega leta naprej brati samo z očali) in ugotovi, da je nadev iz nevarnih umetnih maščob, sladkorja in raznih dodatkov. Mleka je v približkih malo ali nič. Pa kaj, če v trgovini ni več mleka v pravem smislu besede, ampak ga je nadomestila bela

imelo tako mleko moder pokrovček, najverjetneje iz aluminija, ko sem ga odprla, pa sem z žličko posnela smetano, ki se je nabrala na vrhu. In zadišalo je po mleku, po pravem mleku, pa tudi okus je bil nepozaben, pa brki, ki so mi ostali zarisani na licih in sem si jih vsakič obrisala z rokvom.

S homogenizacijo in sterilizacijo na visoke temperature seveda nismo izgubili samo okusa, pijača naj bi po ugotovitvah strokovnjakov izgubila tudi hranilno vrednost, saj sta v tako predelanem mleku kalcij in D vitamin neprebavljiva. Pa še posneto mleko je tu, ki je za mladostnike nepri-

Priljubljena jubilejna regata

Pomemben slovenski delež tudi pri letošnji Barcolani

Napisati še kaj novega in originalnega o Barcolani ni lahko. Vsa njena epika in poetika, njena poezija in proza, se iz leta v leto v bistvu ponavljajo. Mediji o njej pač poročajo v dveh ločenih segmentih, se pravi tekmovalna plat (proza) na eni strani in ljudski utrip (poezija) na drugi. Osrednji tržaški dnevnik Il Piccolo je tudi letos obeležil dogodek, ki nedvomno sodi med vrhunce mestnega življenja, z dvema zajetnima prilogama in upravičeno velikim podarkom. Navsezadnje je štirideseta izvedba pomenila častitljiv jubilej. Ogromno, mnogo več kot časopisni stolpci, besede in fotografije, povedo televizijski posnetki, katerih smo se letos pošteno naučili, med drugim tudi po zaslugi našega odličnega snemalca Marka Kanduta. Pa vendar tudi besede, izrečene letos na račun Jesenskega pokala in vsega, kar spada zraven, so zvezele še kako prijetno in prav nič obrabljeno. Umetniški pečat Dušana Jelinčiča pri poročanju za slovenski TV dnevnik nas ni mogel pustiti ravnodušne, kot tudi ne doživeta in strokovna radijska kronika v živo izvedencev Bertija Brusca in Andra Merkuja po valovih italijanske lokalne postaje RadioPuntoZero.

In že smo natresli nekaj imen naših ljudi, Slovencev, ki imajo pri Barcolani vse bolj pomembno besedo. Pa smo že med jadranci, ki so letos krojili potek regate na nenavadno gladki morski gladini, dejansko v brezvetrju. Peta zaporedna zmaga

Alfa Romea ni nobena eklatantna vest. Prava novica je prej dejstvo, da je Chrichtonov bolid trpel vse do zadnjih milj in Maxi Jeni (sedmič zapored druga) prehitel šele v

Foto D&M

končnici, na poslednji stranici. Mitja Kosmina, vedno v večji meri junak, pojem tega četrtega desetletja Barcolane po ponosu, značaju, vztrajnosti, pripravljenosti, izkušenosti in poskušanju uresničevanja tudi navidezno nemogočih sanj, je spet jadrar brezhibno in po rezultatu ponovno ostal praznih rok. Dovolj, da vidiš Alfo in Jeni drugo ob drugi, pa razumeš, kako neenak je ta boj in kako zna v bistvu svetlolasi krmar z Obale iz leta v leto postreči s športnim čudežem. Med junake te edinstvene prireditve moramo absolutno prišteti še kakega Slovenca, na primer briškega poslovneža Igorja Simčiča, last-

nika jadrnice Esimit Europa, ki je sedmič po vrsti osvojila naslov v ugleadni kategoriji Maxi in zasedla v skupnem seštevku prestižno sedmo mesto. Pa tudi Dušana Puha, iz-

kušene kapitana sicer dotrajane ga Velikega Viharnika, ki pa se zna

NAMIZNI TENIS
Ženska A1 liga: Kras Zadrzna kraška banka - Riposto 3:3
Moška B2 liga: Azzurra - Kras 1:5
NOGOMET
Promocijska liga: Kras - Vesna 3:0, Cervignano - Juventina 1:0
1. amaterska liga: Primorac - Savodnje 2:0
2. amaterska liga: Primorje - Opicina 3:1, Zaule - Breg 1:2, Romana - Zarija/Gaja 4:1
3. amaterska liga: Montebello - Mladost 1:1
KOŠARKA
C liga: Marghera - Bor Radenska 71:77, Jadran Mark - San Daniele 73:76

še vedno prebiti v deseterico (tokrat deveti) in navduševati množice gledalcev. In, ne da bi jih omenili poimensko, tu so tako na Jeni kot na Esimitu in Viharniku, pa tudi na drugih barkah, izjemni za mejski specialiti, ki se znajo podrediti dobrobiti kolektivov in dajo vse od sebe (od znanja do srca) za uspeh na domači regati. Skratka, italijanski tržaški jadranci so res odlični, prav nič pa za njimi ne zaostajajo naši posamezniki (nekateri so se predstavili tudi z društvenimi barčami in se odrezali zelo dobro), ki jih desetletja uspešno vzgajata Čupa in Sirena. Ne bodimo pa preveč lokalpatriotični, saj je Barcolana praznik vseh, ki ljubijo jadrnanje, "fešta" za celoten Trst in njegovo lepoto ter izredno sredstvo za njegovo promocijo. V očeh nam bodo zato tudi letos ostali - pa naj bodo Slovenci, Italijani ali Afričani, saj je bila tudi ta celina vrhunsko zastopana s prvim nastopom v Tržaškem zalivu Shosholoz, krasnega plovila, ki je že merilo moči tudi v slovitem Ameriškem pokalu - v prvi vrsti stotični. Prišli so na tržaško nabrežje od vsepovsod kot tekmovalci, turisti na morju, turisti na kopnem, obiskovalci, pa tudi domačini, ki imajo radi "svojo" Barcolano.

HC

D liga: Breg - Romans 78:53, Kontovel - Libertas 67:52, Don Bosco - Dom 77:44
ODBOJKA
Ženska C liga: Millennium - Sloga List 1:3
Moška C liga: Sloga Tabor Televisa - Rigutti 3:0, Val Imso - Buia 0:3, Basiliano - Olympia TMedia 3:0, Porcia - Soča Zadrzna banka Doberdob Savodnje 3:0
Ženska D liga: Cervignano - Bor/Breg Kmečka banka 2:3
Moška D liga: Sloga - Pallavolo Trieste 3:1
HOKEJ IN LINE
Državni pokal: Asiago Vipers - Polet Kwins Zadrzna kraška banka 8:4

Kulturni dom v Gorici

Glasbeni večer s skupino Radio Zastava

Glasbena skupina Radio Zastava je v četrtek, 2. oktobra, odprla sezono v

na in saksofon so znali ustvariti tako živahno vzdušje, da je bilo mirno sedenje na sedežih včasih

Kulturnem domu. Gre za sedemčlansko skupino, ustanovljeno leta 2005 v Ločniku, ki izvaja rock, jazz in swing in etnično glasbo. Predstavili so se s svojo prvo zgoščenko, The Funambolic Heptet, ki ponuja raznoliko glasbo, od izrazite balkanske do balcan swinga, od vzhodnoevropske do tradicionalne ljudske glasbe in filmskih popevk. Glasbeniki so z izjemnim navdušenjem, kakovostno izvedbo in živahno temperamentnostjo znali med publiko izzvati bučen odziv. Glede na to, da je glasba le instrumentalna, jim je bilo včasih težko najti primeren naslov za skladbo, kljub temu pa ga je njihov značaj v končni fazi znal pričarati. Rog, boben, tolkala, harmonika, trobenta, pozav-

že skoraj odveč. Eno izmed pesmi so izvajalci posvetili Gigiju Miracolu, ki jih je prvi pravzaprav povabil, naj igrajo. Nekatere pesmi so tudi neke vrste predelava že obstoječih. Bregović je pri balkanskih izbirah eden glavnih navdihovalcev. Skladbe seveda prilagajajo in ustvarjajo po svoji meri, ob pogojih in z instrumenti, ki jih imajo. Po scenografskih efektihih so se na koncu zvristle še zahvale ob triletnem delovanju. Člani skupine so se zahvalili vsem, ki so jih podpirali in jim priskočili na pomoč, tako s tehničnega kot z glasbenega vidika. Bil je kakovosten glasbeni večer, ki je še enkrat dokazal globok pomen glasbe.

Tanja Zorzut

V Mestni galeriji v Ljubljani retrospektivna razstava

Dela, ki kažejo 90 plodnih let Bogdana Groma

V Ljubljani so v Mestni galeriji v sredo, 15. t. m., odprli restrospektivno razstavo Bogdana Groma. Tržaški umetnik Bogdan Grom, ki od leta 1957 živi v ZDA, je 90-letnico obeležil s pregledno razstavo v Mestni galeriji Ljubljana. Retrospektivo, ki nosi naslov Dva svetova, so odprli s svečanostjo, ki se je udeležil tudi slovenski predsednik Danilo Türk. Jubilej je umetnik okronal tudi z monografijo Bogdan Grom - Oprema sakralnih objektov v ZDA, ki jo je izdal Sklad Dorče Sardoč iz Gorice.

Kot je na predstavitvi retrospektive in knjige povedal v. d. direktorja Mestne galerije Ljubljana Aleksander Bassin, je v galeriji razstavljenih 83 Gromovih slik, risb in tapiserij. Ilustracije so predstavljene v štirih vitrinah, postavitev pa bogati še 20 skulptur in več kot 100 fotografij del, gre za arhitekturno plastiko in vitraže, s katerimi je Grom v 60. letih obogatil številne sakralne in profane prostore v Združenih državah.

Kot je po poročanju Slovenske tiskovne agencije na predstavitvi poudaril Bassin, je "razstava

dovolj obsežna, da zajame vse eksemplarčne primere Gromove umetnosti". Razstava bo na ogled od 9. novembra. Grom po Bassinovih besedah pripada t. i. razpršeni generaciji, kot jo je v enem svojih tekstov opredelil goriški likovni kritik Milko Rener, to je generaciji umetnikov, ki zaradi različnih okoliščin ni mogla nadaljevati svoje kariere v tem prostoru in se je bila prisiljena izseliti. Ob Gromovem prihodu v ZDA je bila tam vodilna struja abstraktni ekspresionizem. Prihod v ZDA je po Bassinovih besedah vsekakor pomenil prelomnico v umetnikovem ustvarjanju, vendar pa stama, kot je dejal, "vztrajnost in krajevska zadržanost zagotovi obstoj tudi sredi tega njemu popolnoma nasprotnega umetniškega sveta".

Bassin je opozoril tudi na Gromovo odzivnost na aktualno politično dogajanje, kot je zapisal v katalogu razstave, "vse v kontekstu njegovega zaupanja v umetnost, ki ne bo odtujena

množici, ki se bo razrasla in postala odzivna tudi v ekonomsko najmočnejših prostorih". Kot je zapisal, gre za dela, posvečena žrtvam korejske vojne, atentatom na Martina Luthra Kinga

in svobodnim Indijancem, ki so po njegovem prepričanju sicer intimnega značaja, vendar razkrivajo prav posebno čustveno občutljivost umetnika, ki ne more zatiskati oči pred nasiljem in zatiranjem.

Zelo pozitivna in prepoznavna značilnost Gromove umetniške osebnosti so po Bassinu "iskrivost in hudo mušnost, zaupljivost v otroško igro in otroško dojemljivost", ki smo jih po njegovih besedah na Slovenskem lahko, denimo, spoznali ob prebiranju dogodivščin Toma Sawyerja in Huckleberryja Fina Marka Twaina (Mladinska knjiga, 1947), ki jih je Grom obogatil s krokijsko črno-belo risbo. Skoraj tri desetletja

Milček Komelj, ki je prispeval uvodno študijo h knjigi. Groma je označil kot "izrazito celovitega mojstra z močno potezo", kot "eklektika", a ne v negativnem pomenu, saj po Komeljevih besedah to pomeni le, da je umetnik navdih črpal iz različnih virov. Pri opremljanju cerkva se je po Komeljevih besedah Grom prilagodil arhitekturnim danostim in oblikoval celostne ambience. Gromova cerkvena umetnost - umetnik je v ZDA opremil osem cerkva - ni toliko individualistično izpovedna, kolikor je nadosebna, posvečena izraženi ideji, in ni

toliko osebno religiozna, kolikor je univerzalno sakralna in krasilna. Zato je lahko umetnik, tako Komelj, "brez težav oblikoval opremo za svetišča različnih veroizpovedi oziroma konfesij, postavljena v gozd newyorških stolpnih ali v nedotaknjeno naravo, med dreve ali v posvečeno samoto vodnega obrežja, in je na svoj način zanesljivo prilagodil vsakršnim posebnostim, povezanim s specifičnim pomenom ali izročilom oziroma motivom".

Bogdan Grom se je rodil v Trstu. Preden se je za stalno naselil v ZDA, je živel v Pragi, Trstu, Zagrebu, Subotici, Ljubljani, Beogradu, na Ptuj, v Perugii, Rimu in Benetkah. Študiral je na likovnih akademijah v Perugii, Rimu in Benetkah, kjer je leta 1944 diplomiral. Specialko iz uporabnih umetnosti je opravljal v Benetkah in Münchnu.

Razstava v Mestni galeriji Ljubljana je pripravljena pod pokroviteljstvom družbe KB1909, Finančne delniške družbe iz Gorice. Spremlja jo dvojezični katalog - monografija v slovenskem in angleškem jeziku -, ki je izšel pri založbi Nova revija. Ob Bassinovem in Komeljevem tekstu katalog vključuje besedili Levona Boyajiana in Enza Santeseja.

Dobrodošla novost na spletnih straneh

Slovinci.si, portal za Slovence v zamejstvu in po svetu

Minuli torek, 14. t. m., so v tiskovnem središču slovenske vlade v Ljubljani predstavili medijem spletno stran Slovinci.si, ki je

predvsem izpostavil veselje nad dejstvom, da je do realizacije portala prišlo, kot je tudi bil vesel dejstva, da so portal pripravile štiri večje slovenske organiza-

ucenja slovenskega jezika na daljavo, s čimer so sicer še težave zaradi slabih povezav, a to se bo uredilo, smo slišali. Pobuda za nastanek portala www. Slovinci.si je nastala pred dobrim letom v štirih organizacijah, ki se v Sloveniji ukvarjajo s Slovinci po svetu. To so Slovenski svetovni kongres (SSK), Združenje Slovenska izseljenska matica (SIM), Izseljensko društvo Slovenija v svetu (SVS) in Rafaelova družba. Urad slovenske vlade je bil koordinator projekta in je tudi prispeval sredstva v višini 12.000 evrov, ostalo so dale organizacije. Glavni tajnik SIM Janez Rogelj je na predstavitvi poudaril, da ponuja portal mož-

nost povezovanja vseh Slovencev po svetu, predsednica Slovenske konference SSK Simona Drenik pa je opozorila, da je to prvi skupni projekt Urada in vseh štirih društev. Izrazila je upanje, da bo portal postal "vedno bolj živo središče za Slovence po svetu in v Sloveniji". Predsednik SVS Boštjan Kocmur je ocenil, da je portal doslej že naletel na dober odziv, si pa želi, da bo portal omogočil živahno komuniciranje Slovencev po svetu. Lenart Rihar iz

Foto JMP

Rafaelove družbe pa je menil, da je spletni portal "dodana vrednost", ki naj bi segla v vse kotičke sveta, kjer živijo Slovenci. V Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu si želijo, da bi portal obiskovali tako izseljenci kot tudi zamejci in Slovenci v Sloveniji, ki jih zanima življenje in delo Slovencev po svetu. Veseli bodo tudi vseh predlogov in pobud za izboljšanje portala.

Ne preostane drugega kot to, da obiščete spletni naslov Slovinci.si in si ga ogledate, opozorite predsednika vašega društva nanj in sodelujete!

JUP

Državni sekretar Zorko Pelikan (foto JMP)

spletni portal, namenjen Slovincem po svetu in v zamejstvu. Na enem mestu ponuja ažurne informacije o Slovincih po svetu ter delu vladnih služb in nevladnih organizacij v Sloveniji, ki se ukvarjajo s to tematiko. Organizatorji, ki so pripravili spletni naslov za vse Slovence v svetu, zamejstvu in doma, so povedali, da si želijo veliko sodelovanja z vsemi društvi, krožki in slovenskimi ustanovami, organizacijami, a tudi posamezniki po svetu. Na predstavitvi portala je seveda imel osrednjo besedo prav organizator priprav na spletno stran, vodja Urada Vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu, Zorko Pelikan, ki je v kratkem nagovoru

cije, ki delujejo med Slovinci na tujem. Ideja o nastanku portala je starejšega datuma, spletni portal pa je zaživel avgusta letos, seveda je še v nastajanju in organizatorji so odprti za vsak dober predlog. Portal trenutno ponuja informacije v slovenskem jeziku, čez teden dni pa bo na voljo tudi angleška različica. Odvisno od odziva bodo v prihodnosti razmislili še o prevodih v španščino, nemščino in druge jezike. Šef Urada Vlade za Slovence po svetu Pelikan je dejal, da ima namen portal zbirati in privabljati tudi vse tiste ljudi slovenskega porekla, ki danes ne govorijo več slovenščine. Portal med drugim ponuja možnost brezplačnega

Slovinci.si

partnerji v Sloveniji register organizacij koristne informacije kdo smo

pozdravljeni

Slovinci in Slovinci, rojakinje in rojaki v zamejstvu in po svetu! Pred vami je portal, ki je v nastajanju in bo zaživel zgolj z vašo pomočjo. Zakaj? Ker je portal »živa« stvar, ki se bo glede na vaše zanimanje in pobude stalno [vse](#).

novice

10.10.2008 Vabilo na novinarsko konferenco

08.10.2008 Bolzanska priporočila

06.10.2008 Evropa v gibanju

04.10.2008 III. Konferenca slovenskih arhitektov in gradbenikov iz sveta in Slovenije

18.09.2008 Vabilo na ustanovni posvet za mlade Slovence po svetu

[več novic](#)

moja Slovenija

oktober 2008

volitve 2008

Volitve v Državni zbor Republike Slovenije so potekale 21.9.2008. Več o volitvah najdete [tudi](#).

ne zamudite

Povabilo - 60. let vračanja primorskih izseljencev iz Argentine, Latinske Amerike in Urugvaja

5 "Partizank" so se vrli naši izseljenci iz Južne Amerike. Okrašena s parolami in zastavami je v soboto prispela...

Strokovno izpopolnjevanje za učitelje slovenščine in drugih predmetov v slovenskem jeziku iz Avstralije in Južne Amerike

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Ministrstvo za šolstvo in šport RS bosta v sodelovanju z Zavodom...

Nagradni natečaj za najboljšo otroško risbo

Združenje Slovenska izseljenska matica razpisuje natečaj za otroško risbo za leto 2008. Zaključek natečaja je...

Nagradni natečaj za diplomsko, magistrsko

koledar

Po	Mo	Tu	Wo	Th	Fr	So	Ne
			1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12	
13	14	15	16	17	18	19	
20	21	22	23	24	25	26	
27	28	29	30	31			

prijajajoči dogodki

16.10.2008 Mesečni sestanek ZSMZ, krožek San Martin

18.10.2008 50-letnica slovenske šole Josipa Jurčiča v Carapachayu

18.10.2008 Koncert okteta Odmevi iz Trsta

19.10.2008 V Mendoi koncert pevskega zbora Lubnik iz Škofje Loke

19.10.2008 Srečanje za starejše žlane zbora Jadran

[vsi dogodki](#)

